

Broj: 01-37-6-585-2/4-1
Dana: 09.06.2014. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIJELIENO: 09-06-2014			
Organizacioni jedinica	Klasifikacioni oznaka	Redni broj	Broj priloga
01.02-	37-	703/14	

H

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE

**PREDMET: Izvještaj o zaštiti ličnih podataka u Bosni i Hercegovini
za 2013.godinu, dostavlja se.-**

U skladu sa članom 40. stav 1. tačka c. Zakona o zaštiti ličnih podataka u BiH ('Službeni glasnik BiH', broj 49/06 I 76/11) dostavljam o zaštiti ličnih podataka u Bosni i Hercegovini za 2013. godinu.

Izvještaj vam dostavljam na službenim jezicima i pismima kao i u elektronskoj verziji (snimljeno na CD).

Prilog:

- Izvještaj o zaštiti ličnih podataka u BiH za 2013. godinu u tri primjerka
- CD

S poštovanjem,

DIREKTOR

Petar Kovacevic

Dostavljeno:

- Naslovu
- U spis

Broj: 01-37-6-585-1/14
Datum: 9.6.2014.

IZVJEŠĆE

O ZAŠTITI OSOBNIH PODATAKA

U BOSNI I HERCEGOVINI

ZA 2013.

Sarajevo, ožujak 2014.

*Sarajevo-Sarajevo, Vilsonovo šetalište broj 10. - Vilsonovo šetalište broj 10.,
Tel./Tel. ++387 33 726 250, faks/ Faks. 726 251*

I. U V O D

Ovo je šesto Izvješće o zaštiti osobnih podataka koji Agencija za zaštitu osobnih podataka podnosi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

Zakonodavni okvir u Bosni i Hercegovini, koji se odnosi na zaštitu osobnih podataka, obuhvata različite propise, počevši od Ustava i usvojenih međunarodnih dokumenata do domaćih propisa.

U Bosni i Hercegovini Ustav Bosne i Hercegovine garantira zaštitu svih ljudskih prava i temeljnih sloboda predviđenih Europskom Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda i njenih protokola, te samim tim prava na privatni i obiteljski život, dom i prepisku:

„Prava i slobode predviđeni u Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i u njenim protokolima izravno se primjenjuju u Bosni i Hercegovini. Ovi akti imaju prioritet nad svim ostalim zakonima“.

Također, naša zemlja je ratificirala Konvenciju Vijeća Europe za zaštitu osoba glede automatske obrade osobnih podataka (ETS br. 108), koja je od ključnog značaja za osiguranje prava na privatnost. Konvencija garantira pravo na privatnost, pa time i zaštitu osobnih podataka svake fizičke osobe.

Slijedom Ustava i navedenih međunarodnih propisa, Bosna i Hercegovina je donijela Zakon o zaštiti osobnih podataka.

Domaći zakon odražava odredbe Direktive 95/46 EC Europskog parlamenta i Vijeća od 24.10.1995. o zaštiti pojedinaca glede obrade osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka 95/46 EC. Upravo inkorporiranjem Direktive, koju su u domaći zakon obvezne primijeniti samo članice EU i zemlje kandidati za članstvo, dokazali smo da je u formalnom smislu naša zemlja postigla usklađenost sa europskim standardima.

U Bosni i Hercegovini postoje četiri kaznena zakona i svaki od tih zakona propisuje kazneno djelo „protuzakonite obrade osobnih podataka“.

Osigurana je sudska zaštita osobnih podataka i kroz parnični postupak za naknadu nematerijalne štete po Zakonu o obligacionim odnosima.

Jedno od osnovnih načela upravnog postupka „zaštita prava građana i zaštita javnog interesa“ garantira zaštitu prava stranaka u postupku, pa i zakonitu obradu osobnih podataka.

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Bosna i Hercegovina je preuzela obvezu da svoje zakonodavstvo, koje se odnosi na zaštitu osobnih podataka, uskladi sa pravom Zajednice i drugim europskim i međunarodnim zakonodavstvom o privatnosti. Ovim Sporazumom Bosna i Hercegovina se obvezala da će uspostaviti neovisno nadzorno tijelo sa dovoljno finansijskih i ljudskih potencijala s ciljem provođenja nacionalnog zakonodavstva o zaštiti osobnih podataka.

Prema Izvješću Europske komisije o napretku u Bosni i Hercegovini je u 2012. postignut izvjesni napredak u oblasti zaštite osobnih podataka. U Izvješću se navodi: „Međutim, zakoni i provedbeno zakonodavstvo u različitim sektorima i dalje se moraju uskladiti sa zahtjevima EU vezanim za zaštitu podataka. Pravila Vijeća ministara za učešće Agencije za zaštitu osobnih podataka u relevantnim zakonodavnim procesima nisu zadovoljavajući. Načelo namjenske uporabe i podzakonski propisi za zaštitu osobnih podataka u policiji i dalje nisu u potpunosti provedeni.“

Zakon o zaštiti osobnih podataka se ne primjenjuje na Obavještajno-sigurnosnu agenciju BiH. Sveukupno gledano, pripreme za zaštitu osobnih podataka su i dalje u ranom stadiju. Potrebno je osigurati neovisnost Agencije za zaštitu osobnih podataka“.

II. SEKTORSKA LEGISLATIVA O ZAŠTITI OSOBNIH PODATAKA

U ovom poglavlju izdvojićemo zaštitu osobnih podataka kod zakonitog presretanja komunikacija i pristup zadržanim podacima o ostvarenoj komunikaciji od strane policije zbog aktualnosti ove teme kao i zbog osjetljivosti ovih podataka. Također, posebno ćemo se, opet, osvrnuti na problematiku Zakona o slobodi pristupa informacijama, točnije realiziranje zaključka Parlamentarne skupštine BiH koji je donesen prilikom usvajanja Izvješća o zaštiti osobnih podataka za 2011.

2.1. *Zakonito presretanje komunikacija i pristup zadržanim podacima*

Agencija je tokom 2013. izvršila inspeksijske nadzore kod vodećih telekom operatera u Bosni i Hercegovini i to: BH telekom d.d. Sarajevo, Telekom Srpske a.d. Banja Luka i JP Hrvatske telekomunikacije d.d. Mostar. Nadzori su izvršeni u cilju provjere zakonitosti obrade osobnih podataka, imajući u vidu garantirana prava pojedinaca na poštovanje privatnog i obiteljskog života, doma i prepiske, te nastojanja Agencije kao nadzornog tijela da postupi i odgovori po svakom zahtjevu za zaštitu prava, glede obrade osobnih podataka. Osim navedenog, činjenica je da je u prethodnom razdoblju često dolazilo do iskazivanja sumnje šire javnosti, medija i pojedinaca u zakonitost obrade osobnih podataka kada se radi o presretanju telekomunikacija.

Predmet inspeksijskih nadzora bila je kontrola zakonitosti obrade osobnih podataka u postupcima presretanja telekomunikacija od strane policijskih tijela u Bosni i Hercegovini, postupak dostavljanja podataka o korištenju telekomunikacijskih usluga za potrebe vođenja kaznenog postupka, te tehničke i organizatorne mjere za sigurnost osobnih podataka.

Napominjemo da se Agencija nije upuštala u kontrolu zakonitosti postupaka presretanja telekomunikacija koji se provode od strane Obavještajno-sigurnosne agencije. Zakonom o obavještajno sigurnosnoj agenciji obrada osobnih podataka koju vrši OSA izričito je izuzeta od primjene Zakona o zaštiti osobnih podataka.

Upravo tri navedena telekom operatera određena su kao subjekti nadzora s obzirom na veliki broj podataka koje obrađuju i zakonskoj obvezi da osiguraju standarde i kapacitete koji će omogućiti ovlaštenim agencijama da provode postupke presretanja telekomunikacija.

Zakonski propisi koji su relevantni za predmet nadzora su Zakoni o kaznenom postupku (BiH, FBiH, RS i BD BiH), Zakon o zaštiti tajnih podataka i Zakon o komunikacijama.

Zakoni o kaznenom postupku u BiH, propisuju osnovu i uvjete pod kojima se mogu zahtijevati i dobiti podaci o korištenju telekomunikacijskih usluga, te definiraju nadležnost i propisuju uvjete za „nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija“ kao posebnu istražnu radnju.

Primjena Zakona o zaštiti tajnih podataka u ovim postupcima je neophodna, s obzirom da su akti koji se odnose na provođenje posebne istražne radnje - nadzora i tehničkog snimanja telekomunikacija, označeni stepenom tajnosti.

Zakon o komunikacijama, kojim se uređuje oblast telekomunikacija u Bosni i Hercegovini, propisao je obvezu telekom operatera da osiguraju provođenje zakonitog presretanja ovlaštenim agencijama,

*Sarajevo-Sarajevo, Vilsonovo šetalište broj 10. - Vilsonovo šetalište broj 10.,
Tel/ Tel++387 33 726 250, faks/ Faks 726 251*

te propisuje osnovu za donošenje podzakonskih akata kako bi se ovlaštenim agencijama omogućilo zakonito presretanje telekomunikacija.

Zakon o komunikacijama nije implementirao europske standarde zaštite prava na privatnost glede obrade osobnih podataka u dijelu koji se odnosi na elektronske komunikacije, a koji su sadržani u Direktivi o privatnosti i elektronskim komunikacijama, Direktiva 2002/58 EC. Dopune Zakona o komunikacijama nisu izvršene, iako je pripremljen nacrt istih 2010. na koji je i Agencija dala mišljenje i primjedbe, te predložila da se istim u potpunosti implementira Direktiva. Sadašnje zakonsko rješenje predstavlja ozbiljnu prijetnju zaštiti osobnih podataka.

Zakonski okvir za provođenje nadzornih aktivnosti utvrđen je u Zakonu o zaštiti osobnih podataka. Shodno Zakonu, Agencija u izvršenju povjerenih dužnosti djeluje potpuno neovisno i u okviru svoje kontrolne djelatnosti može da zahtijeva od kontrolora ili obrađivača da joj dostavi informaciju ili omogući uvid u bilo koji dokument i evidenciju u kojima mogu da budu osobni podaci te ima pravo ulaska u sve prostorije u kojima se vrši obrada osobnih podataka. Državne i službene tajne ne predstavljaju prepreku za Agenciju, a javna tijela obvezna su da na zahtjev Agencije pruže pomoć u vršenju njene nadležnosti. Inspektori Agencije, pored zakonskih ovlaštenja, posjeduju i sigurnosne dozvole za pristup tajnim podacima stepena „vrlo tajno“, kao preduvjet za kvalitetno obavljanje povjerenih poslova.

Shodno članku 3. Zakona o komunikacijama, Vijeće ministara je nadležno za kreiranje politike u oblasti komunikacija. Na osnovu članka 4. stavak (3) Zakona o komunikacijama Vijeće ministara je donijelo Odluku o posebnim obvezama pravnih i fizičkih osoba koja pružaju telekomunikacijske usluge, administriraju telekomunikacijske mreže i vrše telekomunikacijske djelatnosti glede osiguranja i održavanja kapaciteta koji će omogućiti ovlaštenim agencijama da vrše zakonito presretanje telekomunikacija, kao i kapaciteta za čuvanje i osiguranje telekomunikacijskih podataka („Službeni glasnik BiH“ broj: 104/06 i 58/07; u daljem tekstu: Odluka).

Vijeće ministara je, pozivajući se na Zakon o komunikacijama (čl. 4 st. 3, što nije osnov) i Odluku (čl. 4 st. 2), donijelo novu Odluku o sastavu Zajedničkog upravnog odbora za zakonito presretanje telekomunikacija i načinu izvršavanja aktivnosti (Sl. Glasnik BiH, br. 58/07). Ova Odluka definira sastav Zajedničkog upravnog odbora, određuje lokacije Interface centara za zakonito presretanje i propisuje način izvršavanja aktivnosti Zajedničkog upravnog odbora. Ovim odlukama Zajedničkom upravnom odboru se utvrđuje obveza i nadležnost za donošenje procedura u vezi sa zakonitim presretanjem i obradom telekomunikacijskih podataka.

Zajednički upravni odbor je donositelj traženih Procedura koje reguliraju rad telekom operatera u svezi sa zakonitim presretanjem telekomunikacija i sa predstavnikom istog održan je sastanak, na kojem je Agenciji predloženo da podnese zahtjev za dostavljanje procedura. Radi upoznavanja sa sadržajem donesenih Procedura, Agencija je Zajedničkom upravnom odboru u listopadu mjesecu podnijela zahtjev, ali do sada, i nakon urgencije, nismo dobili odgovor. Agencija će nastaviti aktivnosti u pravcu ostvarivanja svojih nadležnosti u ovoj oblasti, nasuprot poteškoćama koje su evidentne, u suradnji sa drugim tijelima.

Prilikom vršenja inspekcijskih nadzora stav telekom operatera, bio je da se ne dozvoli da inspektori ostvare uvid u bilo koji dokument koji je označen stepenom tajnosti. Zbog toga nije bilo moguće izvršiti kontrolu zakonitosti obrade osobnih podataka u postupcima presretanja telekomunikacija, odnosno utvrditi da li postoji sudska naredba kao temeljni uvjet za zakonitost ove radnje.

Kao što je u uvodu navedeno Bosna i Hercegovina, kao i svaka druga demokratska država, ima pozitivne i negativne obveze kada je u pitanju zaštita osobnih podataka. U kontekstu prava na privatnost u postupcima presretanja komunikacija, prevashodna dužnost javnih tijela je da zaštite pojedince od vlastitih nezakonitih radnji. Svjesni smo da je to možda teži zadatak, ali to treba shvatiti kao izazov. Kada je u pitanju zakonito presretanje komunikacija treba donijeti adekvatne propise kojim bi se uspostavila jasna pravila i procedure i ono najbitnije odgovornost za svaku poduzetu radnju, a što konačno treba rezultirati da se mogućnost proizvoljnog postupanja svede na najmanju mjeru.

Imajući u vidu cjelokupno stanje i značaj kontrole zakonitosti postupanja u ovoj oblasti, Agencija je krajem 2013. pokrenula postupak za dobijanje TAIEX podrške, čiji predmet bi bio analiza europskih standarda i prakse u svezi sa kontrolom zakonitosti prisluškivanja i dobijanjem zadržanih poziva u obavještajno – sigurnosnom i policijskom sektoru, koje se vrši preko telekomunikacijskih operatera. TAIEX projekat bi trebalo da se realizira u tijeku 2014.

TAIEX podrška bi se odnosila na europske standarde utvrđene u Direktivi 95/46 EC (članak 28.), a to je obveza nadzornog tijela da razmotri svaki zahtjev nositelja osobnih podataka koji se odnosi na provjeru zakonitosti obrade njegovih osobnih podataka, a posebno na pitanje kako primijeniti ovu obvezu u odnosu na izuzetke u članku 13. Direktive – državna i javna sigurnost kao i kako primijeniti načelo u svezi sa kontrolom i obavještavanjem iz Preporuke 87/15 koja regulira obradu osobnih podataka u policijskom sektoru.

Agencija će i u 2014. nastaviti kontinuirano sa svojim aktivnostima u ovoj oblasti uz očekivanu podršku i pomoć europskih institucija u pogledu pravilne primjene europskih standarda. Nadamo se da ćemo na ovaj način razjasniti nedoumice i odrediti pravac djelovanja i naše naredne aktivnosti u ovoj oblasti. Međutim, jasno je da bez adekvatnog učešća svih relevantnih domaćih institucija napretka u ovoj oblasti neće biti.

2.2. Zakon o slobodi pristupa informacijama

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine prilikom razmatranja Izvješća o zaštiti osobnih podataka u BiH za 2011. usvojila je zaključak kojim je obvezala Vijeće ministara da pokrene postupak izmjena i dopuna Zakona o slobodi pristupa informacijama u cilju usaglašavanja sa Konvencijom 205 Vijeća Europe. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je zadužilo Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, Instituciju ombudsmena za zaštitu ljudskih prava Bosne i Hercegovine i Agenciju za zaštitu osobnih podataka u Bosni i Hercegovini, za realiziranje zaključka Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, koji se odnosi na pokretanje postupka izmjena i dopuna Zakona o slobodi pristupa informacijama u cilju njegovog usaglašavanja sa Konvencijom Vijeća Europe o pristupu službenim dokumentima (CETS br. 205). S tim u vezi, u tijeku 2012, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, kao nositelj aktivnosti, formiralo je Interresornu radnu grupu za izradu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodi pristupa informacijama, koju su sačinjavali predstavnici naprijed navedenih institucija.

U okviru rada Interresorne radne grupe Agencija je Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine u ožujku 2013. dostavila Prijedlog Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodi pristupa informacijama, a koji je postavljen i na zvaničnoj web stranici Agencije. U Prijedlogu Zakona obrazloženo je da je Bosna i Hercegovina ratificirala dvije konvencije koje su od ključnog značaja za osiguranje dva osnovna ljudska prava zagarantirana svim međunarodnim dokumentima, a to su pravo na privatnost i pravo na slobodan pristup informacijama. To su Konvencija Vijeća Europe za zaštitu osoba s obzirom na automatsku obradu osobnih podataka (ETS br. 108) („Službeni glasnik

BiH - Međunarodni ugovori“ br. 7/04), te Konvencija Vijeća Europe o pristupu službenim dokumentima (CETS br. 205) („Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori“ br. 10/11). Ratificiranjem ove dvije Konvencije stvorena je obveza za Bosnu i Hercegovinu da odredbe istih implementira u unutarnje zakonodavstvo i izgradi sustav zaštite osobnih podataka i slobodnog pristupa informacijama, što je i učinjeno donošenjem Zakona o zaštiti osobnih podataka i Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini.

Međutim, zbog neusklađenosti odredbi između ova dva Zakona, te Zakona o slobodi pristupa informacijama sa Konvencijom CETS 205, prijedlog Agencije je išao u pravcu da se pojedina pitanja, sa točke gledišta *lex certa*, općenito reguliraju jednim zakonom, pa je sve što se tiče prava na privatnost i obrade osobnih podataka uređeno Zakonom o zaštiti osobnih podataka, dok je Zakonom o slobodi pristupa informacijama uređena materija slobodnog pristupa informacijama, s tim da navedeni Zakoni treba da budu usklađeni sa Konvencijama iz koje je i nastala obveza njihovog donošenja. U tom smislu, Prijedlog Agencije je bio iz dva dijela, gdje su u prvom dijelu amandmanski predložene izmjene i dopune članka 1. stavak (1) točka c), članka 3. stavak (1) točka d), članka 9., članka 11. stavak (3), te *Odjeljka IV OSOBNE INFORMACIJE* i članka 17. Također, predložene su izmjene članka 8. u svezi sa ograničenjem radi zaštite prava na privatnost i drugih legitimnih privatnih interesa, što je izazvalo veliko negodovanje nevladinog sektora i medija, ali istovremeno i Institucije ombudsmena za zaštitu ljudskih prava Bosne i Hercegovine. U drugom dijelu Prijedloga sugerirano je usklađivanje pojma informacije sa Konvencijom 205 i drugim međunarodnim dokumentima, ukazano na potrebu usklađivanja mogućnosti revizije propisane Zakonom i Konvencijom 205, te nemogućnost primjene kaznenih odredbi i, u konačnici, potrebu šireg propisivanja proaktivnog pristupa informacijama. Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je sačinilo Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodi pristupa informacijama, u koji je između ostalog, uvrstilo određene amandmane i prijedloge Agencije iz prvog dijela, neke i u izmijenjenom sadržaju.

Imajući u vidu nadležnosti, davanjem Prijedloga Agencija je završila svoj dio posla u ovoj fazi izrade predmetnog zakona, zbog čega je nepotrebno da njen predstavnik sudjeluje u daljem radu Radne grupe. S tim u vezi, Agencija je dala Primjedbe na Nacrt Zakona u kojem je još jednom apostrofirala potrebu usklađivanja Zakona sa Konvencijom 205 i Zakonom o zaštiti osobnih podataka, te je u tom smislu potvrdila svoje prijedloge izmjena i dopuna Zakona.

U vezi sa izmjenama i dopunama Zakona o slobodi pristupa informacijama održano je više otvorenih rasprava i debata, a Ured OSCE-ove Specijalne predstavnice za slobodu medija je zatražio i analizu u vezi sa Nacrtom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodi pristupa informacijama, sačinjenog od strane Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine. Analizu je pripremila Helen Darbishire, Izvršna direktorica u organizaciji Access Info Europe, u kojoj je potvrdila opravdanost predloženih izmjena predloženih od strane Agencije, osim u vezi članka 8. Nacrta Zakona. Osim toga, pozdravljen je kao dobrodošao pokušaj usklađivanja Zakona o slobodi pristupa informacijama sa regionalnim standardima i standardima EU u pogledu materije reguliranja ovog Zakona.

Kako je Agencija, u skladu sa svojim nadležnostima, najavila da neće sudjelovati u daljem radu Inerresorne radne grupe, već da će svoje aktivnosti usmjeriti na davanje mišljenja na prijedlog Zakona, to je Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine uputilo Vijeću ministara Bosne i Hercegovine informaciju o nemogućnosti daljeg rada u vezi sa izmjenama i dopunama Zakona, zbog nesudjelovanja Agencije u radu Inerresorne radne grupe. Istovremeno, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je dalo Mišljenje na Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodi pristupa informacijama, čiji su predlagači tri poslanika iz Predstavničkog doma Parlamenta

Bosne i Hercegovine. Problem u vezi sa navedenim je paralelizam u donošenju izmjena i dopuna jednog istog Zakona, i to dobrim dijelom u istim odredbama koje treba mijenjati.

Nadalje, problem se usložnjava time što je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine u studenom, donijelo Odluku o formiranju Interresorne radne grupe za izradu Nacrta zakona o izmjenama i dopunama zakona o slobodi pristupa informacijama Bosne i Hercegovine, koja je objavljena u „Službenom glasniku BiH“ br. 95/13. Ovom Odlukom utvrđeno je da je Agencija nositelj aktivnosti u realizaciji Odluke, određeni su zadaci i sastav Radne grupe, među kojima je i predstavnik Agencije. S obzirom da je ovakva Odluka upitna sa aspekta zakonitosti, Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine, Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine i Instituciji ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine upućen je akt kojim se traži preispitivanje zakonitosti ovakve Odluke. U svakom slučaju, poduzete su određene aktivnosti na provođenju Odluke, te je navedenim institucijama upućen poziv za konstituirajuću sjednicu Interresorne radne grupe. U dva navrata zakazana je konstituirajuća sjednica, međutim na iste se nisu odazvali predstavnici Institucije Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, iz istih razloga na koje se pozvala i Agencija u svom dopisu Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

Naime, predmetna Odluka Vijeća ministara je, po mišljenju Agencije, u suprotnosti sa člankom 40. Zakona o zaštiti osobnih podataka kojim su propisane nadležnosti Agencije, između ostalog da prati uvjete zaštite osobnih podataka i u tom kontekstu da daje mišljenje na prijedloge zakona kojima se regulira obrada i zaštita osobnih podataka. Prihvatanjem ove prakse, načelno, svaka vlada u Bosni i Hercegovini bi mogla na isti način angažirati Agenciju, što je naravno neodrživo i neprihvatljivo.

Također, navedena Odluka je u suprotnosti i sa člankom 17. i 22. stavak (1) Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine. Naime, Agencija, kao i Institucija Ombudsmena, nisu resor Vijeća ministara i ne mogu biti imenovani u interresorne radne grupe Vijeća za izradu i predlaganje zakona, za šta je, u stvari, nadležno Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Aktivnosti ove dvije institucije u vezi sa donošenjem zakona, ograničavaju se na davanje mišljenja u pogledu njihove usaglašenosti sa određenom materijom koja je u nadležnosti institucije.

III. RAD AGENCIJE ZA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA U BIH

3.1. Nadležnosti

Agencija za zaštitu osobnih podataka u BiH (u daljem tekstu Agencija) je samostalna upravna organizacija osnovana da bi osigurala zaštitu osobnih podataka u Bosni i Hercegovini. U tom smislu člankom 40. Zakona definirane su i nadležnosti Agencije, i to:

- nadgledanje provođenja odredbi ovog Zakona i drugih zakona o obradi osobnih podataka;
- postupanje po podnesenim prigovorima nositelja podataka;
- podnošenje Parlamentarnoj skupštini BiH godišnjeg izvješća o zaštiti osobnih podataka, koji treba da bude dostupan javnosti;
- praćenje uvjeta za zaštitu osobnih podataka davanjem prijedloga za usvajanje ili izmjenu zakona koji se odnosi na obradu osobnih podataka, te davanje mišljenja s prijedlozima tih zakona i staranje o ispunjavanju kriterija zaštite podataka koji proističu iz međunarodnih sporazuma obvezujućih za BiH.

3.2. Ovlaštenja

U cilju obavljanja poslova i zadataka zakonodavac je Agenciji dao sljedeća ovlaštenja:

- putem inspekcije vrši nadzor nad ispunjavanjem obveza propisanih ovim zakonom;
- vodi Središnji registar;
- prima primjedbe i prigovore građana koje se odnose na kršenje ovog zakona;
- donosi provedbene propise, smjernice ili druge pravne akte, u skladu sa zakonom;
- nalaže blokiranje, brisanje ili uništenje podataka, privremenu ili trajnu zabranu obrade, upozorava ili opominje kontrolora;
- izriče kazne u prekršajnom postupku odnosno podnosi zahtjev za pokretanje postupka u skladu sa ovim zakonom;
- daje savjete i mišljenja u vezi sa zaštitom osobnih podataka;
- surađuje sa sličnim tijelima u drugim državama;
- vrši druge dužnosti propisane zakonom;
- vrši nadzor nad iznošenjem osobnih podataka iz Bosne i Hercegovine.

Ovim ovlaštenjima stvorena je realna pretpostavka da se Agencija adekvatno bavi zaštitom osobnih podataka. Agencija u ocjeni zakonitosti obrade osobnih podataka u svakom konkretnom slučaju mora da odgovori na četiri složena i suptilna pitanja, i to:

01. Da li je došlo do miješanja u ovo pravo?
02. Da li je u skladu sa zakonom?
03. Da li se obrada vrši u svrhu ostvarenja jednog od legitimnih ciljeva?
04. Da li je neophodno i proporcionalno u demokratskom društvu?

3.3. Neovisnost Agencije

Neovisnost Agencije jedan je od ključnih faktora za realiziranje međunarodno preuzetih obveza i za efikasan i pravilan rad Agencije. Potpuna neovisnost Agenciji daje legitimitet da se bavi povjerenim poslovima. Zbog značaja ovog instituta ovu točku ćemo ponoviti u cjelosti iz Izvješća za 2012. Neovisnost Agencije, kao jednog od ključnih instituta zaštite osobnih podataka, najbolje je cijiniti kroz odgovore na sljedeća pitanja:

01. Da li Agencija ima neovisnu organizaciju?
 - Članak 35. Zakona u stavovima (1) i (2) propisuje: „Agencija je samostalna upravna organizacija osnovana da bi se osigurala zaštita osobnih podataka, na čijem je čelu direktor“ i „Agencija djeluje potpuno neovisno u izvršavanju dužnosti koje su joj povjerene“.
 - Po prvom rješenju u Zakonu, iz 2006, direktora je imenovalo Vijeće ministara BiH. Međutim izmjenama i dopunama zakona, iz 2011, direktora i zamjenika direktora Agencije imenuje Parlamentarna skupština BiH, koja ih može suspendirati i razriješiti prije isteka mandata u taksativno nabrojanim okolnostima u članku 45. Zakona. Ove izmjene idu u prilog neovisnosti Agencije, jer je ojačan njen legitimitet iz koga sada stoji Parlamentarna skupština BiH. Dakle, Agencija ni Parlamentarnoj skupštini BiH ne podnosi izvješće o radu, već izvješće o zaštiti osobnih podataka, čime se želi spriječiti utjecaj na Agenciju. To ni u kom slučaju ne isključuje odgovornost i profesionalnost u radu Agencije, već naprotiv, osnažuje ih. Naravno, neprihvatljiva je bila dosadašnja

Sarajevo-Sarajevo, Vilsonovo šetalište broj 10. -Vilsonovo šetalište broj 10.,
Tel/ Tel++387 33 726.250, faks/ Faks 726.251

obveza podnošenja izvješća o radu Vijeću ministara BiH, iz više razloga. Prije svega, predmet postupaka i ocjena zakonitosti u postupanju mogu biti i sva ministarstva na državnoj razini što dovodi neovisnost i nepristranost Agencije u pitanje. Također, to je i načelno u odnosu na ostale razine vlasti.

- Neovisnost, naravno, za sobom povlači i zabranu obavljanja bilo kojih profitabilnih djelatnosti i drugih djelatnosti koje bi mogle ugroziti uvjerenje u njenu neovisnost. Naglašavamo pojam „uvjerenje“ koji spada u subjektivni sud pojedinca o neovisnosti Agencije.
- Financijska neovisnost Agencije kao posebnog proračunskog korisnika osigurana je člankom 36. Zakona kojim se regulira da se sredstva potrebna za financiranje rada Agencije osiguravaju iz proračuna institucija BiH i međunarodnih obveza BiH.
- Djelatnici u Agenciji imaju status državnog službenika i zaposlenika. Problem predstavlja sadašnje rješenje u Zakonu o državnoj službi gdje se u postupku prijema državnih službenika kao korektiv nalazi Agencija, a ne ADS. Učešće direktora je simbolično što je svakako neprihvatljivo i negativno utiče na neovisnost Agencije. Zakon o državnoj službi u institucijama BiH od ovog zakona izuzima djelatnike u Centralnoj banci BiH i u Uredu ombudsmena za ljudska prava u BiH. Nameće se načelno pitanje zbog čega samo ove dvije institucije.
- Agencija nije klasično tijelo uprave jer njen glavni zadatak je da nadzire provođenje zakona kojima je regulirana obrada i zaštita osobnih podataka što podrazumijeva ocjenu zakonitosti obrade osobnih podataka. Ovo su samo neki od temelja i parametara po kojima se Agencija za zaštitu osobnih podataka bitno razlikuje od drugih upravnih organizacija i ona svakako treba biti pozicionirana u neovisna tijela u punom kapacitetu u svim zakonima koji reguliraju to pitanje.

02. Da li Agencija ima kapacitet za postupanje?

- Agencija mora imati kapacitete za izvršavanje povjerenih nadležnosti i ovlaštenja. Trenutno Agencija, i pored svih limita (broj djelatnika, proračun, smještaj i sl.), ima kapacitete da obavlja sve poslove koji su joj povjereni. Vršimo inspeksijske nadzore, postupamo po prigovorima, dajemo mišljenja, izdajemo prekršajne naloge, uspostavili smo Središnji registar i sl.

03. Da li je Agencija ovlaštena za izdavanje autoritativnih naloga?

- Agencija je člankom 41. Zakona ovlaštena da izdaje autoritativne naloge. Citiranim člankom propisano je da kada Agencija uoči nezakonitu obradu osobnih podataka nalaže mjere koje je kontrolor dužan da poduzme u roku od 15 dana i da o tome informira Agenciju. Nadalje, isti članak propisuje da Agencija može da zahtijeva od kontrolora ili obrađivača da joj dostavi informaciju ili uvid u bilo koji dokument i evidenciju u kojima mogu da budu osobni podaci. Agencija ima pravo da uđe u prostorije u kojima se vrši obrada osobnih podataka; državne i službene tajne ne predstavljaju prepreku za Agenciju, a javna tijela obvezna su da Agenciji, na njen zahtjev, pruže pomoć u vršenju njene nadležnosti. Naravno, ovo je na adekvatan način praćeno kaznenim odredbama.
- Rješenja Agencije su konačna i mogu biti predmet ocjene samo u upravnom sporu pred Sudom Bosne i Hercegovine.

04. Da li Agencija ima utjecaj na donošenje zakona kojima se regulira obrada i zaštita osobnih podataka?

- Jedna od zakonskih obveza Agencije je upravo da prati stanje u oblasti zaštite osobnih podataka i da s tim u svezi daje prijedloge, inicijative i mišljenja. U prošlosti, Agencija

*Sarajevo-Sarajevo, Vilsonovo šetalište broj 10. - Vilsonovo šetalište broj 10.,
Tel/Tel ++387 33 726 250, faks/Faks 726 251*

je to i radila (prijedlog – Zakon o zaštiti osobnih podataka; inicijativa – zakoni o JMB, osobnoj karti, putnim ispravama i sl., mišljenja – zakon o komunikacijama, kretanju i boravku stranaca, upravnom postupku i sl.).

- Međutim ovdje postoji problem što predlagači propisa, kojima se regulira obrada i zaštita osobnih podataka, u pravilu, ne dostavljaju prijedloge Agenciji na mišljenje i to treba sustavno riješiti. Treba imati u vidu činjenicu da u Bosni i Hercegovini imamo 14 zakonodavnih tijela koji donose zakone kojima se uređuje obrada i zaštita osobnih podataka.
- Za Agenciju je neprihvatljiva sadašnja praksa po kojoj javna tijela zahtijevaju od Agencije da delegira predstavnika u razne komisije i radne grupe za izrade određenih propisa. U tom kontekstu treba imati u vidu i broj zakonodavnih tijela u BiH.
- Ovo je posebno važno iz razloga što već imamo slučajeve da javna tijela čije su obrade osobnih podataka bile predmet procjena Agencije i kao takve ocijenjene neprihvatljivim, pribjegavaju izmjenama zakona i na taj način nastoje legalizirati takvu obradu. To je svakako neprihvatljivo, jer pukim zakonskim propisivanjem ne znači da je ta obrada osobnih podataka ustavna i opravdana.

05. Da li Agencija ima aktivan odnos sa javnošću?

- Širenje znanja o zaštiti osobnih podataka u okviru komunikacije sa javnošću jedan je od osnovnih instrumenata koji omogućavaju učinkovitost rada svakog nadzornog tijela koje se bavi zaštitom osobnih podataka. Upravo zbog te činjenice, u Agenciji je sistematiziran poseban Odsjek za odnose sa javnošću. Agencija poduzima aktivnosti na promociji prava koja proistječu iz zaštite osobnih podataka, kao i o aktivnostima Agencije (konferencije za novinare, priopćenja za medije, brošure, zvanična web stranica i sl.).

06. Da li Agencija ima aktivan odnos sa nadzornim tijelima u inozemstvu?

- Cijeneći značaj međunarodne suradnje kao i obveze koje iz iste proizlaze, Pravilnikom o unutarnoj organizaciji Agencije sistematiziran je Odsjek za međunarodnu suradnju koji će na najbolji način odgovoriti svim obvezama sa elementom inozemnosti.

3.4. Inspeksijski nadzori

Agencija je u izvještajnom razdoblju izvršila ukupno 111 (stotinu jedanaest) inspeksijskih nadzora, od toga 53 (pedeset tri) redovna, 57 (pedeset sedam) vanrednih, te 1 (jedan) revizijski inspeksijski nadzor.

3.4.1. Redovni inspeksijski nadzori

Redovni inspeksijski nadzori izvršeni su na osnovu Godišnjeg plana rada inspeksijskih nadzora. Godišnji plan inspeksijskih nadzora donosi se sa ciljem da bi aktivnosti u odnosu na ovo ovlaštenje usmjerili prema točno određenim sektorima, a u cilju sagledavanja stanja u toj oblasti, počev od zbirki osobnih podataka koje vode ti kontrolori, do propisa koje primjenjuju. U ovoj godini planirani su redovni inspeksijski nadzori u oblasti zdravstva, što obuhvata javne i privatne zdravstvene ustanove, oblasti telekomunikacija, matičnim uredima, notarskim uredima, javnim ustanovama u čiju nadležnost spadaju mirovinsko i zdravstveno osiguranje, zapošljavanje i posredovanje u zapošljavanju i obrazovanju, kao i drugim javnim tijelima izvršne vlasti na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini.

*Sarajevo-Sarajevo, Vilsonovo šetalište broj 10. -Vilsonovo šetalište broj 10.,
Tel/ Tel ++387 33 726 250, faks/ Faks 726 251*

U 2013. izvršena su 53 redovna inspeksijska nadzora. Najveći broj izvršen je u javnom sektoru, i to 18 (osamnaest) nadzora u matičnim uredima, 12 (dvanaest) nadzora u notarskim uredima, 9 (devet) nadzora u ustanovama za zapošljavanje, 6 (šest) nadzora u javnim i privatnim zdravstvenim ustanovama, 5 (pet) nadzora u ustanovama za socijalni rad, te 3 (tri) nadzora u telekom operaterima.

Nedostaci koji su utvrđeni prilikom inspeksijskih nadzora kod ovih kontrolora, najvećim dijelom odnose se na neispunjavanje obveza propisanih Zakonom o zaštiti osobnih podataka („Službeni glasnik BiH“ br. 49/06, 76/11 i 89/11) (u daljem tekstu: Zakon), te obradu osobnih podataka koja nije u potpunosti u skladu sa propisima kojima je regulirana konkretna materija iz nadležnosti tih kontrolora. Stoga su svakom kontroloru naložene sljedeće upravne mjere:

- Da uspostavi i vodi evidenciju o zbirkama osobnih podataka koja sadrži osnovne informacije o svakoj pojedinoj zbirci osobnih podataka u skladu sa člankom 13. Zakona i Pravilnikom o načinu vođenja i obrascu evidencije o zbirkama osobnih podataka,
- Da donese propis s ciljem provođenja Zakona u skladu sa člankom 11. stavak (3) Zakona,
- Da donese Plan sigurnosti osobnih podataka kojim se određuju tehničke i organizacijske mjere za sigurnost osobnih podataka u skladu sa člankom 11. stavak (4) Zakona i Pravilnikom o načinu čuvanja i posebnim mjerama tehničke zaštite osobnih podataka,
- Da uspostavi i vodi posebnu evidenciju o osobnim podacima koji su dati na korištenje trećoj strani i svrsi za koju su osobni podaci dati u skladu sa člankom 17. stavak (5) Zakona, te da uspostavi i vodi evidenciju o odbijenim zahtjevima nositelja podataka u skladu sa člankom 28. stavak (4) Zakona.

Kako veći broj kontrolora kod kojih je izvršen inspeksijski nadzor vrši obradu osobnih podataka putem video-nadzora, pored navedenih upravnih mjera koje su zajedničke za sve kontrolore, istim je naloženo da donesu odluku o obradi osobnih podataka putem video-nadzora u skladu sa člankom 21a. Zakona o zaštiti osobnih podataka ili da prekinu obradu osobnih podataka na takav način.

Inspeksijski nadzori u matičnim uredima

Matični uredi predstavljaju kontrolore čija je osnovna djelatnost vođenje matičnih knjiga, te druge aktivnosti u vezi sa matičnim knjigama. Inspeksijski nadzori vršeni su s ciljem provjere zakonitosti obrade osobnih podataka kada se vrši uvid u matične knjige, kada se izdaju izvodi i uvjerenja iz matičnih knjiga, te kada se evidentira vršenje naprijed navedenih radnji. Shodno zakonu, kojim je uređena oblast matičnih knjiga u entitetima, matični uredi vode četiri matične knjige o osobnim stanjima građana, i to matična knjiga rođenih, državljanstva, vjenčanih i umrlih, a izvodi i uvjerenja iz istih se mogu izdati na usmeni ili pisani zahtjev osobe na koju se odnose podaci, njegovog punomoćnika ili člana njegove uže i šire obitelji, usvojitelja ili staratelja. Iste osobe imaju pravo uvida u matične knjige, kao i spise i rješenja na osnovu kojih je izvršen upis u matične knjige. Stoga je veoma značajno bilo utvrditi kome i na čiji zahtjev, matični uredi izdaju izvod iz matičnih knjiga ili uvjerenje o državljanstvu, te da li to evidentiraju radi mogućnost provođenja revizije izdavanja izvoda i uvjerenja.

Inspeksijskim nadzorima ustanovljeno je da matični uredi nisu uspostavili cjelovitu mogućnost revizijskog postupanja, jer se, u zavisnosti od ureda do ureda, ne može utvrditi koji djelatnik je vršio obradu osobnih podataka u matičnim knjigama na način da je pristupao podacima i vršio uvid u iste bez daljih radnji obrade, kome i na čiji zahtjev je izdat izvod ili uvjerenje iz matičnih knjiga. Činjenica da djelatnici u matičnom uredu, zbog posla koji obavljaju, imaju mogućnost pristupa matičnim knjigama i mogućnost uvida u osobne podatke sadržane u istim, ne znači i da je svaki

njihov pristup podacima pravno utemeljen. Stoga je neophodno poduzeti sve potrebne mjere kako bi se spriječilo moguće nezakonito postupanje, pa i zlouporaba osobnih podataka iz matičnih knjiga. Iako je matičnim uredima naloženo donošenje Plana sigurnosti, što podrazumijeva osiguranje svih segmenata adekvatne zaštite osobnih podataka pa i revizije, zbog značaja i utvrđenih nedostataka u pogledu mogućnosti utvrđivanja obrade osobnih podataka u skladu sa načelima obrade osobnih podataka, kao posebna mjera naloženo je osiguranje revizijskog postupanja.

Inspekcijski nadzori u Notarskim uredima

Kad su u pitanju notarski uredi, početkom 2013. Agencija je uputila dopise Notarskoj komori Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, kojim ih je informirala da su notari kao nositelji javne službe, kontrolori koji su dužni izvršiti Zakonom propisane obveze. Prvim nadzorima je utvrđeno da notari nisu ispunili Zakonom propisane obaveze, te je rješenjima naloženo da se ti nedostaci otklone. Međutim, otklanjanje utvrđenih nedostataka je naišlo na određene probleme kod notara, tako da se Notarska komora Federacije Bosne i Hercegovine obratila Agenciji sa zahtjevom za pružanje stručne pomoći prilikom sačinjavanja propisa iz oblasti zaštite osobnih podataka i privremenom obustavom vršenja inspekcijjskih nadzora u notarskim uredima. Ovakavom zahtjevu Agencija nije mogla udovoljiti zbog svojih nadležnosti utvrđenih Zakonom, ali i zbog činjenice da je u naprijed navedenom aktu već dala pojašnjenja u pogledu načina ispunjenja zakonskih obveza, kao i kroz sama rješenja o inspekcijjskom nadzoru. Nakon izvršenih 12 nadzora u Notarskim uredima, samo jedan notar je registrirao zbirke osobnih podataka, što ukazuje na nedovoljnu aktivnost notara i notarskih komora u pogledu ispunjenja zakonskih obveza.

Inspekcijski nadzori u ustanovama za zapošljavanje

Ustanove nadležne za zapošljavanje su javne ustanove koje u skladu sa relevantnim zakonskim propisima imaju javna ovlaštenja u pogledu rješavanja o pravima radnika za vrijeme privremene nezaposlenosti, vođenje javnih evidencija i izdavanje uvjerenja u vezi sa nezaposlenošću. U vršenju ovih ovlaštenja ustanove za zapošljavanje obrađuju veliki opseg osobnih podataka, koje ukazuju na socijalni status osobe koje se nalazi u evidenciji nezaposlenih. Izvršenim inspekcijjskim nadzorima u ovim ustanovama utvrđeno je neispunjavanje obveza propisanih Zakonom, ali i određeni nedostaci u pogledu obrade osobnih podataka. Ti se nedostaci, prije svega, odnose na obradu osobnih podataka osoba koje iz razloga utvrđenih relevantnim zakonima u oblasti zapošljavanja, trebaju da budu brisane iz evidencije nezaposlenih. Međutim, evidencija nezaposlenih predstavlja službenu evidenciju ustanovljenu zakonom, pa su ustanove dužne izdavati uvjerenja, odnosno druge isprave o činjenicama o kojima vode službenu evidenciju, u skladu sa podacima iz službene evidencije. Brisanjem podataka u evidenciji nezaposlenih onemogućava se izdavanje uvjerenja ili drugih isprava o činjenici da je konkretna osoba bila prijavljena na evidenciju nezaposlenih u određenom razdoblju, potrebnih za ostvarivanje prava kao što je nastavljavanje korištenja prava na zdravstveno osiguranje pod zakonskim uvjetima, oslobađanje od sudbenih i administrativnih troškova postupka, pravo na inozemnu mirovinu, kao i mnoga druga prava. U cilju prevazilaženja kolizije između zakonske odredbe da se brišu podaci osoba koje ne ispunjavaju uvjete da budu u evidenciji nezaposlenih i zakonske obveze za izdavanje uvjerenja ili drugih isprava, rješenjima je nalagano da se te osobe izbrišu iz evidencije o nezaposlenim osobama, s tim da se ista vode u pomoćnoj evidenciji sa manjim opsegom podataka, odvojeno od evidencije nezaposlenih, što bi bilo privremeno rješenje, dok se zakonski ne regulira obrada osobnih podataka osoba koje se brišu sa evidencije nezaposlenih.

Većina ustanova za zapošljavanje u Federaciji Bosne i Hercegovine prikupljala je Obavještenja o prijavi u evidenciju prebivališta-boravišta u svrhu uvođenja osoba u odgovarajuću evidenciju u

oblasti zapošljavanja, dok su u Republici Srpskoj, u istu svrhu prikupljali kopija osobne karte. Međutim, odredbe Zakona o osobnoj karti državljana Bosne i Hercegovine su jasne kada propisuju „Od državljana BiH može se tražiti kopija osobne karte samo u postupku revizije ili prestanka državljanstva BiH i kada je to zakonom propisano.“, a da zakoni u oblasti zapošljavanja ne propisuju ovlaštenje, a samim tim ni obvezu prikupljanja kopije osobne karte u svrhu uvođenja osoba u odgovarajuću evidenciju u oblasti zapošljavanja. Isto se odnosi i na prikupljanje Obavještenja o prijavi u evidenciju prebivališta-boravišta, gdje Zakon o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba jasno propisuje da je osoba, koja se prvi put prijavljuje službi za zapošljavanje, dužna dati na uvid osobnu kartu i prijavu mjesta prebivališta ili boravišta. Iz navedenih razloga je naloženo da se više ne prikupljaju ova dokumenta od građana koja se prijavljuju u evidenciju nezaposlenih.

Specifično za JU Zavod za zapošljavanje Republike Srpske, u odnosu na ostale ustanove za zapošljavanje, je da je isti obrađivao otisak prsta u svrhu kontrole prisustva na radu od zaposlenih u Zavodu. Otisak prsta spada u biometrijske podatke čija obrada je načelno zabranjena, osim u izuzetnim slučajevima. Kako je otisak prsta jedinstven identifikator svakog pojedinca koji se ne mijenja za života, obrada ovog osobnog podatka treba se svesti isključivo u neophodnim situacijama. S druge strane, zakonodavstvo u oblasti radnog prava ne propisuje mogućnost ovakve obrade osobnih podataka radi kontrole prisustva na radu, koja se može ostvariti daleko manje invazivnim radnjama. Stoga je ovom Zavodu naloženo da prekine obradu biometrijskog podatka otiska prsta djelatnika u Zavodu u svrhu kontrole prisustva na radu, te da izbriše biometrijski podatak otiska prsta djelatnika prikupljen u navedenu svrhu. Do kraja izvještajnog razdoblja Zavod nije dostavio informaciju o izvršenju ove naložene mjere.

Inspeksijski nadzori u zdravstvenim ustanovama

U oblasti zdravstva, inspeksijski nadzori su započeti u 2012. što je nastavljeno i u izvještajnom razdoblju. Izvršeno je 9 nadzora, u javnim i privatnim zdravstvenim ustanovama čime je zaokružena jedna značajna cjelina. Utvrđeni nedostaci u 2013. su isti kao i u prethodnom razdoblju, pa se naložene upravne mjere neće posebno obrazlagati. Međutim, značajno je napomenuti da je, uporedo sa kontrolom obrade osobnih podataka u praksi, vršena je i analiza propisa iz oblasti zdravstva. Primjera radi, neprihvatljiva je trenutna praksa upisivanja dijagnoze ili šifre na potvrdi o privremenoj spriječenosti za rad koja se dostavlja poslodavcu. Poslodavcu je dovoljno da zna koliko će dugo radnik biti odsutan radi planiranja rada. S tim u vezi biće i aktivnost Agencije u tijeku 2014, a to je reguliranje načina obrade osobnih podataka kroz donošenje adekvatnih zakonskih i podzakonskih propisa.

Inspeksijski nadzori u ustanovama nadležnim za socijalni rad

U pogledu obrade osobnih podataka u ustanovama nadležnim za socijalni rad, osim neispunjavanja obveza propisanih Zakonom, nisu utvrđeni specifični nedostaci u obradi osobnih podataka. Dakle, istima su naložene upravne mjere koje su zajedničke za sve kontrolore, a koje su naprijed navedene.

Napominjemo da su u okviru ovog izvještajnog razdoblja donesena 2 (dva) rješenja, i to za Kantonalnu bolnicu Orašje i JU Kantonalnu bolnicu Gorazde, s tim da su inspeksijski nadzori kod istih izvršeni u 2012.

Za 6 (šest) kontrolora kod kojih je izvršen inspeksijski nadzor nisu donesena rješenja, ali su uočene očite nepravilnosti u pogledu obrade osobnih podataka za koje će biti naložene upravne mjere. Ti kontrolori su:

1. Općina Kiseljak – Matični ured,
2. Općina Široki Brijeg – Matični ured,
3. Općina Foča – Matični ured Brod na Drini,
4. BH Telecom d.d. Sarajevo,
5. Telekomunikacije Republike Srpske a.d. Banja Luka,
6. JP Hrvatske telekomunikacije d.d. Mostar.

3.4.2. Revizijski inspekcijski nadzori

U tijeku 2013. izvršen je samo jedan revizijski inspekcijski nadzor, i to u Uredu za veterinarstvo BiH – Agencija za označavanje životinja, u cilju provjere izvršenja upravnih mjera naloženih rješenjem inspektora Agencije. Naime, Rješenjem inspektora bilo je naloženo Uredu za Veterinarstvo Bosne i Hercegovine – Agenciji za obilježavanje životinja, da Plan sigurnosti osobnih podataka dopuni u smislu Pravilnika o načinu čuvanja i posebnim mjerama tehničke zaštite osobnih podataka. Revizijskim inspekcijskim nadzorom utvrđeno je da je naložena upravna mjera izvršena donošenjem Dopune Plana sigurnosti osobnih podataka.

3.4.3. Vanredni inspekcijski nadzori

Vanredni inspekcijski nadzori nisu obuhvaćeni mjesečnim planovima i isti predstavljaju radnju u postupku po prigovoru nositelja osobnih podataka ili po službenoj dužnosti, kada okolnosti konkretnog slučaja zahtijevaju provođenje inspekcijskog nadzora radi utvrđivanja činjenica i okolnosti značajnih za rješavanje tog postupka.

Izvršeno je ukupno 57 (pedeset sedam) vanrednih inspekcijskih nadzora, od čega 36 (trideset šest) u postupku po prigovoru, a 21 (dvadeset jedan) u postupku po službenoj dužnosti.

Najveći broj vanrednih inspekcijskih odnosio se na obradu osobnih podataka putem video-nadzora, ispravku podataka u matičnim knjigama, obrada jedinstvenog matičnog broja, te traženje na uvid osobne karte. Međutim, više pojedinosti u vezi sa ovim inspekcijskim nadzorima obrađeno je u dijelu koji se odnosi na prigovore ili postupke po službenoj dužnosti, u zavisnosti od postupka u okviru kojeg je inicirano vršenje vanrednog inspekcijskog nadzora.

3.4.4. Žalbe kontrolora

Na rješenja inspektora donesena u postupku redovnog i vanrednog inspekcijskog nadzora kontrolor može izjaviti žalbu direktoru Agencije kao drugostepenom tijelu.

U izvještajnom razdoblju na rješenja inspektora izjavljeno je ukupno 8 (osam) žalbi od strane kontrolora, od kojih su 2 (dvije) žalbe na rješenja po redovnom inspekcijskom nadzoru, a 6 (šest) po vanrednom inspekcijskom nadzoru.

- a) U redovnom inspekcijskom nadzoru na rješenje inspektora o naloženim upravnim mjerama, izjavljene su sljedeće žalbe:
 1. Žalba JU Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona kojom je osporavana upravna mjera u vezi sa brisanjem osobnih podataka osoba koja su odjavljena iz evidencije o nezaposlenima. Žalba je odbijena kao neblagovremena.
 2. Žalba Općine Teslić koja se odnosila na rok za izvršenje upravnih mjera okončana je Zaključkom o obustavi postupka, jer je žalitelj povukao žalbu.

b) U vanrednom inspekcijskom nadzoru na rješenje inspektora o naloženim upravnim mjerama, izjavljene su sljedeće žalbe:

1. Žalba Mercator BH d.o.o. Sarajevo odnosila se na osporavanje svih upravnih mjera naloženih rješenjem inspektora zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava. Rješenjem inspektora je Mercatoru BH d.o.o Sarajevo zabranjeno da obrađuje JMB fizičkih osoba – korisnika članskih „PIKA“ kartica, u svrhu ostvarivanja prava na popust pri kupovini, te je naloženo brisanje do tada prikupljenih JMB. Žalba je odbačena kao izjavljena od strane neovlaštene osobe.
2. Žalba Mercator BH d.o.o. Sarajevo odnosila se na pogrešnu primjenu materijalnog prava i pogrešno i netočno utvrđeno činjenično stanje. Rješenjem drugostepenog tijela poništeno je prvostepeno rješenje, a žalba u cjelosti odbijena kao neosnovana.
3. Žalba Telekomunikacija Republike Srpske a.d. Banja Luka odnosila se na pogrešno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primjenu materijalnog prava. Naime, rješenjem inspektora je zabranjeno, da se putem Zahtjeva za zasnivanje pretplatničkog odnosa, vrši prikupljanje i obrađivanje JMB korisnika telekomunikacijskih usluga u svrhu provjere ranijih dugovanja i u svrhu vođenja parničnog i izvršnog postupka. Žalba je u cjelosti odbijena kao neosnovana.
4. Žalbe sudova sa područja FBiH, i to Općinskog suda u Gorazdu, Općinskog suda u Travniku i Općinskog suda u Orašju, odnosile su se na naloženu upravnu mjeru da se u rješenjima o registraciji poslovnih subjekata obrađuju drugi osobni podaci osim imena, prezimena, pozicije i opsega ovlaštenja ovlaštenih osoba/zastupnika poslovnih subjekata, kao i da se izvrši brisanje osobnih podataka koji prelaze opisani opseg, a koji su objavljeni putem zvanične Internet stranice službenog glasnika u elektronskoj formi. U žalbama je navedeno da Agencija nije ovlaštena da u postupanjima sudovima, kao tijelima sudske vlasti, nešto „nalaže“ ili „zabranjuje“, kao i da sudovi postupaju u skladu sa postojećim Pravilnikom o upotrebi Glavne knjige registra u elektronskom obliku koji je donesen od strane Federalnog ministarstva pravde. Žalbe Općinskog suda u Gorazdu, Općinskog suda u Travniku su odbijene kao neosnovane, dok je žalba Općinskog suda u Orašju odbačena kao neblagovremena.

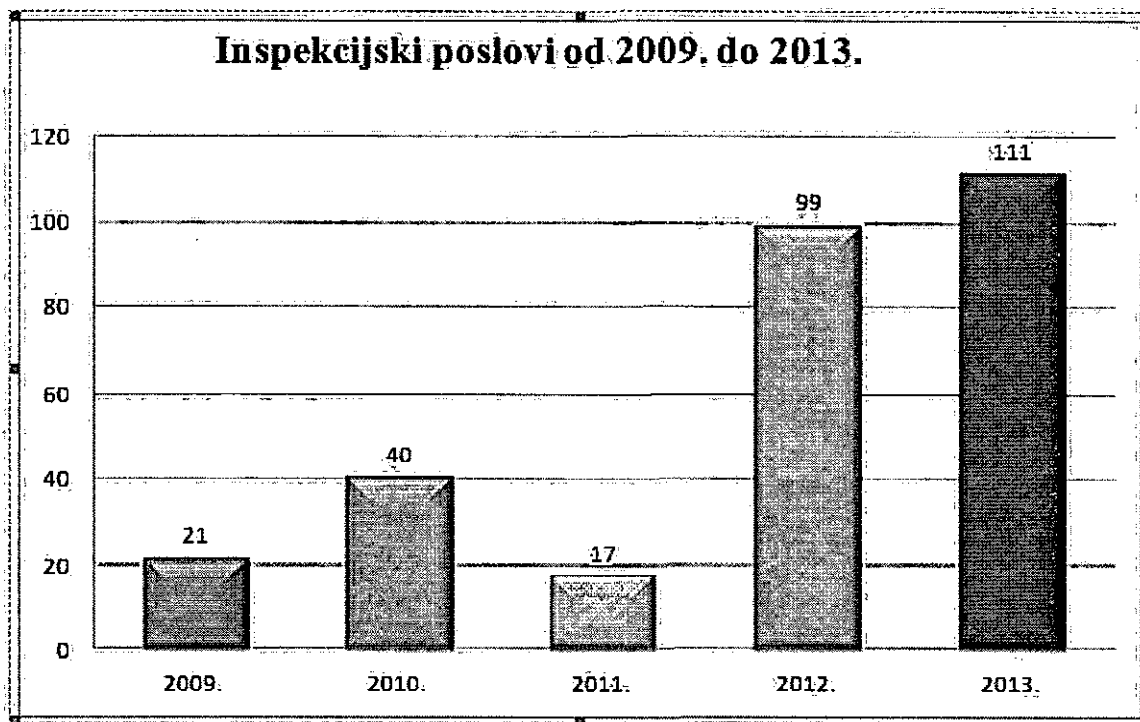
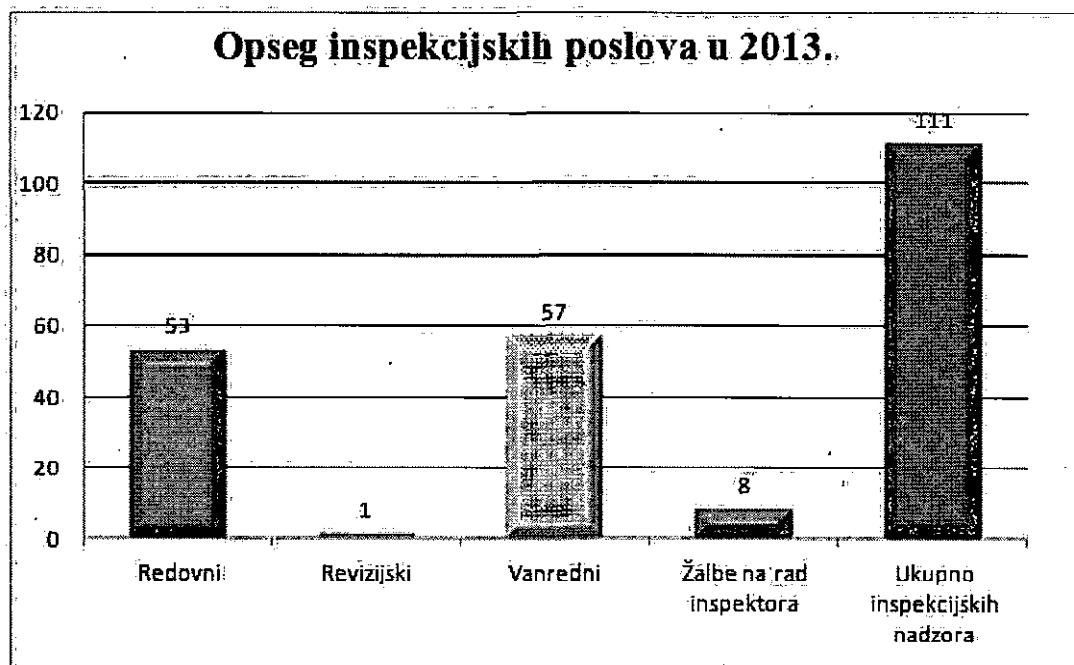
U segmentu praćenja izvršenja naloženih upravnih mjera zabilježeno je 57 aktivnosti koje se odnose na sljedeće: održavanje sastanaka sa kontrolorima u cilju pojašnjenja načina izvršenja naloženih mjera; obavljene telefonske kontakte sa kontrolorima u cilju pojašnjenja načina izvršenja naloženih mjera, te sačinjavanja urgencija za dostavljanje odgovora o poduzetim mjerama naloženim rješenjem. Ove aktivnosti su u velikome doprinijele učinkovitoj realizaciji naloženih mjera.

3.4.5. Uporedni podaci za 2009 – 2013

INSPEKCIJSKI POSLOVI					
	2009	2010	2011	2012	2013
Ukupno	21	40	17	99	111
Redovni	21	15	12	34	53

Sarajevo-Sarajevo, Vilsonovo šetalište broj 10. -Vilsonovo šetalište broj 10.,
Tel/Tel ++387 33 726 250, faks/ Faks 726.251

Revizijski	0	21	1	2	1
Vanredni	0	4	4	63	57
Žalbe na rješenja	3	3	2	14	8

Sarajevo-Sarajevo, Vilsonovo šetalište broj 10. -Vilsonovo šetalište broj 10.,
Tel/ Tel ++387 33 726 250, faks/ Faks 726 251

3.5. Prigovori

U izvještajnom razdoblju zaprimljeno je 107 (stotinu sedam) prigovora nositelja osobnih podataka. Protiv javnih tijela podnesena su 73 (sedamdeset tri) prigovora, dok su 34 (trideset četiri) prigovora podnesena protiv drugih subjekata, kao što su banke, mikrokreditne organizacije, različiti privredni subjekti i fizičke osobe.

3.5.1. Rješavanje po prigovorima

Od ukupno 107 (stotinu sedam) podnesenih prigovora, u cjelosti je usvojeno 40 (četrdeset), a djelimično je usvojeno 9 (devet) prigovora. Također, 26 (dvadeset šest) prigovora je odbijeno, a 5 (pet) prigovora je odbačeno. U 11 (jedanaest) slučajeva, postupak pokrenut po prigovoru je obustavljen.

Najveći broj prigovora odnosio se na traženje dostavljanja uvjerenja o nekažnjavanju, uvjerenja da se ne vodi kazneni postupak, kopiju osobne karte i vozačke dozvole i prilaganje uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti uz prijavu na konkurs za prijem u radni odnos i to protiv sljedećih kontrolora: Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine, Općinski sud u Sarajevu (dva postupka), Federalni zavod mirovinsko invalidskog osiguranja, Ministarstvo stambene politike Kantona Sarajevo, Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo (dva postupka), Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Srednjobosanskog kantona, Neovisni odbor Skupštine Tuzlanskog kantona, KJU Dom za djecu bez roditeljskog staranja Sarajevo, Univerzitet Zenica, JU Gimnazija „Bihać“ u Bihaću, O.S. „Aleksa Šantić“ Perin Han, te JP „Komunalno“ d.o.o Breza. Rješavajući po ovim prigovorima doneseno je 13 (trinaest) rješenja kojima su prigovori uvaženi, 2 (dva) rješenja kojim je prigovor odbijen, u 2 (dva) slučaja doneseni su zaključci kojima se postupak obustavlja, jer su kontrolori otklonili uočene nepravilnosti u tijeku postupka.

Značajan broj prigovora bio je u svezi sa obradom jedinstvenog matičnog broja nositelja osobnih podataka u različitim postupcima, među kojima najčešće u svrhu zaključivanja ugovora o pružanju usluga. U vezi s JMB donesena su rješenja kojima se usvaja prigovor protiv JKP „Vitkom“ d.o.o Vitez, Raiffeisen bank d.d. Sarajevo, KJKP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Sarajevo, JP Hrvatske telekomunikacije d.d Mostar i DID Celeritas BH d.o.o Mostar, Hypo Alpe – Adria – Bank d.d. Mostar zbog prikupljanja jedinstvenog matičnog broja i imena oca u postupku po žalbi na rad poslovnice banke, te Telinea“ d.o.o. Sanski Most zbog upisa jedinstvenog matičnog broja na pošiljci za otpremu pošte.

U jednom postupku po prigovoru doneseno je rješenje kojim je usvojen prigovor protiv Intesa Sanpaolo Banka d.d BiH zbog obrade osobnih podataka bez suglasnosti nositelja osobnih podataka. Naime, nositelj osobnih podataka je dao suglasnost za obradu osobnih podataka kao jemca potpisivanjem Ugovora o jemstvu o korištenju kreditne kartice „BAMCARD“ i kreditnom limitu za Ugovor o korištenju kreditne kartice „BAMCARD“. Nakon promjene procesora kreditne kartice Banka je zaključila novi glavni Ugovor o korištenju nenamjenskog kredita između Banke i korisnice kartice, dok sa podnosiocem prigovora Banka nije zaključila novi Ugovor o jemstvu, ali je nastavila obradu njegovih osobnih podataka kao jemca.

Nekoliko prigovora riješeno je u svezi sa objavljivanjem osobnih podataka na Internetu i na oglasnoj ploči stambene zgrade. Tako je doneseno rješenje kojim se usvaja prigovor protiv Udruženja turističkih vodiča Kantona Sarajevo, „Expiscore“ d.o.o. Sarajevo, te „Metal-export upravitelj“ d.o.o. Sarajevo.

*Sarajevo-Sarajevo, Vilsonovo šetalište broj 10. -Vilsonovo šetalište broj 10.,
Tel/Tel++387 33 726 250, faks/Faks 726 251*

U dva slučaja usvojeni su prigovori nositelja osobnih podataka, jedan u cijelosti a drugi djelomično, protiv Ministarstva unutarnjih poslova Kantona 10 – Livno, zbog nezakonitog pristupa osobnim podacima koji se vode u evidencijama kod Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine.

Budući da su nezakonitost obrade osobnih podataka prikupljanjem dokumentacije u konkursnoj proceduri, kao i obrada jedinstvenog matičnog broja, bili obrađeni u Izvješću Sektora za 2012, u ovom Izvješću će se obraditi drugi značajni slučajevi koje je Sektor rješavao u postupku po prigovoru. Prije svega, to se odnosi na:

- ispravku podataka u matičnim knjigama,
- obradu osobnih podataka putem video-nadzora,
- obradu osobnih podataka u postupku izdavanja osobne karte nositelju osobnih podataka,
- objavu osobnih podataka na elektronskoj oglasnoj ploči suda,
- dostavljanje presuda putem elektronske ploče suda zbog nemogućnosti dostavljanja pisanog opravka,
- obradu osobnih podataka studenata,
- traženje na uvid osobne karte prilikom ovjeravanja zdravstvene knjižice, te
- objavu primanja iz proračuna javne ustanove.

Što se tiče prigovora koji su se odnosili na ispravku podataka u matičnim knjigama, isti su podneseni protiv: Ministarstva unutarnjih poslova Hercegovačko-neretvanskog Kantona i Općine Čapljina, Grada Mostara, Općine Stari Grad Sarajevo, Općine Tuzla i Općine Lukavac. Od 5 (pet) podnesenih prigovora, u 3 (tri) slučaja doneseno je rješenje kojim se usvaja prigovor nositelja osobnih podataka, dok je u 2 (dva) slučaja, postupak obustavljen.

Prigovori zbog ispravke podataka u matičnim knjigama

Jedan od prigovora zbog ispravke podataka u matičnim knjigama, podnesen je protiv Općine Lukavac, Službe za opću upravu, privredu i društvene djelatnosti i Općine Tuzla, Službe za opću upravu i zajedničke poslove, zbog greške prilikom obrade osobnih podataka u matičnoj knjizi rođenih. U konkretnom slučaju, jedan matični ured upisao je netočan podatak o prezimenu podnositeljice prigovora u Izvješću o zaključenju braka, koji je kao takav dostavio drugom matičnom uredu, radi upisa ovog podatka u matičnu knjigu rođenih. U cilju ispravke ovih grešaka matičnih ureda, podnositeljicu prigovora su uputili da pokrene postupak promjene imena. U provedenom postupku po prigovoru, što je bitno naglasiti, utvrđeno je da do greške nije došlo usljed postupanja podnositeljice prigovora, nego isključivo postupanjem matičara Općine Lukavac i Općine Tuzla prilikom obrade osobnih podataka.

Imajući u vidu obvezu kontrolora da obrađuju samo točne i autentične osobne podatke, te da iste isprave ukoliko se utvrdi da su netočni, jasno je da provjera i ispravka netočnih podataka nije obveza podnositeljice prigovora, nego Općine Lukavac i Općine Tuzla, koji su u konkretnom slučaju kontrolori. Dakle, neprihvatljivo je prebacivanje tereta ispravke podataka na nositelja osobnih podataka zbog greške matičara, naročito ukoliko se uzme u obzir da se ne zahtijeva promjena imena ili prezimena, nego ispravka grešaka učinjenih od strane matičnih ureda prilikom obrade osobnog podatka.

Rezultat provedenog postupka je ispravka greške matičara u oba matična ureda po pravomoćnosti rješenja Općine Tuzla, o čemu su uredi obavijestili Agenciju.

Vrlo značajan je i prigovor nositelja osobnih podataka podnesen protiv matičnog ureda Općine Stari grad Sarajevo zbog obrade podataka o osobnom imenu u matičnoj knjizi rođenih. Nositelj podataka uložio je prigovor protiv matičnog ureda koji ga upućuje na postupak promjene osobnog imena zbog nesuglasnosti podataka u osobnom imenu upisanog u matičnoj knjizi rođenih i istog podatka upisanog u identifikacijske dokumente. Prigovor nositelja podataka je usvojen, te je matičnom uredu naloženo da izvrši ispravku podataka o imenu. Naime, radilo se o ispravci jednog slova u imenu i to slova „ć“ u slovo „č“.

Podnositelj prigovora je osoba u podmakloj životnoj dobi kojem je matični ured do spornog momenta cijeli život izdavao rodni list sa podatkom u osobnom imenu – prezimenu sa slovom „ć“ kako je uostalom i obiteljsko ime i svih njegovih članova obitelji. Kako je podnositelju prigovora cijelog života izdavan rodni list sa jednim podatkom različitim u odnosu na upis u matičnu knjigu, došlo je do nesuglasnosti svih dokumenata podnositelja prigovora u odnosu na matičnu knjigu rođenih.

U konkretnom slučaju na površinu je isplivao problem nerazlikovanja ispravke podataka u osobnom imenu u matičnoj knjizi rođenih i postupka promjene osobnog imena koji je propisan Zakonom o osobnom imenu. Iako Zakon o osobnom imenu propisuje da je promjena osobnog imena kada se mijenja i jedno slovo u imenu, ipak se promjenom imena ne može smatrati svaki zahtjev da se promjeni jedno slovo u imenu kada je došlo do greške, a posebno ako je osoba koja je u pitanju imala osobne dokumente (osobnu kartu, putovnicu ili vozačku dozvolu) sa jednim podacima u odnosu na podatke u matičnom uredu, i posebno kada građani, nositelji osobnih podataka, svojim radnjama nisu prouzrokovali ove nesuglasnosti podataka. Da ne bi bilo nedoumica, sasvim je jasno da se pod promjenom imena podrazumijeva kada se mijenja i jedno slovo u osobnom imenu i mora se zaštititi integritet postupka promjene osobnog imena, ali isto tako se mora vršiti i postupak ispravke greške u osobnom imenu. Neprihvatljivo je da se građani uvijek upućuju na postupak promjene osobnog imena, koji je puno zahtjevniji i skuplji, iako je u pitanju ispravka greške. Upravo, nerazlikovanje slučajeva promjene imena i ispravke greške u imenu dovodi do kršenja prava na privatnost nositelja osobnih podataka.

U ovom i sličnim slučajevima posebno ističemo važnost načela autentičnosti i točnosti osobnih podataka kojih su dužni da se pridržavaju svi kontrolori. Ovo načelo podrazumijeva da se moraju obrađivati točni osobni podaci i da je uvijek potrebno osigurati mogućnost da se utvrdi porijeklo osobnih podataka tj. njihova autentičnost.

Prigovor zbog obrade osobnih podataka putem video-nadzora

U pogledu prigovora u svezi sa obradom osobnih podataka putem video-nadzora značajno je istaći da je podneseno 5 (pet) prigovora i svi su riješeni na način da je doneseno rješenje kojim se u cijelosti ili djelomično usvajaju prigovori nositelja osobnih podataka. Kontrolori protiv kojih su podneseni prigovori u vezi video-nadzora su: Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida obrambeno-oslobodilačkog rata, Federalno ministarstvo financija, JU „Osnovna muzička škola“ Ilidža, SZR Pekara „Zlatno zmo“ Bratunac, „G-petrol“ d.o.o Sarajevo, te Stambeni objekat u ulici Armije RBiH br. 17. Tuzla.

Ovom prilikom ćemo pojasniti slučaj obrade osobnih podataka putem video-nadzora u JU „Osnovna muzička škola“ Ilidža. Name, prigovor se odnosio na instaliranje video-nadzora koji direktoru škole služi kao sredstvo zastrašivanja, ucjenjivanja, pa čak i uručivanja pismenih opomena i predotkaza. U prigovoru je navedeno i da se direktor škole nije ustručavao i javno davati izjave o tome „da ima video-zapise o neradnicima u školi“, ali da se najgora zlouporaba video nadzora desila

postavljanjem snimka na Internet stranici <http://www.youtube.com>. U ovom slučaju izvršen je i vanredni inspekcijski nadzor prilikom kojeg je utvrđeno da škola vrši video nadzor u svrhu zaštite imovine škole, učenika, djelatnika i posjetilaca škole, ali i da snimke koristi u svrhu kontrole djelatnika. Direktor škole je snimak video-nadzora, a kojim je zabilježeno skidanje okvira oglasne ploče i odnošenja dokumenata objavljenih na oglasnoj ploči škole, pribavio na CD-u od tvrtke koja je instalirala sustav i vrši njegovo održavanje. Isti je ostavio u zbornici škole, kako bi djelatnici mogli pogledati navedeni događaj zabilježen kamerom, čime je omogućio neometani pristup CD-u, što je za posljedicu imalo objavljivanje snimka na Internet stranici <http://www.youtube.com>.

Osim što obrada osobnih podataka putem video-nadzora mora biti regulirana Odlukom o obradi osobnih podataka putem video-nadzora u skladu sa člankom 21a Zakona, ukoliko takva obrada nije već regulirana zakonom, bitno je naglasiti i obvezu isticanja obavijesti o vršenju video-nadzora. Dakle, građani jasno moraju znati da se određeno područje snima, te kome se mogu obratiti za informacije u vezi sa video-nadzorom. Neprihvatljiva je situacija da je video-nadzor instaliran, ali da se ne zna čiji je i ko može da vidi snimke ili čak da ih da nekom trećem.

U kontekstu zaštite prava na privatnost, video-nadzor znači pribavljanje i pohranjivanje zvučnih, vizuelnih ili drugih zapisa iz praćenih mjesta gdje se kreću fizičke osobe, putem instaliranog sustava video-nadzora i to npr. formom pasivnog nadziranja prostora, pribavljanjem ciljnih snimaka (zabilježenih pokreta) ili na reportažni način. Obrada osobnih podataka putem video-nadzora predstavlja posebno invazivan i rizičan prodor u privatnost pojedinca budući da se na snimcima video-nadzora bilježe spontana ponašanja i navike. Iz toga razloga korištenje video-nadzora radi kontrole prisustva na poslu i izvršavanja radnih obveza je prekomjerno, nesrazmjerno i predstavlja nepotrebno zadiranje u privatnost pojedinca, jer se kontrola prisustva na radnom mjestu može postići drugim sredstvima. Dakle, prilikom uspostave video-nadzora mora se voditi računa o dostojanstvu djelatnika. Ljudsko dostojanstvo je osnovna pretpostavka ljudskih prava, nepovredivo je i mora se štiti i poštovati. Ljudsko dostojanstvo obvezuje čovjeka na ponašanje dostojno vlastitoga dostojanstva. Povelja temeljnih ljudskih prava EU štiti nepovredivost ljudskog dostojanstva. U glavi I Dostojanstvo, utvrđuje se kako je dostojanstvo temeljno vrijednosno i moralno ishodište koje se nalazi u fundusu vrijednosti EU. Uvažavajući navedeno, video-nadzor se u pravilu ne uspostavlja za kontrolu radnika. U iznimnim slučajevima, kada se kamere video-nadzora nalaze u radnom prostoru, a kada to zahtjeva vrsta poslova i zadataka koji se izvršavaju, kamere nisu usmjerene na radnika već na radni proces.

Prigovor zbog nezakonite obrade osobnih podataka u postupku izdavanja osobne karte

Slučaj koji zaslužuje posebnu pažnju odnosi se na prigovor nositelja osobnih podataka protiv Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Odjeljenja/Odjela za javni registar, zbog nezakonite obrade osobnih podataka u postupku izdavanja osobne karte. Naime, u ovom slučaju podnositelj prigovora je kao građanin Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, podnio zahtjev za izdavanje osobne karte. Odjeljenje je dostavilo Gradonačelniku Brčko distrikta, Zamjeniku gradonačelnika, Glavnom koordinatoru, Službeniku za etiku, Disciplinskoj komisiji, Apelacionoj komisiji, Evidenciji i Arhivi, podatke da je podnositelj prigovora podnio zahtjev za izdavanje osobne karte, podatke iz zahtjeva, sve druge podatke nastale u postupku rješavanja po zahtjevu imenovanog, kao i to da je zaposlen u Uredu gradonačelnika. Na osnovu tih podataka, članovi Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine podnijeli su disciplinsku prijavu protiv njega kao državnog službenika. Zakon o osobnoj karti državljanina Bosne i Hercegovine nije propisao da se prilikom podnošenja zahtjeva za osobnu kartu evidentira podatak o zaposlenju državljanina Bosne i Hercegovine. To znači da Odjeljenje nije imalo zakonsko pravo ni obvezu da u postupku izdavanja osobne karte, dostavlja osobne podatke podnositelja prigovora instituciji u kojoj je zaposlen u svrhu pokretanja disciplinskog postupka, pa

čak ni da ih obavještava da je podnositelj prigovora podnio zahtjev za izdavanje osobne karte. Ovakvo proizvoljno postupanje javnih tijela je neprihvatljivo, kada znamo da je izdavanje osobne karte pravo i obveza svakog građanina koji ispunjava zakonom propisane uvjete za to i nema nikakve dodirne točke sa zaposlenjem.

Rezultat provedenog postupka je blokiranje osobnih podataka podnositelja prigovora obrađenih u svrhu pokretanja disciplinskog postupka koje je Odjeljenje prikupilo u postupku izdavanja osobne karte podnositelju prigovora, o čemu je obaviještena Agencija.

Prigovor zbog objavljivanja osobnih podataka maloljetnika na e-oglasnoj ploči suda

Prigovor maloljetne djevojčice, zastupane po ocu, podnesen je protiv Općinskog suda u Sarajevu, zbog objavljivanja spiskova sa osobnim podacima maloljetnih osoba i podacima o njihovim sudbenim postupcima koji se vode u Općinskom sudu u Sarajevu, na zvaničnoj web stranici www.oss.ba. U provedenom postupku utvrđeno je da se na zvaničnoj web stranici suda nalazi tabela „Raspored suđenja od 17.01.2013. – 18.01.2013.“ u kojoj je navedeno ime i prezime maloljetne podnositeljice prigovora, oznaka broja predmeta „Km“ i u rubrici „Radnja“ „PRIPREMNO ROČIŠTE“. Međutim, zabrinjavajuće je obrazloženje koje je Sud dao u vezi sa ovim slučajem, a to je da je „navodno sustav sam povukao te podatke“. Odredbe ZKP FBiH ukazuju da u postupku prema maloljetnicima postoje striktna zakonska pravila koja propisuju isključenje javnosti sa suđenja i procesna ograničenja u pogledu obavještavanja javnosti. U ovom postupku osnovna načela, kao i načelo javnosti prilagođena su prije svega zaštiti ličnosti maloljetnika, te su svedena na najmanju moguću i neophodnu potrebnu mjeru. Osim toga, svrha zbog koje sudovi, na osnovu ZKP FBiH, obrađuju osobne podatke maloljetnika je vođenje kaznenog postupka zbog čega se ti podaci i ne smiju obrađivati nikako drugačije što bi bilo van okvira te svrhe. U vezi sa ovim slučajem, treba istaći i Preporuku Vijeća Europe, Komiteta ministara zemljama članicama o medijskoj distribuciji informacija u vezi sa kaznenim postupcima REC(2003)13, koja sadrži načela vezana za medijsku distribuciju informacija o kaznenim postupcima. Tako, prema Načelu 8. – Zaštita privatnosti u kontekstu kaznenih postupaka koji su u tijeku: „Pri pružanju informacija o osumnjičenim, optuženim ili osuđenim osobama, kao i ostalim učesnicima u kaznenom postupku, mora se poštovati njihovo pravo na zaštitu privatnosti u skladu sa člankom 8. Konvencije. Posebna zaštita mora biti pružena maloljetnim i drugim ranjivim osobama, kao i žrtvama, svjedocima i obiteljima osumnjičenih, optuženih i osuđenih osoba. U svakom slučaju, treba obratiti posebnu pažnju na štetne posljedice koje odavanje informacija koje omogućavaju njihovu identifikaciju može imati po osobe navedene u ovom Načelu.“

Rezultat provedenog postupka je da je Sud donio Plan sigurnosti podataka kojim se određuju tehničke i organizacijske mjere za sigurnost osobnih podataka u skladu sa člankom 11. stavak (4) Zakona o zaštiti osobnih podataka, o čemu je obaviještena Agencija. Isto tako, Sud je prestao da na zvaničnoj web stranici www.oss.ba objavljuje osobne podatke maloljetnih osoba iz kaznenih postupaka koji se prema njima vode.

Prigovor zbog objavljivanja presuda na e-oglasnoj ploči suda, radi dostavljanja

Sličan prethodnom je i slučaj objavljivanja kaznenih presuda i drugih pismena donesenih u kaznenom postupku putem elektronske oglasne ploče sudova, u svrhu njihove dostave. Prigovor je upućen protiv Visokog sudskog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine u vezi sa uvođenjem elektronske oglasne ploče na kojoj se objavljuju odluke iz kojih su vidljivi osobni podaci koji se ne smiju objavljivati, kao što su jedinstveni matični broj, te drugi podaci kao što su imena osoba oštećenih seksualnim deliktima.

Nesporno je da je procesnim zakonima utvrđena mogućnost objavljivanja pismena na oglasnoj ploči u slučaju da se zbog nepoznatog boravišta primatelja dostava ne može izvršiti na druge, uobičajene načine. Međutim, to ne znači da se može objaviti kompletan sadržaj pismena, bez ikakvih ograničenja kada su u pitanju osobni podaci. I pored toga što zakoni dozvoljavaju mogućnost objave pismena, i dalje postoji zakonska obveza zaštite osobnih podataka sadržanih u ovim pismenima, na način da se na elektronskoj oglasnoj ploči suda i dnevnim novinama ne objavljuje cjelokupan sadržaj pismena sa punim opsegom osobnih podataka. Objavom kratkog sadržaja pismena sa osobnim podacima u dovoljnom opsegu za ostvarivanje svrhe te objave ostvaruje se i zaštita privatnosti osoba na koja se odnose ta pismena, a ujedno je ostvarena i svrha uredne dostave.

Kada je u pitanju dostava pismena u kaznenim stvarima, situacija je znatno složenija, pa je naložena potpuna obustava objave kaznenih presuda i drugih pismena donesenih u kaznenom postupku putem elektronske oglasne ploče suda. Činjenica je da je uvođenjem elektronske oglasne ploče data mogućnost pristupa osobnim podacima neograničenom broju osoba, daleko većem krugu osoba nego što je to slučaj kada se pismo, u cilju dostavljanja ističe na oglasnoj ploči suda. Činjenica je također da su daleko veće mogućnosti preuzimanja, izmjene sadržaja i trajnog pohranjivanja osobnih podataka sadržanih u pismenima, odnosno kaznenim presudama objavljenih putem elektronske oglasne ploče, dakle Interneta, nego prilikom njihove objave na oglasnoj ploči. Također, u pogledu objave kaznenih presuda i drugih pismena suda putem elektronske oglasne ploče neophodno je imati u vidu činjenicu da one sadrže i osobne podatke lica koje su učesnici u kaznenom postupku, a kojima se ne vrši dostava pismena na ovaj način. U ovom slučaju mora se poštovati pravo na zaštitu privatnosti ovih osoba. Posebna zaštita mora biti pružena maloljetnim i drugim ranjivim osobama, kao i žrtvama kaznenih djela, svjedocima i obiteljima osumnjičenih, optuženih i osuđenih osoba. U svakom slučaju, treba obratiti posebnu pažnju na štetne posljedice koje objava na Internetu onih informacija koje omogućavaju njihovu identifikaciju može imati po ove osobe. Visoko sudsko i tužiteljsko vijeće je privremeno obustavilo funkcionalnost elektroničke oglasne ploče sudova, do iznalaženja najboljeg trajnog rješenja.

Prigovor zbog obrade osobnih podataka u vršenju upravnog nadzora

Značajan je bio i prigovor predstavnika Evropskog univerziteta studenata osnovnih studija I, II i III ciklusa iz Brčkog, a odnosi se na obradu osobnih podataka studenata prilikom ocjene rada Univerziteta, od strane Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Odjeljenja - Odjela za obrazovanje. Naime, Odjeljenje je rješenjem naložilo Evropskom univerzitetu da mu, između ostalog, dostavi cjelokupne dosijee studenata u kopiji ili originalu, za šta su podnosioci prigovora smatrali da ti podaci o studenatima nemaju nikakav značaj za ocjenu rada Univerziteta, ali da se iz istih može utvrditi nacionalni sastav studenata, što predstavlja posebnu kategoriju podataka, čije je prikupljanje izričito zabranjeno odredbom članka 9. stavak (1) Zakona. Nesporno je da, shodno relevantnim zakonskim odredbama, Odjeljenje može imati uvid u dokumentaciju visokoškolske ustanove, u cilju utvrđivanja činjeničnog stanja i donošenja pravilne i zakonite odluke. Istovremeno, obveza visokoškolske ustanove je da, na zahtjev Odjeljenja u zahtijevanom roku dostavi sve tražene informacije i dokumente potrebne za izvršavanje njegovih dužnosti. Međutim, Zakonom o visokom obrazovanju nije u potpunosti propisana dokumentacija koju je visokoškolska ustanova dužna dostaviti Odjeljenju, potrebnu za izvršavanje njegove dužnosti, zbog čega je obveza Odjeljenja da kao kontrolor osobnih podataka, obrađuje minimalan opseg podataka koji je neophodan za ispunjenje konkretne svrhe. Odjeljenje može, u eventualnim slučajevima utvrđene nepravilnosti ili nezakonitosti, zadržati kopiju dokumenta kao dokaz u postupku na osnovu kojeg je donijelo odluku, a ne na način da unaprijed izuzima cjelokupnu predmetnu dokumentaciju u originalu ili kopiji i prije nego što je proveden postupak upravnog nadzora. Uzimanjem originala ili kopije personalnih dosijea studenata obrađuju se osobni podaci u većoj mjeri i opsegu nego što je potrebno, jer se

otvara mogućnost da se na taj način trajno dokumentiraju svi navedeni podaci. Na ovaj način, u smislu zaštite prava na privatnost, stvara se neopravdan rizik od zlouporabe osobnih podataka, imajući u vidu da se ista svrha može postići neposrednim uvidom u isti i sačinjavanjem zapisnika ili nekog drugog akta kojim će se konstatirati utvrđeno stanje. Osim što je pokrenut upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine zbog poništenja predmetnog rješenja, Agencija nema drugih saznanja o izvršenju naloženih upravnih mjera.

Prigovor zbog traženja na uvid osobne karte prilikom ovjere zdravstvene knjižice

Prilikom ovjere zdravstvene knjižice u poslovnicama Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo od građana je tražena na uvid osobna karta, u suprotnom, ne može se ovjeriti zdravstvena knjižica. Upravo zbog navedenog, Agencija je u jednom slučaju rješavala po prigovoru podnesenom protiv Zavoda. Shodno odredbama Zakona o osobnoj karti državljana Bosne i Hercegovine, državljanin može imati samo jednu osobnu kartu i nije dužan da je dâ na uvid ako to nije predviđeno zakonom, što svakako nije propisano u Zakonu o zdravstvenom osiguranju.

Kao temelj za ovakvo postupanje Zavod navodi Uputstvo o sadržaju i obliku zdravstvene legitimacije kojim je propisano da zdravstvena legitimacija važi uz osobnu kartu. Iako Uputstvo kao akt niže pravne snage od zakona, ne može biti valjan pravni temelj za traženje na uvid osobne karte, istim je propisano da se zdravstvena legitimacija ovjerava prije korištenja zdravstvene zaštite, a da je zdravstvena ustanova dužna provjeriti identitet osigurane osobe koje traži zdravstvenu zaštitu i važnost, odnosno ovjeru zdravstvene legitimacije od strane Zavoda. Dakle, ni Uputstvom nije propisana mogućnost vršenja uvida u osobnu kartu prilikom ovjeravanja zdravstvene knjižice, nego korištenja zdravstvene zaštite. Ovdje je bitno istaći da se prilikom ovjeravanja zdravstvene knjižice ne koristi zdravstvena usluga, već provjerava ispunjenje uvjeta za korištenje besplatne zdravstvene zaštite. Rezultat provedenog postupka u konkretnom slučaju je prestanak traženja na uvid osobne karte prilikom ovjeravanja zdravstvene knjižice od nositelja osobnih podataka, ali je pokrenut upravni spor od strane Zavoda, u cilju poništenja rješenja Agencije kojim je zabranjeno naprijed navedeno postupanje.

Prigovor zbog otkrivanja podataka o plaći

Jedan od prigovora koji je Agencija odbila kao neosnovan bio je u vezi sa iznošenjem podataka o neto plaći podnosiateljice prigovora na sastanku načelnika odjeljenja Kliničkog centra „Kasindo“ Istočno Sarajevo. Prigovor je podnesen protiv v.d. direktora kliničkog centra i bolničke službe. U provedenom postupku utvrđeno je da je v.d. direktor klinike na sastanku načelnika odjeljenja klinike iznio podatak o neto plaći podnosiateljice prigovora, ali da prigovor nije osnovan. Naime, treba imati u vidu činjenicu da je klinika javna ustanova, čiji je osnivač Republika Srpska iz čijeg proračuna se ista financira. Plaća i druge novčane isplate koje se financiraju iz proračunskih sredstava smatraju se javnim podatkom i kao takve mogu biti objavljene ukoliko okolnosti svakog pojedinog slučaja to zahtijevaju, osim u dijelu koji je obuhvaćen osobnim faktorima svake pojedine osobe. Prema tome, iznos osnovne plaće djelatnika iz koje su vidljivi podaci, a odnose se na procenat minulog rada, članarinu za sindikat, kredite, alimentaciju i druge obustave koje su specifične za konkretnu fizičku osobu, ne mogu biti javno dostupne bez ikakvih ograničenja.

Dakle, podatak o neto plaći podnosiateljice prigovora iznesen na stručnom kolegiju, štaviše, ne može se smatrati javnim iznošenjem neto plaće bez ikakvog ograničenja, s obzirom da su sa visinom iste upoznati samo načelnici odjeljenja. S druge strane, treba uzeti u obzir i činjenicu da je podatak o visini neto plaće iznesen na sastanku stručnog kolegija koji je praktično savjetodavno tijelo direktoru i da isti može razmatrati pitanja od zajedničkog interesa za funkcioniranje klinike i

unapređenja rada, prava i obveza ljekara i ostalih djelatnika, kao i druga pitanja za koja postoji interes i potreba. Kada se uzmu u obzir odredbe relevantnih propisa, može se zaključiti da novčane isplate koje se vrše u javnom sektoru, jesu informacije koje treba da budu dostupne i transparentne, osim osobnih karakteristika i opredjeljenja koja se odnose na pojedinca kao nositelja osobnih podataka. Upravo činjenica da je podnositeljica prigovora zaposlena u javnoj ustanovi iz čijih sredstava ostvaruje primanja i ostale naknade, ukazuje na to da ne može uživati pravo na privatnost u onoj mjeri koju Zakon o zaštiti osobnih podataka pruža nekim drugim osobama, npr. u privatnom sektoru.

Napomena: Iz 2012. prenesno je 12 prigovora za koja su rješenja donesena u 2013.

3.5.2. Izvješća o odbijenim zahtjevima nositelja podataka

U skladu sa člankom 28. stavak (4) Zakona propisano je da je kontrolor dužan podnijeti godišnje izvješće o odbijenim zahtjevima nositelja podataka. Imajući u vidu da kontrolori ne izvršavaju ovu zakonsku obvezu, Agencija je državnim tijelima svih razina vlasti, zdravstvenim ustanovama, komercijalnim bankama, telekom operaterima i kontrolorima iz oblasti elektro-energetske djelatnosti uputila poziv da dostave izvješća o tome da li su imali odbijenih zahtjeva nositelja podataka.

Dostavljeno je 45 izvješća kontrolora u oblasti zdravstva. Značajno je istaći da je primijećen veći stepen odgovornosti kod dostavljanja izvješća od strane kontrolora iz manjih sredina kao što su Vlasenica, Šamac, Šipovo, Kozarska Dubica u odnosu na veće zdravstvene centre. Iz dostavljenih izvješća proizlazi da je bilo 6 odbijenih zahtjeva nositelja podataka.

Što se tiče drugih kontrolora kojima je upućen zahtjev za dostavljanje izvješća, zaprimili smo kao povratne informacije 22 izvješća institucija BiH, 42 izvješća entitetskih, kantonalnih i općinskih tijela uprave, ustanova i sudova, 3 izvješća telekom operatera, 2 izvješća elektroprivrede, 12 izvješća komercijalnih banaka i 1 izvješće mikrokređitne organizacije.

Iz dostavljenih izvješća vidljivo je da ne postoji dovoljan stupanj razumijevanja sadržaja zahtjeva te je npr. Porezna uprava FBiH dostavila izvješće u kojem su navedeni podaci o odbijenom pristupu podacima generalno, a ne izvješće o odbijenim zahtjevima nositelja podataka.

Značaj dostavljanja godišnjih izvješća o odbijenim zahtjevima nositelja osobnih podataka je da se sagleda koliko kontrolori poštuju prava nositelja podataka na informacije o tome koje podatke isti kontrolor o njemu posjeduje, s kim ih je eventualno razmijenio, koliko ih dugo ima obvezu čuvati i sl., te koliko sami nositelji podataka znaju da imaju pravo na te informacije. Isto tako, Zakonom su propisani uvjeti kada kontrolor može odbiti zahtjev nositelja podataka na pristup njegovim osobnim podacima.

U skladu sa člankom 28. stavak (1) Zakona, kontrolor podataka nije dužan pružiti informaciju o obradi osobnih podataka niti omogućiti pristup osobnim podacima, ako bi se time mogla nanijeti značajna šteta legitimnim interesima sljedećih kategorija u Bosni i Hercegovini:

- a) državne sigurnosti;
- b) obrane;
- c) javne sigurnosti;
- d) preventive, istrage, otkrivanja kaznenih djela i gonjenja izvršitelja, te povrede etičkih pravila profesije;
- e) važnim privrednim i finansijskim interesima, uključujući monetarna, proračunska i poreska pitanja;
- f) inspekcijским i drugim kontrolnim dužnostima;

g) zaštititi nositelja podataka ili prava i sloboda drugih.

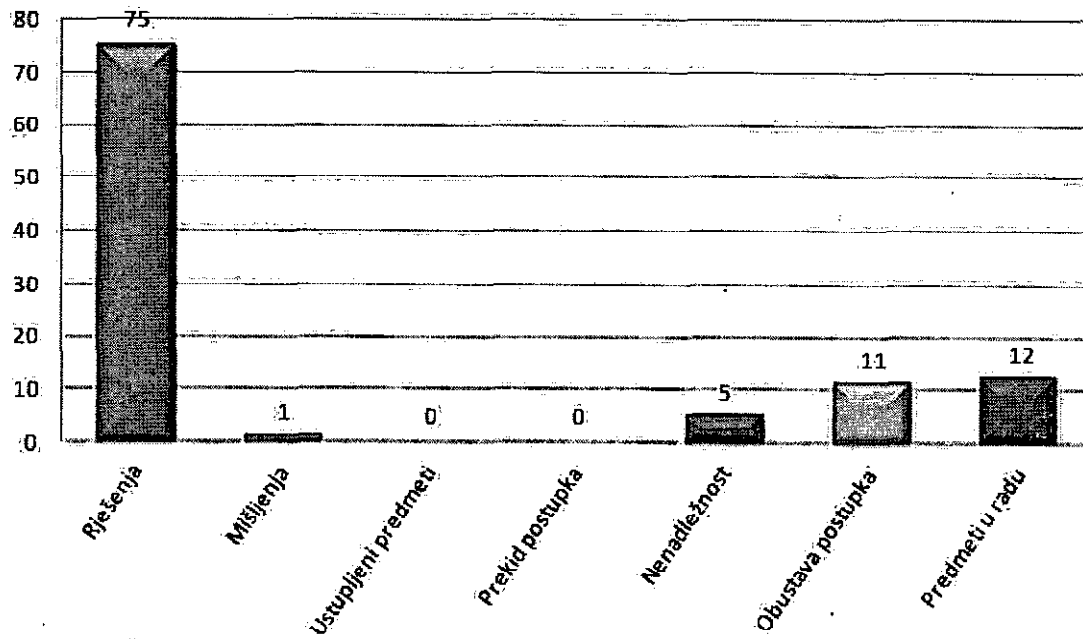
(2) Ovakva ograničenja dozvoljena su samo u mjeri u kojoj su potrebna u jednom demokratskom društvu u jednu od navedenih svrha.

(3) Kontrolor podataka navešće razlog zbog kojeg je odbijen zahtjev za dostavljanje informacije nositelju podataka o obradi njegovih osobnih podataka.

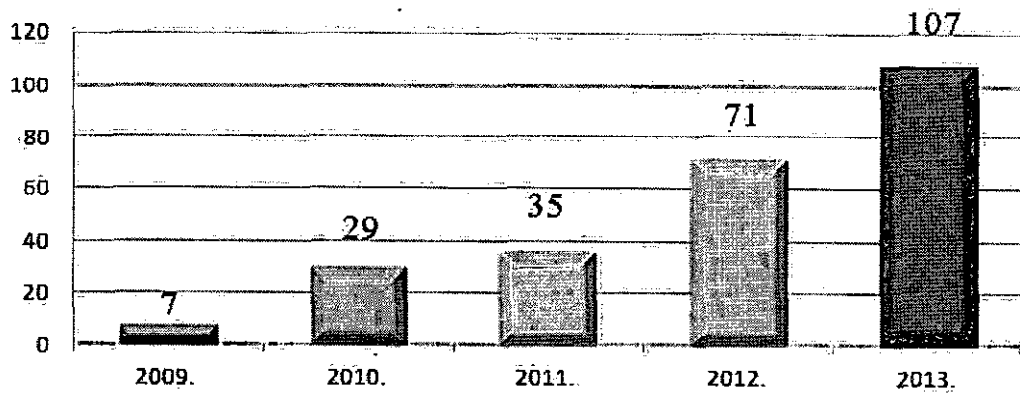
3.5.3. Uporedni podaci za 2009 – 2013

PRIGOVORI					
	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Ukupno prigovora</i>	7	29	35	71	107
<i>Rješenja</i>	7	17	23	55	75
<i>Mišljenja</i>	0	7	1	2	1
<i>Ustupljeni predmeti</i>	0	1	0	0	0
<i>Zaključak zbog prekida postupka</i>	0	0	4	1	0
<i>Zaključci zbog nenadležnosti</i>	0	0	2	7	5
<i>Zaključci zbog obustave postupka</i>	0	0	0	7	11
<i>Predmeti u radu</i>	0	1	5	2	12

Opseg prigovora u 2013.

od 2009. do 2013.

3.6. Postupci po službenoj dužnosti

Agencija je u 2013. izvršila ukupno 34 postupka po službenoj dužnosti od čega 13 postupaka po službenoj dužnosti bez vršenja inspeksijskog nadzora.

3.6.1. Rješavanje po službenoj dužnosti

Najveći broj postupaka po službenoj dužnosti odnosio se na traženje i prikupljanje uvjerenja o nekažnjavanju, uvjerenje o nevođenju kaznenog postupka, ljekarskog uvjerenja, kopije osobne karte i vozačke dozvole u konkursnoj proceduri. Jedanaest postupaka u svezi sa navedenim je vođeno prema Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine - dva postupka, Osnovnom sudu u Bijeljini, Zavodu za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine, Neovisnom odboru za izbor i reviziju Skupštine Posavskog kantona, Neovisnoj komisiji za izbor i reviziju Skupštine Hercegovačko – neretvanskog kantona, Komisiji za izbor i imenovanja Skupštine Posavskog kantona, JU Centar za socijalni rad Lukavac, JU Osnovna škola „Seonica“ Konjic, Privatnoj srednjoj školi s pravom javnosti „VERBUM“ Mostar, te Mikrokreditnoj fondaciji „Sunrise“ Sarajevo.

Isto tako, značajan broj postupaka po službenoj dužnosti odnosio se na nezakonito traženje kopije osobne karte i obradu jedinstvenog matičnog broja u okviru različitih postupaka, pa je isti proveden u odnosu na osam kontrolora: Odjeljenje za javnu sigurnost Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, „Autoprevoz“ a.d. Banja Luka, „Central company“ d.o.o. Banja Luka, „Bočac turs“ d.o.o. Banja Luka, „ASA PVA“ d.o.o. Sarajevo, „Mercator BH“ doo Sarajevo, Telekomunikacije Republike Srpske a.d. Banja Luka, Izvršna jedinica Istočno Sarajevo, te BH Telecom d.d. Sarajevo, Direkcija Zenica.

Tri postupka su provedena u svezi obrade osobnih podataka putem video-nadzora i to kod sljedećih kontrolora: Federalno ministarstvo zdravstva, Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine i The Club – Kerim Bičakčić. U dva slučaja postupak je obustavljen zaključkom, dok je Zavodu za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine zabranjeno da snima ulicu i prostor kojim se kreću prolaznici van službenog prostora Zavoda, te da obradu osobnih podataka putem video-nadzora regulira u skladu sa tom svrhom.

Dva postupka odnosila su se na obradu osobnih podataka ovlaštenih osoba/zastupnika poslovnih subjekata u postupku registracije, te su donesena rješenja u odnosu na Općinski sud u Tuzli i Okružni privredni sud u Bijeljini.

Zakonitost obrade osobnih podataka u bazi podataka tvrtki i fizičkih osoba sa prostora Balkana bio je predmet dva postupka po službenoj dužnosti, od kojih je jedan proveden u „Euroimpex-Añ“ d.o.o. Zavidovići, a drugi u „Artwork IT“ - Omerašević Arnes. Oba postupka su u radu.

U jednom postupku po službenoj dužnosti utvrđivala se zakonitost obrade biometrijskih podataka zaposlenih u JU Zavod za zaštitu zdravlja studenata Univerziteta u Sarajevu, u svrhu evidencije dolazaka na posao i odlazaka sa posla, te objave liste zaposlenika – privremeno spriječenih za rad zbog bolesti sa naznačenim razdobljem spriječenosti na oglasnoj ploči.

Predmet rješavanja u jednom postupku po službenoj dužnosti bilo je utvrđivanje zakonitosti obrade osobnih podataka učenika i nastavnog osoblja osnovnih i srednjih škola sa područja Kantona Sarajevo putem zvanične Internet stranice www.emis.edu.ba, u odnosu na Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo. Postupak još uvijek nije okončan.

*Sarajevo-Sarajevo, Vilsonovo šetalište broj 10, -Vilsonovo šetalište broj 10,
Tel/ Tel ++387 33 726 250, faks/ Faks 726 251*

U ovom dijelu izdajamo dva rješenja koja su zbog specifičnosti problematike i važnosti poštovanja naloženih upravnih mjera od izuzetnog značaja za zakonitu obradu osobnih podataka.

Obrada osobnih podataka u tijeku Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u Bosni i Hercegovini 2013.

U prvom slučaju značajno je istaći da je na temelju 15 prijava upućenih Agenciji od strane građana i Udruženja građana „Zašto ne“, pokrenut postupak po službenoj dužnosti u predmetu zaštite osobnih podataka prilikom popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u Bosni i Hercegovini, 2013. Popis stanovništva je od velikog značaja za svaku državu, pa tako i Bosnu i Hercegovinu. Međutim, treba imati u vidu i da se prilikom popisa obrađuje ogroman opseg osobnih podataka građana, koje je potrebno na adekvatan način zaštititi, a naročito podatke koji spadaju u posebnu kategoriju kao što je, na primjer, nacionalnost. Povjerljivost podataka podrazumijeva zaštitu u svakoj fazi popisa, počevši od upisivanja podataka u popisnice na terenu, zaštite podataka u popisnicama u daljem razdoblju. Ovo znači da građanima treba garantirati povjerljivost osobnih podataka, tako da će biti zaštićeni kao strogo povjerljivi od svih onih koji su zaposleni ili angažirani na popisu, a imaju pristup popisnom materijalu i osobnim podacima. Nesporno je da popisivači nakon dnevnog popisa popunjene popisnice nose kući, što upravo čini onu izravnu opasnost za povredu prava svakog popisanog građanina. To doprinosi povećanju bojazni građana da će doći do narušavanja njihove privatnosti, pa je nužno poduzeti mjere koje otklanjaju ili umanjuju njihovu bojazan.

Imajući u vidu obvezu kontrolora da donesu Plan sigurnosti i obvezu po Zakonu o popisu da se zaštita osobnih podataka osigura u skladu sa Zakonom, Agencija je naložila Agenciji za statistiku Bosne i Hercegovine, Federalnom zavodu za statistiku i Republičkom zavodu za statistiku Republike Srpske da preispitaju postojeće tehničke i organizacijske mjere za sigurnost osobnih podataka koji se obrađuju prilikom popisa stanovništva, stanova i domaćinstava u Bosni i Hercegovini 2013. u cilju potrebe njihovog poboljšanja, što bi, u konačnici, trebalo rezultirati otklanjanjem sumnje u povredu prava na privatnost kod građana.

Nadalje, pravo na uvid u osobne podatke za svakog građanina za koje je podatke dao drugi član domaćinstva proizlazi iz članka 27. Zakona koji propisuje da će kontrolor na zahtjev nositelja osobnih podataka ispraviti, izbrisati ili blokirati podatke za koje se utvrdi da su netočni ili da su pogrešno navedeni ili obrađeni na drugi način koji je suprotan zakonu ili pravilima koji se odnose na obradu podataka. Nadalje, za pravo na uvid i ispravku osobnih podataka nebitna je činjenica gdje se popisnice nalaze, kod popisivača ili u prostorijama popisne komisije lokalne samouprave. Da li će vršenje uvida biti omogućeno odmah na licu mjesta ili u zakazano vrijeme, kao i druga proceduralna pitanja, stvari su koje su kontrolori trebali uspostaviti svojim procedurama. Kako bi kod građana bila otklonjena sumnja u zakonitost i ispravnost provođenja popisa u Bosni i Hercegovini, potrebno je da kontrolori na jasan i nedvosmislen način informiraju građane o njihovom pravu na ispravku, brisanje ili blokiranje podataka i, samim tim, na mogućnost vršenja uvida u popisnicu koja sadrži njihove osobne podatke. S tim u svezi, Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Federalni zavodu za statistiku i Republički zavod za statistiku Republike Srpske su upozoreni da građanima za koje su podatke dali članovi domaćinstva, kao i ostalim građanima koji osnovano posumnjaju u točnost podataka, omoguće uvid u popisnicu koja sadrži njihove osobne podatke.

Obrada jedinstvenog matičnog broja i kopije osobne karte na osnovu podzakonskih akata

U drugom slučaju rješavano je u predmetu zaštite osobnih podataka u postupku davanja ovlaštenja fizičkim osobama za izradu prostorno-planske dokumentacije, izradu tehničke dokumentacije, građenje, nadzor nad građenjem, reviziju tehničke dokumentacije. Vlada Brčko distrikta Bosne i

Hercegovine donijela je Pravilnik o davanju ovlaštenja fizičkim osobama za projektovanje, građenje, nadzor nad građanjem i reviziju projektne dokumentacije kojim je propisano da se uz zahtjev za izdavanje licence prilaže kopija osobne karte ili kopija radne dozvole, te je propisana i obrada jedinstvenog matičnog broja osobe koja podnosi zahtjev za licencu, odnosno osobe kojoj se izdaje licenca.

Homogenost pravnog sustava i hijerarhija propisa zahtijeva da ovaj Pravilnik, kao normativni akt niže pravne snage, bude u skladu sa zakonom na osnovu kojeg se donosi, kao i drugim zakonima. U konkretnom slučaju obrada jedinstvenog matičnog broja nije zakonom propisana, što znači da se ne može prikupljati jedinstveni matični broj od osoba koja podnose zahtjev za licencu, niti upisivati u Registar licenci kao evidenciju o izdatim licencama, i konačno upisivati u licencu koja predstavlja pojedinačan upravni akt. Činjenica da je obrada jedinstvenog matičnog broja propisana Pravilnikom ne daje legitimitet takvoj obradi, jer Pravilnik nije u skladu sa relevantnim propisima.

Nadalje, ni propisivanje obrade jedinstvenog matičnog broja Zakonom o prostornom planiranju i građenju ne znači da je takva obrada u skladu sa načelima obrade osobnih podataka, jer se svrha u koju se jedinstveni matični broj obrađivao može postići i bez obrade istog.

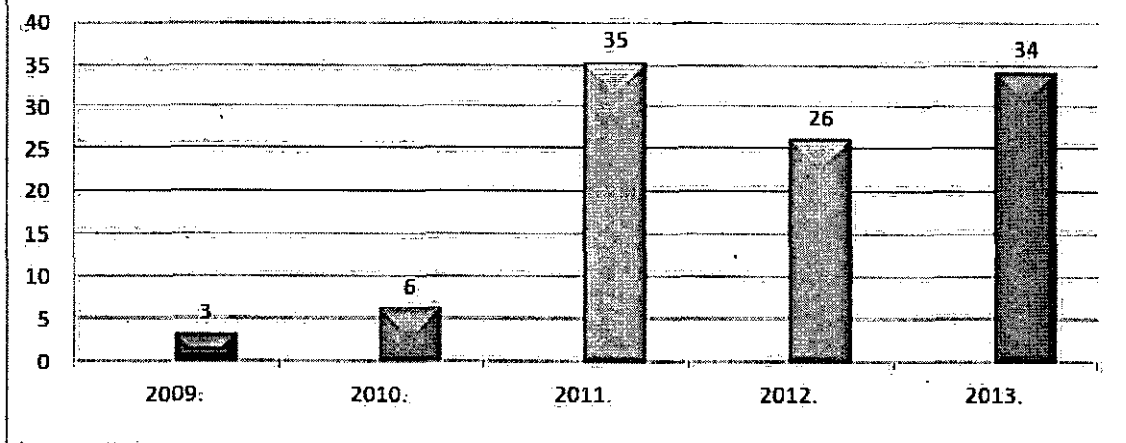
Osobna karta predstavlja ispravu koja služi prvenstveno za identifikaciju, a potom i dokazivanje drugih činjenica upisanih u istu, što podrazumijeva i činjenicu državljanstva. Međutim, uzimanje kopije osobne karte prevazilazi mjeru i opseg obrade osobnih podataka, s obzirom da se identifikacija podnosioca zahtjeva i činjenica njegovog državljanstva može ostvariti i na druge načine koji su zakoniti i dozvoljeni. Osobna karta sadrži mnogo više podataka od onih koji su potrebni za ostvarivanje svrhe u konkretnom slučaju. Štaviše, podaci navedeni u njima mogu biti lako iskorišteni, odnosno zlouporabljani.

U vezi sa naprijed navedenim rješenjem zabranjeno je Odjeljenju za javnu sigurnost Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine da obrađuje jedinstveni matični broj fizičke osobe koja podnosi zahtjev i kojoj se izdaje licenca, te je naloženo da blokira, izbriše i/ili uništi jedinstveni matični broj fizičke osobe kojoj je izdata licenca, kao i da prikuplja kopiju osobne karte fizičke osobe koja podnosi zahtjev za izdavanje licenci, pa je naloženo da uništi kopije osobnih karata prikupljene u postupku izdavanja licenci. Isto tako, naloženo je da inicira izmjene Pravilnika o davanju ovlaštenja fizičkim osobama za projektovanje, građenje, nadzor nad građanjem i reviziju projektne dokumentacije u smislu otklanjanja naprijed navedenog.

3.6.2. Uporedni podaci za 2009 – 2013

POSTUPCI PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI					
	2009	2010	2011	2012	2013
Ukupno postupaka po službenoj dužnosti	3	6	35	26	34

Postupci po službenoj dužnosti od 2009. do 2013.

3.7. Kaznjavanje – prekršajni nalozi

Tokom izvještajnog razdoblja izdato je 7 (sedam) prekršajnih naloga kako slijedi:

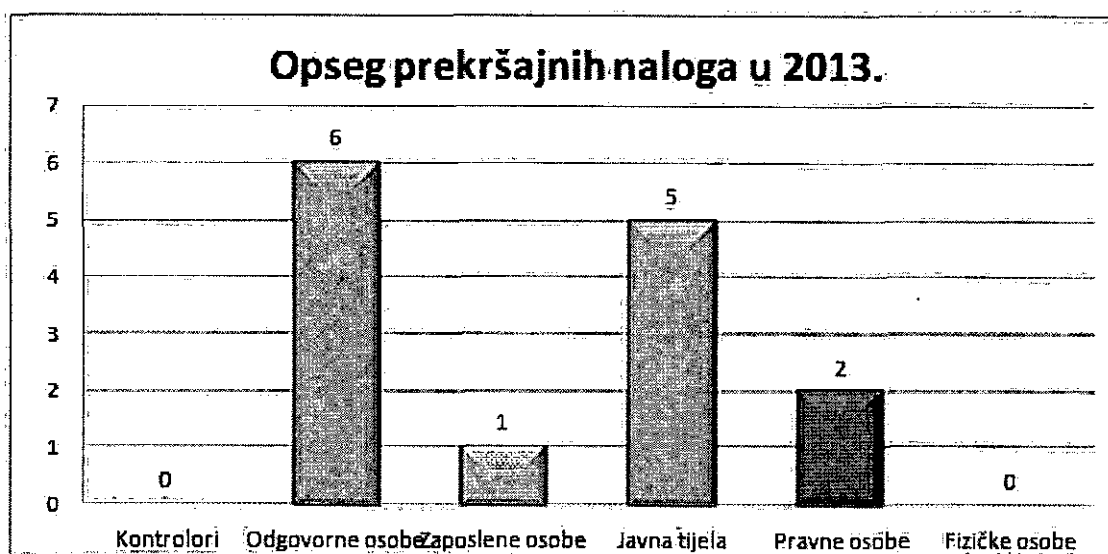
1. Dana 25.02.2013. izdat je prekršajni nalog kojim je izrečena novčana kazna u iznosu od 300,00 KM, načelniku Jedinice za profesionalne standarde Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske, zbog neizvršavanja upravnih mjera naloženih rješenjem Agencije. Prekršajni nalog realiziran, uz 20,00 KM takse na ime prekoračenja roka za dobrovoljno plaćanje.
2. Dana 25.03.2013. izdat je prekršajni nalog kojim je izrečena novčana kazna u iznosu od 500,00 KM, ministru stambene politike Kantona Sarajevo, zbog prikupljanja ovjerene kopije osobne karte i potvrde o mjestu prebivališta/boravišta od kandidata koji se prijavljuju na Javni poziv za utvrđivanje Liste kandidata koji mogu obavljati poslove predstavnika etažnih vlasnika. Prekršajni nalog realiziran.
3. Dana 04.12.2013. izdat je prekršajni nalog kojim je izrečena novčana kazna u iznosu od 1.000,00 KM, predsjedniku Uprave JP Hrvatske telekomunikacije d.d Mostar, zbog neizvršavanja rješenja Agencije broj: UP1 03-1-37-7-22/12 od 02.04.2012. i nastavljanja kontinuiranog prikupljanja JMB fizičkih osoba koja namjeravaju zasnovati pretplatnički odnos za korištenje telekomunikacijskih usluga. Prekršajni nalog nije realiziran.
4. Dana 27.12.2013. izdat je prekršajni nalog kojim je izrečena novčana kazna u iznosu od 550,00 KM, direktoru JU Osnovna muzička škola Ilidža, zbog toga što nije donio Odluku koja sadrži pravila obrade osobnih podataka putem video-nadzora, što nije istakao obavijest o vršenju video-nadzora, te što snimke video-nadzora koristi suprotno svrsi zbog koje je isti uspostavljen. Prekršajni nalog nije realiziran.
5. Dana 27.12.2013. izdat je prekršajni nalog kojim je izrečena novčana kazna u iznosu od 500,00 KM, potpredsjedniku Upravnog odbora Mikrokreditne fondacije „Sunrise“ Sarajevo, zbog zahtijevanja i prikupljanja uvjerenja o nekažnjavanju od nositelja osobnih podataka, u konkursnoj proceduri, što je suprotno relevantnim pravnim propisima. Prekršajni nalog je realiziran.
6. Dana 27.12.2013. izdat je prekršajni nalog kojim je izrečena novčana kazna u iznosu od 500,00 KM, direktoru Privatne srednje škole s pravom javnosti „VERBUM“ Mostar, zbog zahtijevanja

i prikupljanja uvjerenja o nekažnjavanju od nositelja osobnih podataka, u konkursnoj proceduri, što je suprotno relevantnim pravnim propisima. Prekršajni nalog nije realiziran.

7. Dana 30.12.2013. izdat je prekršajni nalog kojim je izrečena novčana kazna u iznosu od 500,00 KM, direktoru II Osnovne škole Široki Brijeg, zbog zahtijevanja i prikupljanja uvjerenja o nekažnjavanju od nositelja osobnih podataka, u konkursnoj proceduri, što je suprotno relevantnim pravnim propisima. Prekršajni nalog nije realiziran.

3.7.1. Uporedni podaci za 2009 – 2013

PREKRŠAJNI NALOG					
	2009	2010	2011	2012	2013
Ukupno prekršajnih naloga	0	0	1	10	7
Kontroloru	0	0	0	0	0
Odgovornoj osobi	0	0	1	6	6
Djelatniku u kontroloru	0	0	0	2	1
Javno tijelo	0	0	1	4	5
Pravna osoba	0	0	0	4	2
Fizička osoba	0	0	0	0	0

3.8. Upravni sporovi

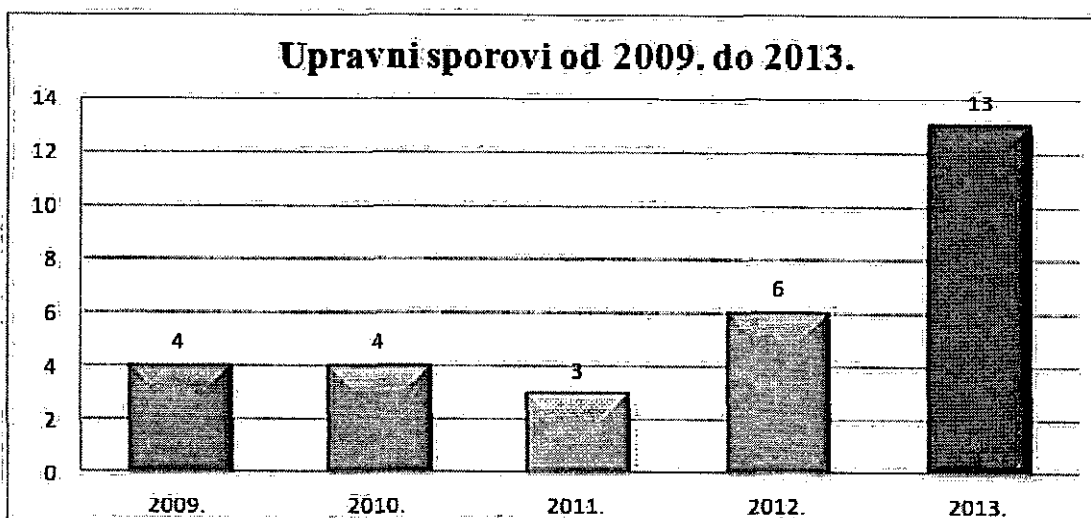
U izvještajnom razdoblju nije okončan nijedan upravni spor pokrenut pred Sudom Bosne i Hercegovine, protiv konačnih rješenja Agencije.

U tijeku 2013. pokrenuto je 12 (dvanaest) upravnih sporova koja se vode pred Sudom Bosne i Hercegovine protiv konačnih rješenja Agencije. Od ukupnog broja 7 (sedam) upravnih sporova je pokrenuto tužbom od strane javnog tijela kao kontrolora, 2 (dvije) od strane pravnih osoba kao kontrolora, te 3 (tri) od strane fizičke osobe.

Napomene radi, do kraja 2013. pred Sudom Bosne i Hercegovine pokrenuto je ukupno 30 (trideset) upravnih sporova od kojih je riješeno 10 (deset), dok je 20 (dvadeset) tužbi još uvijek neriješeno.

3.8.1. Uporedni podaci za 2009 – 2013

UPRAVNI SPOROVI					
	2009	2010	2011	2012	2013
Ukupno upravnih sporova	4	4	3	6	13
Riješeno	4	4	2	0	0
Riješeno u korist Agencije	4	3	2	0	0
Neriješeno	0	1	1	6	13

3.9. Mišljenja

3.9.1. Stručna mišljenja Agencije

U izvještajnom razdoblju dato je 215 (dvije stotine petnaest) mišljenja po zahtjevima različitih kontrolora, ali i nositelja osobnih podataka. Javnim tijelima data su 94 (devedeset četiri) stručna mišljenja, pravnim osobama su data 23 (dvadeset tri), a fizičkim osobama 98 (devedeset osam) stručnih mišljenja.

Najveći broj mišljenja, Agencija je dala u vezi sa sljedećim pitanjima obrade osobnih podataka:

- obrada jedinstvenog matičnog broja u svrhu zaključivanja ugovora,
- obrada osobnih podataka iz kaznene evidencije i izdavanja uvjerenja o nekažnjavanju, uvjerenja da se ne vodi kazneni postupak i ljekarskog uvjerenja,
- obrada osobnih podataka u konkursnoj/oglasnoj proceduri,
- davanje podataka zaposlenih u javnim tijelima o njihovim primanjima,
- primanja javnih zvaničnika,
- korištenje kopije osobnih dokumenata u različitim postupcima (osobne karte, putovnica i prijave prebivališta/boravišta),
- obrada biometrijskih podataka kao posebne kategorije osobnih podataka, najčešće otisaka prsta u svrhu kontrole prisustva na poslu,
- objavljivanje podataka o utvrđenom sukobu interesa,
- obrada osobnih podataka putem video-nadzora,
- objavljivanje osobnih podataka na Internetu i oglasnim pločama,
- davanje podataka iz medicinskog kartona i doznaka o privremenoj spriječenosti za rad u različite svrhe,
- dostavljanje osobnih podataka „LRC“ kreditnom birou od strane komunalnih poduzeća,
- obrada osobnih podataka od strane upravitelja u zgradama,
- dostavljanje osobnih podataka vijećnicima, delegatima i zastupnicima u općinama i skupštinama na različitim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini, i dr.

U ovom dijelu izdvojićemo nekoliko mišljenja koja, zbog teme na koju se odnose, imaju veliki značaj, kako za one koji su tražili mišljenje Agencije, tako i za svakodnevne životne situacije nositelja osobnih podataka. Ta mišljenja se odnose na:

- dostavljanje osobnih podataka Američkoj porzenoj upravi (IRS),
- objavljivanje informacija o utvrđenom sukobu interesa,
- objavljivanje liste primanja stotinu građana Federacije Bosne i Hercegovine sa najvišim ukupnim primanjima,
- objavljivanje podataka o poslovnim subjektima i obrtima u vezi sa vršenjem inspeksijskog nadzora,
- kopiranje pravomoćnih sudbenih odluka u postupcima u kojima nije isključena javnost na osnovu zahtjeva trećih osoba koja nisu stranke u postupku,
- obrada osobnih podataka u sudbenim izvješćima objavljenim na službenim web stranicama pravosudnih tijela Bosne i Hercegovine,
- postupanje po zahtjevima za pristup informacijama.

Dostavljanje osobnih podataka Američkoj poreznoj upravi (IRS)

Na zahtjev Volksbank BH d.d. Sarajevo dato je mišljenje u vezi sa zakonitošću prijenosa osobnih podataka Američkoj poreznoj upravi (IRS) poreznih obveznika SAD, državljana SAD, te osoba koje posjeduju zelenu kartu, a koja imaju otvorene račune u Banci, u skladu sa američkim Zakonom protiv utaje poreza, poznatim pod skraćenicom FATCA.

U mišljenju je naglašeno da se ovakav prijenos osobnih podataka može vršiti samo onda kada je navedena radnja propisana Zakonom uz suglasnost nositelja osobnih podataka ili u nekom od slučajeva koji dozvoljavaju obradu osobnih podataka bez suglasnosti. S tim u svezi, preporuka Agencije je da bi, ukoliko Banka ne može dobiti suglasnost nositelja podataka, u slučaju prijenosa pojedinih osobnih podataka poreznih obveznika iz reda fizičkih osoba i dostavljanja tih podataka poreznim vlastima u drugoj državi, za takvu radnju obrade morao da postoji odgovarajući pravni temelj utvrđen u Zakonu ili relevantnom međunarodnom sporazumu, te bi se dalja obrada i korištenje tih podataka mogla vršiti samo u svrhu određenu tim Zakonom ili međunarodnim ugovorom, odnosno sporazumom, kojim su definirane obveze dostavljanja osobnih podataka inozemnom poreznom tijelu, kao što je u ovom slučaju Američka porezna uprava. Ukoliko za prijenos osobnih podataka, kao i dalje korištenje tih podataka, ne postoji pravni temelj, odnosno uporište u Zakonu ili relevantnim međunarodnom ugovoru, niti suglasnost nositelja podataka, a dalja obrada i korištenje podataka bi se nakon prijenosa vršila u svrhu različitu od one za koju je obrada određena, takva obrada, sa stanovišta Zakona, ne bi bila dopuštena, a samim tim ni iznošenje osobnih podataka iz Bosne i Hercegovine.

S obzirom na zakonodavstvo i politike Europske unije, bitno je napomenuti da je Radna grupa članak 29. (the Article 29 Working Party), koja je ustanovljena pod Direktivom 95/46/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca glede obrade osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka 21.06.2012, usvojila pismo za Direktorat za poreze i carinsku uniju (DG TAXUD) kojim se u konkretnom pitanju objašnjava zaštita osobnih podataka i iznošenje podataka u treće zemlje. Pismo se može preuzeti na sljedećem linku:

http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/other-document/files/2012/20120621_letter_to_taxud_fatca_en.pdf

Objavljivanje informacija o utvrđenom sukobu interesa

Mišljenje koje se odnosi na objavljivanje informacija o utvrđenom sukobu interesa, dato je Republičkoj komisiji za utvrđivanje sukoba interesa u tijelima vlasti Republike Srpske. U mišljenju je istaknuto da javni interes predstavlja sponu između Zakona o zaštiti osobnih podataka i Zakona o slobodi pristupa informacijama. S jedne strane, utvrđen javni interes je pravni temelj za davanje osobnih podataka, jer je isti iznad pojedinačnog, privatnog interesa. S druge strane, pravo na pristup informacijama pod kontrolom javnih tijela ima za cilj da građani učestvuju u javnom životu na adekvatan način, što će, između ostalog, doprinijeti sprječavanju zlouporabe javne administracije, sprječavanju korupcije i izgradnji profesionalne administracije, a što će biti garant temeljnim vrijednostima demokratskih društava kao što su, prije svega, vladavina prava i poštovanje ljudskih prava i sloboda. Dakle, kada se radi o odlukama kojima je utvrđen sukob interesa, Republička komisija za utvrđivanje sukoba interesa u tijelima vlasti Republike Srpske, ne samo da može objaviti takvu odluku, nego bi i trebalo, što bi svakako bilo u duhu pravičnosti.

Objavljivanje primanja stotinu građana Federacije Bosne i Hercegovine sa najvišim ukupnim primanjima

Mišljenje koje zasluži posebnu pažnju odnosi se na objavu liste primanja stotinu građana Federacije Bosne i Hercegovine sa najvišim ukupnim primanjima, koje je dostavljeno Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine. U mišljenju je naglašena neophodnost razlikovanja između zaposlenih u privatnom sektoru i zaposlenih u javnom sektoru, te time i njihovih primanja. Bez sumnje, ne mogu se jednako tretirati prihodi ostvareni u privatnoj tvrtki čiji je vlasnik fizički ili drugi pravni subjekt, te koja je osnovana u cilju sticanja dobiti, i prihodi javnog tijela koji je osnovala država ili druga političko-teritorijalna jedinica, u korist društvene zajednice. Za razliku od privatnog sektora, proračun u javnom sektoru donosi zakonodavna vlast i isti predstavlja plan prihoda i rashoda date političko-teritorijalne jedinice, te se između ostalog, bazira na načelu transparentnosti. S obzirom da se javna proračunska sredstva formiraju iz poreza i drugih prihoda koje plaćaju građani, nesumnjivo je opravdano građane izravno, ili posredstvom zastupnika i delegata, upoznati sa radom javnih tijela i trošenjem proračunskih sredstava, što predstavlja jednu od osnovnih pretpostavki kontrole. Dakle, zaposleni u javnom tijelu su korisnici proračunskih sredstava, te stoga ne mogu uživati zaštitu na privatnost u pogledu obrade osobnih podataka u onoj mjeri u kojoj se ta zaštita Zakonom osigurava fizičkoj osobi u privatnom sektoru ili nekim drugim „običnim“ životnim situacijama. Osim navedenog, podaci o primanjima zaposlenih u javnom tijelu ukazuju na način trošenja proračunskih sredstava, što preventivno može djelovati na nezakonite radnje ili korupciju tog javnog tijela, te se stoga nesumnjivo može reći da je objavljivanje ovakve informacije u javnom interesu. Što se tiče osobnih podataka koji se odnose na zvanje i zanimanje, sa aspekta zaštite osobnih podataka nema smetnje da se isti podaci učine javnim, jer se time ne zadire u privatnost osoba zaposlenih u javnom tijelu. Upravo je ovo jedna od situacija koju je Agencija pokušala da riješi kroz izmjene i dopune Zakona o slobodi pristupa informacijama.

Objavljivanje podataka o poslovnim subjektima i obrtima

Federalnoj upravi za inspeksijske poslove dato je mišljenje u vezi sa objavljivanjem podataka o poslovnim subjektima i obrtima u vezi sa vršenjem inspeksijskog nadzora. U mišljenju je navedeno da u okviru javnih podataka o poslovnim subjektima, sadržanih u rješenjima o registraciji, postoje i osobni podaci ovlaštenih osoba, odnosno zastupnika, ali s obzirom da je objavljivanje istih propisano Zakonom o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine, to ne postoje smetnje za njihovo objavljivanje od strane Federalne uprave za inspeksijske poslove. Dakle, objavljivanje podataka o nazivu, identifikacijskom broju, točnoj adresi poslovnog subjekta, točnom imenu i prezimenu ovlaštenih osoba, opsegu ovlaštenja i položaju u okviru istog (npr. društva sa ograničenom odgovornošću koje se bavi transportom nafte i naftnih derivata) predstavlja zakonom propisanu obradu javnih podataka, te u odnosu na istu ne postoje smetnje u pogledu Zakona o zaštiti osobnih podataka. Isto se odnosi i na javne informacije o registriranim obrtima, sadržanih u Obrtnom registru. Dakle, obrada javnih podataka o registriranim poslovnim subjektima i obrtima u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji se odnose na nazive, točnu adresu i identifikacijski broj ne predstavlja obradu osobnih podataka fizičkih osoba, te se shodno navedenom na iste podatke ne primjenjuju odredbe Zakona, dok je objavljivanje podatka o imenu i prezimenu ovlaštene osobe, odnosno vlasnika obrta, propisano zakonom usljed čega ne postoje smetnje u pogledu njihovog objavljivanja.

Kopiranje pravomoćnih sudbenih odluka u postupcima u kojima nije isključena javnost na osnovu zahtjeva trećih osoba koja nisu stranke u postupku

Osnovnom sudu u Doboju dato je mišljenje u vezi sa zahtjevima trećih osoba koje nisu stranke u postupku, za kopiranje pravomoćnih sudbenih odluka u postupcima u kojima nije isključena javnost. Naime, shodno Zakonu o slobodi pristupa informacijama, načelno sve odluke suda mogu biti učinjene dostupnim, pa i kopije presuda. U svakom slučaju će biti dostupne javnosti ukoliko se utvrdi da je priopćavanje informacija opravdano javnim interesom. Međutim, teško je zamisliti situaciju koja je opravdana javnim interesom da se javnosti učini dostupnim adresa stanovanja neke osobe, broj mobilnog telefona i slično, ali je sasvim opravdano i potrebno učiniti dostupnom sudsku odluku sa punim imenom i prezimenom osuđene osobe za kaznena djela koja ne zastarijevaju, kao što su djela ratnog zločina uz potrebno redigovanje podataka o žrtvama zločina i slično. Osim kaznenih djela protiv čovječnosti, za koja se po Preporuci REC (2003)13 Odbora ministara u zemljama članicama o medijskoj distribuciji informacija u svezi sa kaznenim postupcima ne primjenjuju ograničenja u odnosu na to da li je u tijeku kazneni postupak, te da li je izdržana kazna, za sva druga djela potrebno je u skladu sa ovom Preporukom voditi računa o težini djela, te protoku vremenskog razdoblja od izdržane kazne, radi reintegracije osuđenih osoba u normalne društvene tijekove.

Obrada osobnih podataka u sudbenim izvješćima objavljenim na zvaničnim web stranicama pravosudnih tijela Bosne i Hercegovine

Kada je u pitanju obrada osobnih podataka u sudbenim izvješćima objavljenim na zvaničnim web stranicama pravosudnih tijela Bosne i Hercegovine, a povodom različitih tumačenja mišljenja Agencije koje je dato u ranijem razdoblju i u tijeku ovog izvještajnog razdoblja, još jednom smo Visokom i sudbenom tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine i Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine dostavili svoje mišljenje. Tako smo istakli da je neupitan javni interes da se učine dostupnim optužnica i presuda za kaznena djela koje ne zastarijevaju po domaćem i međunarodnom pravu, te neka druga teška kaznena djela, njihovim objavljivanjem na zvaničnoj web stranici. Također smo istakli da je potrebno voditi računa o legitimnim interesima učesnika u postupku kao što su žrtve i svjedoci. Nadalje, pojašnjavajući naše aktivnosti u ranijem razdoblju u svezi sa ovom materijom istakli smo „Agencija je nastojala aktuelizirati navedenu problematiku u smislu iznalaženja najboljih i praktičnih rješenja i eventualno preduprijeti buduće povrede prava na privatnost osobe, kao što je podnositelj prigovora“, što ni u kom slučaju ne bi trebalo da dovede do povrede drugih prava kao što je povreda prava na slobodu informiranja.

Postupanje po zahtjevima za pristup informacijama

Značajan broj predmeta Agencija je zaprimila u vezi sa rješavanjem konkretnih zahtjeva pristiglih javnim tijelima po osnovu Zakona o slobodi pristupa informacijama. Jedan od takvih slučajeva je i zahtjev za mišljenje Grada Banja Luka u vezi sa postupanjem po zahtjevima za pristup informacijama iz registra poduzetnika u svrhu vođenja sudbenih postupaka radi naplate duga, kao i postupanja po zahtjevima za pristup informacijama koji se odnose na fotokopiranje i dostavljanje građevinskih dozvola. Međutim, zbog nenadležnosti Agencije da rješava po ovakvim zahtjevima, davana su uopćena mišljenja u vezi sa primjenom temeljnih načela u pogledu obrade predmetnih osobnih podataka propisanih Zakonom o zaštiti osobnih podataka, kada su u pitanju ovakvi zahtjevi. U ovom slučaju, Agencija je dala mišljenje da je dosadašnja praksa Grada bila ispravna u odbijanju zahtjeva za dostavljanje određenih osobnih podataka iz Registra poduzetnika, kao što su jedinstveni matični broj i adresa stanovanja poduzetnika, s obzirom da nije tijelo uprave nadležno za vođenje evidencije o osobnim podacima građana, nego je to u nadležnosti Ministarstva unutarnjih poslova

Republike Srpske. U dijelu upita koji se odnosi na zahtjeve za fotokopiranjem i dostavljanjem građevinskih dozvola, bitne činjenice su podaci u vezi sa objektom, koji sam po sebi predstavlja dio urbanističke cjeline koju koriste i druge osobe. Način plaćanja naknade za uređenje građevinskog zemljišta i rente je podatak koji se odnosi na izvršenje propisane obveze i podrazumijeva uplatu sredstava koja predstavljaju proračunske prihode. Dakle, upravo ove činjenice upućuju na to da u postupku izdavanja građevinske dozvole investitori ne mogu uživati pravo na zaštitu privatnosti u pogledu obrade osobnih podataka u onoj mjeri u kojoj im Zakon to omogućava u nekim drugim životnim situacijama.

3.9.2. Mišljenja na zakone, podzakonske akte i druge pravne akte

Agenciji su dostavljeni na mišljenje Nacrti i Prijedlozi:

1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu u institucijama Bosne i Hercegovine, od strane Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine,
2. Zakona o elektroničkom dokumentu, od strane Ministarstva komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine,
3. Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine, od strane Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine,
4. Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o graničnoj kontroli, od strane Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine,
5. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodi pristupa informacijama, od strane Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine,
6. Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o policijskim službenicima Bosne i Hercegovine, od strane Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine,
7. Zakona o posredovanju u zapošljavanju, od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljene osobe i izbjeglice Kantona Sarajevo,
8. Zakona o uspostavi zbirnog registra nevladinih i neprofitnih organizacija u Bosni i Hercegovini, od strane Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine,
9. Zakona o posredovanju u zapošljavanju, od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljene osobe i izbjeglice Kantona Sarajevo.

Na sljedeće Prednacrt zakona Agencija je dostavila odgovor da neće davati primjedbe, prijedloge ili sugestije, već će to učiniti nakon razmatranja Nacrta u skladu sa člankom 31. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine:

1. Zakona o elektroničkim komunikacijama, dostavljeno Ministarstvu komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine,
2. Zakona o humanitarnim organizacijama Bosne i Hercegovine, dostavljeno Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine.

Također, dostavljeni su na mišljenje i podzakonski akti, kako slijedi:

1. Odluka o izmjenama i dopunama Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, od strane Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine,
2. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o sadržaju, načinu vođenja i korištenja zvaničnih evidencija o strancima, od strane Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine,
3. Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o centralnoj bazi podataka o strancima, od strane Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine,
4. Pravilnika o vođenju evidencija o sticanju i prestanku državljanstva Bosne i Hercegovine, od strane Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine,

5. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja individualnih izvještajnih obrazaca i drugih pomoćnih obrazaca za vođenje evidencija, kao i drugim pitanjima od značaja za individualne izvještajne obrasce i druge pomoćne obrasce, od strane Federalnog ministarstva zdravstva.

Drugi pravni akti koji su dostavljeni Agenciji na mišljenje su:

1. Nacrt zajedničke deklaracije Ministarstva komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine i Federalnog ministarstva transporta, građevinarstva i urbanog razvoja Savezne Republike Njemačke o postupku zamjene vozačkih dozvola, od strane Ministarstva komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine.

U ovom dijelu izdvajamo nekoliko mišljenja datih na pojedine Nacrte Zakona, te Odluku o izmjenama i dopunama Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Nacrt Zakona o radu u institucijama Bosne i Hercegovine

Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine dato je mišljenje na Prednacrt, a potom i na Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu u institucijama Bosne i Hercegovine, u vezi sa člankom 2. i člankom 4. Nacrta Zakona.

Člankom 2. Nacrta predloženo je da se u članku 10. stavak (1) točka c) brišu riječi: „ili da mu nije izrečena zatvorska kazna za kazneno djelo učinjeno s umišljajem u skladu sa kaznenim zakonima u Bosni i Hercegovini“. Obrazloženje za predloženo pravno rješenje je da je na ovaj način izvršeno usklađivanje postojećeg teksta zakona sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka i sa odredbama članka 212. Zakona o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine kojim je propisano da nikome nije dozvoljeno tražiti od građana da podnose dokaze o svojoj neusklađenosti, odnosno neosuđivanosti. Imajući u vidu odredbe članka 212. Zakona o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine, Agencija je dala prijedlog da se jasno utvrdi i propiše koja vrsta kaznenih djela i koja visina kazne zatvora nije dosljedna za rad u institucijama Bosne i Hercegovine, jer nije prihvatljivo da radni odnos u institucijama Bosne i Hercegovine može zasnovati osoba koja je osuđivana za bilo koju vrstu kaznenog djela neovisno od visine kazne zatvora. Uvažavajući institut rehabilitacije i pravo svake osobe na resocijalizaciju, predloženo rješenje naročito nije prihvatljivo sa aspekta da je moguće zapošljavanje osoba koje je povratnik u vršenju kaznenih djela, a naročito djela nedosljednih za rad u državnim tijelima. Također, zbog očite diskriminacije osoba koja se tek prijavljuju na oglas za zasnivanje radnog odnosa i privilegovanost već zaposlenih, Agencija je predložila da se usklade odredbe članka 10. stavak (1) točka c) i članak 66. stavak (2) Zakona u cilju stvaranja jednakih uvjeta i prava svih osoba, bez obzira na to da li su već u radnom odnosu u državnom tijelu ili se namjeravaju prijaviti na oglas radi zasnivanja radnog odnosa.

Člankom 4. Nacrta Zakona predloženo je da se iza članka 11. doda novi članak 11.a koji glasi: „1. Poslodavatelj je dužan voditi Knjigu evidencije o zaposlenima i personalne dosjee zaposlenih, čiji će sadržaj i način vođenja biti propisan Uputstvom o sadržaju i načinu vođenja Knjige evidencije o zaposlenima i personalnih dosjija. 2. Ministar pravde Bosne i Hercegovine će, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti uputstvo iz stavka 1. Ovog članka. „Obrazloženje za predloženo pravno rješenje je da bi se na ovaj način na jednom mjestu na brz i efikasan način mogli utvrditi kadrovski kapaciteti zaposlenih u instituciji, kao i status zaposlenih.

U vezi sa ovim prijedlogom Agencija je dala prijedlog da se u prelaznim i završnim odredbama propiše da će sa danom stupanja na snagu ovog Zakona prestati da važi Zakon o evidencijama u oblasti rada („Službeni list SFRJ“ br. 17/90 i „Službeni list RBiH“ br. 2/92 i 13/94), odnosno odredbe istog koje se odnose na evidenciju o zaposlenim radnicima. Jasno i nedvosmišleno propisati način obrade osobnih podataka u Knjizi evidencije i personalnom dosjeju (vrste osobnih

podataka, da li se obrađuju automatski, ručno ili kombinovano, u koju svrhu, koji su rokovi obrade osobnih podataka, odnosno koliko dugo se čuvaju i slično).

Nacrt Zakona o elektroničkom dokumentu

Ministarstvu komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine dato je mišljenje na Nacrt zakona o elektroničkom dokumentu. U članku 13. stavak (4) Nacrta zakona, predviđeno je da „Informacijski sustav koji se koristi u radnjama s elektroničkim dokumentom mora imati odgovarajuću zaštitu osobnih i drugih podataka u skladu s odredbama zakona i drugih propisa koji uređuju zaštitu osobnih i drugih podataka.“ S obzirom da je u članku 11. stavak (4) Zakona o zaštiti osobnih podataka propisana obveza svim kontrolorima, odnosno obrađivačima, da sačine plan sigurnosti podataka kojim se određuju tehničke i organizacijske mjere za sigurnost osobnih podataka, te su bliže propisani način čuvanja i posebne mjere tehničke zaštite osobnih podataka, kao i minimalan sadržaj Plana sigurnosti kojim bi se osigurala načela zaštite osobnih podataka u Pravilniku o načinu čuvanja i posebnim mjerama tehničke zaštite osobnih podataka, Agencija sugerira da predlagač Nacrta zakona još jednom preispita potrebu propisivanja odredbe članka 13. stavak (4) Nacrta zakona sa aspekta njene svrsishodnosti.

Nacrt Zakona o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine

Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine, dato je mišljenje na Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine. Primjedbe se odnose na novi članak 8. Nacrta Zakona, kojim se uvodi novi članak 146. Naime, istim je reducirana „treća strana“, te je sugerirano da se uskladi dodavanjem javnog tijela koje ne treba da dokazuje legitimni pravni interes, nego da se u zahtjevu pozove na valjan pravni temelj u skladu sa zakonom utvrđenim nadležnostima. Propisivanje da osoba na koju se podaci odnose ima pravo dokazivati legitiman pravni interes protiv prijenosa podataka u postupku rješavanja zahtjeva za prijenos podataka, može prouzrokovati probleme u radu tijela. Stoga, smatramo da je prihvatljivija odredba kojom bi se propisalo ovlaštenje tijelu da odbije zahtjev ako se ne dokaže legitiman pravni interes ili ako postoji osnovana sumnja da će ti podaci biti zlouporabljani. Korištenje pojma „prijemno tijelo“ predstavlja dodatan problem jer je isti u koliziji sa prethodnim stavcima. Stoga, Agencija je dala mišljenje da navedeni članak nije u skladu sa načelima obrade osobnih podataka.

Nacrt Zakona o graničnoj kontroli

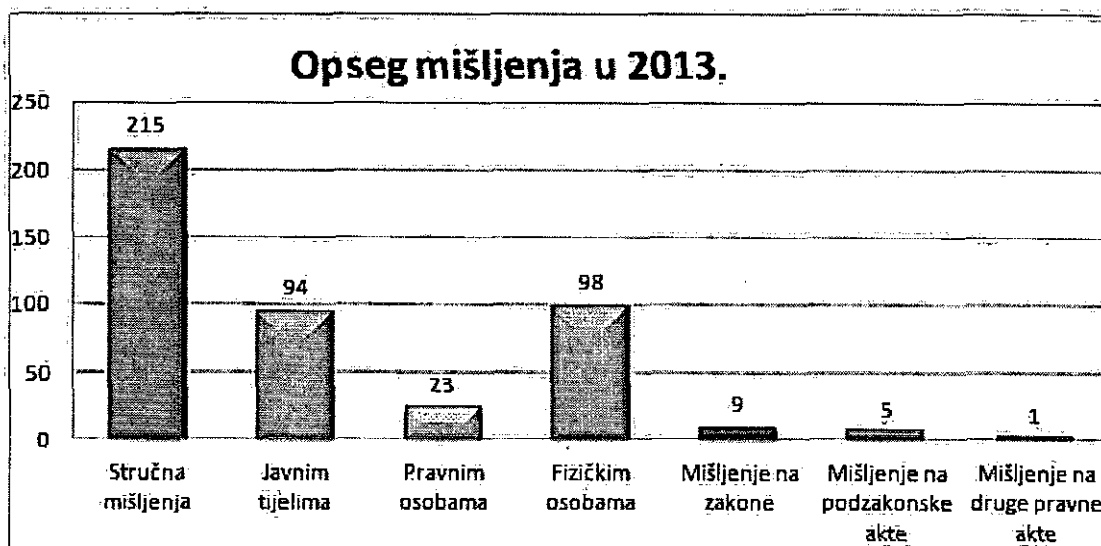
Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine dato je mišljenje na Nacrt Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o graničnoj kontroli. Mišljenje se odnosilo na novi članak 21a. Obveze avioprevoznika, kojim se u Zakon o graničnoj kontroli prenosi Direktiva Vijeća 2004/82 EZ od 29. travnja 2004. o obvezi prevoznika da otkrivaju podatke o putnicima. Naime, u mišljenju je sugerirano da se ovaj članak dopuni u smislu propisivanja obveze avioprevoznika o dostavljanju podataka koji su obvezni, a ne najmanji opseg podataka, kako norma ne bi bila neprecizna i ostavljala mogućnost prizvoljnosti da se pored propisanih podataka dostave i drugi podaci. Također, sugerirano je da se doda novi stavak (6) kojim bi se nametnula obveza avioprevoznicima da na prikladan način informiraju putnike o dostavi njihovih podataka. Time bi se potpuno uskladio predmetni zakon sa Direktivom. Isto tako, mišljenje se odnosilo i na ovlaštenje za vođenje evidencija, te pojmovno određivanje izraza „detaljna granična provjera“, kako bi se izbjegla mogućnost njegovog proizvoljnog tumačenja, što može dovesti do problema prilikom vođenja navedenih evidencija.

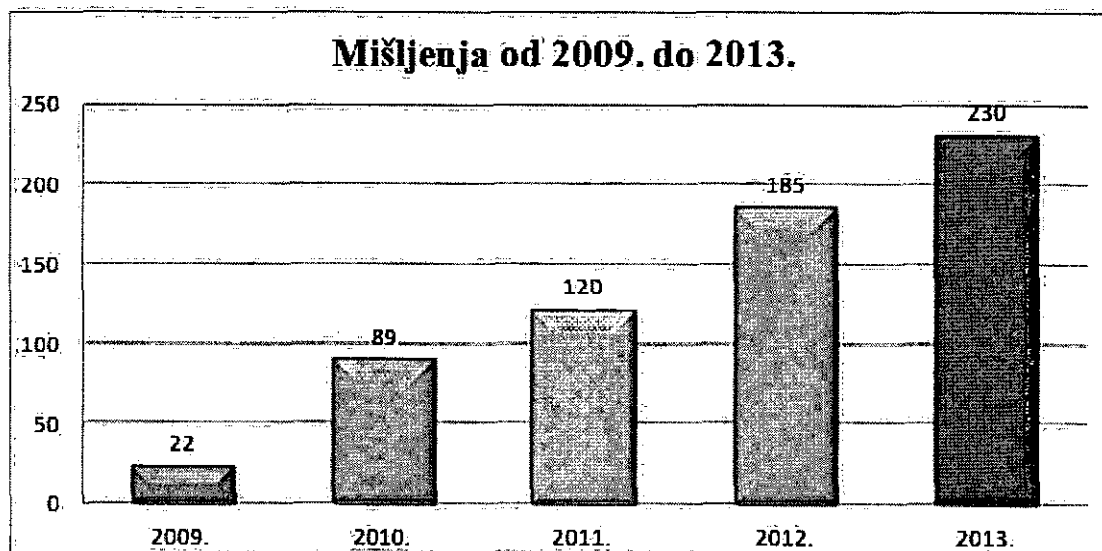
Odluka o izmjenama i dopunama Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je priprenilo Prijedlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine. Izmjenama Poslovnika predviđeno je pribavljanje mišljenja Agencije na prijedloge propisa, kojima se regulira obrada osobnih podataka, prije dostavljanja tog propisa Vijeću ministara Bosne i Hercegovine. Agencija je dala svoje mišljenje na navedeni Prijedlog, u kojem je istakla da nema primjedbe na Prijedlog Odluke.

3.9.3. Uporedni podaci za 2009 – 2013

MIŠLJENJA					
	2009	2010	2011	2012	2013
Ukupno	22	89	120	185	230
Stručna mišljenja	22	89	117	181	215
Javnim tijelima	14	47	44	56	94
Pravnim osobama	6	14	19	41	23
Fizičkim osobama	2	28	51	84	98
Mišljenje na zakone	0	0	3	3	9
Mišljenje na podzakonske akte	0	0	0	0	5
Mišljenje na druge pravne akte	0	0	0	1	1

3.10. Središnji registar

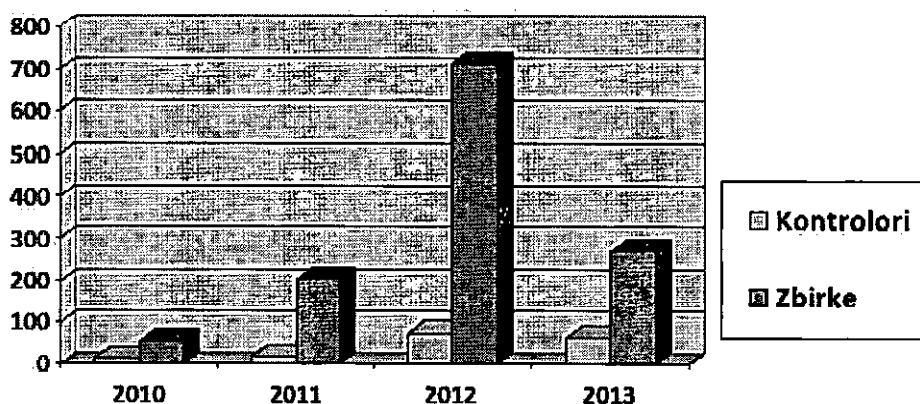
Središnji registar predstavlja elektroničku evidenciju osnovnih podataka o zbirkama, koje vode kontrolori i ima za cilj da nositelje podataka informira koje osobne podatke kontrolori mogu prikupljati i na drugi način obrađivati. Ove informacije Agencija objedinjuje i objavljuje, na koji način i nastaje Središnji registar.

Ujedno, Središnji registar pruža mogućnost Agenciji za sagledavanje i analizu koje vrste podataka su sadržane u zbirkama osobnih podataka kontrolora u određenoj oblasti.

Registracija kontrolora je obveza kontrolora da prije uspostavljanja zbirke osobnih podataka dostave Agenciji obavijest o namjeravanom uspostavljanju zbirke osobnih podataka sa informacijama o zbirci osobnih podataka propisanim člankom 13. Zakona. Način ispunjavanja ove obveze propisan je Pravilnikom o načinu vođenja i obrascu evidencije o zbirkama osobnih podataka („Službeni glasnik BiH“ br. 52/09).

U sljedećoj tabeli je prikazan broj kontrolora i zbirki upisanih u Središnji registar za svaku godinu. Isto je predstavljeno i grafički.

REGISTRACIJA						
	2009	2010	2011	2012	2013	Ukupno
Kontrolori	0	14	19	76	66	175
Zbirke osobnih podataka	0	55	205	713	270	1243

Od osnivanja do kraja 2013. u Središnji registar upisano je 175 kontrolora i 1243 zbirke osobnih podataka.

U odnosu na prethodnu godinu u 2013. je upisano za 10 kontrolora manje. Također, upisano je i 443 zbirke manje.

Velika razlika u broju upisanih zbirki je zbog toga što je nekoliko kontrolora upisanih u 2012. prijavilo više od po 50 zbirki. Tako je u 2012. samo 5 kantonalnih MUP-ova, zajedno sa Policijom Brčko distrikta BiH, prijavilo oko 300 zbirki.

U 2013. u prosjeku su bile približno 4 zbirke po jednom kontroloru, dok je u 2012. po jednom kontroloru bilo približno 9 zbirki.

3.11. Informacijski sustav

Agencija je u tijeku 2013. počela sa korištenjem resursa sustava „e-vlade” Generalnog tajništva Vijeća ministara („e-vlada“). Svi računari povezani su na sustav „e-vlade”. O korištenju sustava potpisan je Sporazum o pružanju Internet usluga i servisa „e-vlade“ između Generalnog tajništva Vijeća ministara i Agencije.

Kako se prelaskom na sustav „e-vlade” značajno promijenila logika funkcioniranja Lokalne računarske mreže, kreirani su potrebni dokumenti: Informacijski sustav Agencije, Lokalna računarska mreža – grafički prikaz i Procedura za dodavanje korisnika i računara i drugih uređaja i opreme u informacijski sustav Agencije. Krajem kolovoza počela je implementacija Sporazuma, a službenici IT odsjeka su postepeno podešavali računare, servere, printere i slično i iste povezivali na sustav „e-vlade”.

U tijeku 2013. Agencija nabavila je jedan desktop računar i dva laptopa. Zajedno sa kupljenim računarima kupljen je i instaliran odgovarajući operativni sustav. U skladu sa Odlukom o standardizaciji korisničkog software-a u institucijama Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Odlukom o upravljanju software-skim imovinom u uporabi u institucijama Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Agencija je potrebne licence Microsoft Office-a nabavljala od Ministarstva komunikacija i transporta. U skladu sa navedenim odlukama, zbirne informacije o korištenom software-u Agencija dostavila je Minsitarstvu. Instaliranje antivirusne zaštite je osigurano kroz sustav „e-vlade”.

U cilju održavanja IS Agencije kontinuirano se daje podrška zaposlenima, vrši redovan fizički pregled server sobe i prostorije za telefonsku centralu, provjerava rad lokalne računarske mreže, te prati funkcioniranje web stranice Agencije, baze Središnjeg registra, File servera, Interne baze, antivirusnog software-a, i slično. Periodično se kreira kopija File servera i Središnjeg registra kao i

Interne baze na prenosivi medij i na hard disk, servisiraju se računari i druga oprema, planiraju nabavke računara, te testiraju i instaliraju potrebni programi.

Interna baza Agencije puštena je u funkciju 2012. i sadrži module: Inspekcija, Prigovori i Mišljenja. Svi službenici su dužni da u Internu bazu unesu podatke o poslovima koji su vezani za inspekcije, prigovore i mišljenja. Upisivanjem ovih podataka u bazu isti postaju dostupni i drugim službenicima koji imaju pravo pristupa. Osim toga, moguće je izvršiti statističke preglede kao što su zbirni pregled po službenicima i datumu, te pregledi po npr. predmetu inspekcije, vrsti nadzora, predmetu prigovora, podnosiocu prigovora, pokrenutom upravnom sporu, predmetu mišljenja i slično. U Internu bazu su do kraja 2013. upisani podaci za 249 inspekcija, 525 mišljenja i 245 prigovora.

3.12. Javnost rada i suradnja sa medijima

Širenje znanja o zaštiti osobnih podataka u okviru komunikacije sa javnošću jedan je od temeljnih instrumenata koji omogućavaju učinkovitost rada svakog nadzornog tijela koje se bavi zaštitom osobnih podataka. U granicama minimalnih kapaciteta, Agencija je uložila maksimalan napor na promociji zaštite osobnih podataka u Bosni i Hercegovini kroz različite vidove suradnje sa štampanim i elektroničkim medijima, kao što su priopćenja za javnost, web stranica Agencije, informativni materijali, press konferencije, te drugi različiti vidovi promocije, da bi im bile pružene potrebne informacije o radu Agencije i poduzetim aktivnostima, u cilju promocije prava koja proizlaze iz zaštite osobnih podataka.

Povodom obilježavanja europskog Dana zaštite podataka 28. siječnja Agencija je organizirala press konferenciju na kojoj je prezentirana zaštita osobnih podataka, rezultati rada Agencije, te dati odgovori na pitanja novinara. U sklopu konferencije, učenicima srednjih škola u BiH koji su osvojili prva tri mjesta na Državnom literarnom natječaju na teme o zaštiti osobnih podataka u organizaciji Agencije, uručena su priznanja i osvojene nagrade. Kao i protekle godine, u cilju informiranja javnosti o zaštiti osobnih podataka i privatnosti, Agencija je i ove godine organizirala „Dan otvorenih vrata“ za studente Pravnih fakulteta Sarajevo i Pale, Fakulteta političkih nauka Sarajevo i Fakulteta kriminalistike, kriminologije i sigurnosnih studija Sarajevo. Predstavnica Agencije održala je predavanje studentima o primjeni Zakona o zaštiti osobnih podataka u Bosni i Hercegovini.

Povodom obilježavanja europskog Dana zaštite podataka članovi Zajedničke komisije za ljudska prava, prava djeteta, mlade, imigraciju, izbjeglice, azil i etiku bili su u zvaničnoj posjeti Agenciji. Na sastanku su razmotrene mogućnosti uspostavljanja buduće suradnje, a članovi Zajedničke komisije informirani su o aktivnostima, planovima i kapacitetima Agencije.

U tijeku izvještajnog razdoblja, objavljeno je devet priopćenja za javnost o značajnim događajima i temama, kao i 18 izjava datih pisanim i elektroničkim medijima, te pismeni odgovori na upite novinara. Putem pretraživanja informacija koje se tiču problematike zaštite osobnih podataka obrađenih u sredstvima javnog informiranja i na Internetu, u izvještajnom razdoblju, pronađeno je 187 članaka.

Na web stranici Agencije na tri zvanična jezika i na engleskom jeziku, objavljeno je: pet mišljenja, dva rješenja, osam priopćenja za javnost, četiri teksta vezana za aktuelnosti u polju zaštite osobnih podataka, 10 tekstova u svezi sa aktivnostima Agencije, tri prvoplasirana literarna rada u sklopu natječaja za najbolji literarni rada u srednjim školama Bosne i Hercegovine, dva međunarodna propisa, Izvješće o zaštiti osobnih podataka u BiH za 2012, Pravilnik o unutarnjoj organizaciji

*Sarajevo-Sarajevo, Vilsonovo šetalište broj 10. - Vilsonovo šetalište broj 10.,
Tel/ Tel ++387 33 726 250, faks/ Faks 726 251*

Agencije, Izmjene i dopune Pravilnika o unutarnjoj organizaciji Agencije, te obrasci u sklopu Pravilnika o provođenju Zakona o zaštiti osobnih podataka u BiH.

3.13. Help desk

Osnovna svrha uspostavljanja HELP DESK-a je da fizičke osobe i zainteresirani pravni subjekti mogu putem kontakt telefona postaviti konkretna pitanja iz oblasti zaštite osobnih podataka. Putem kontakt telefona zaprimljeno je 467 upita od strane fizičkih i pravnih osoba i svima je pružen odgovor ili savjet.

Najveći broj upita odnosio se na način dostavljanja izvješća o odbijenim zahtjevima nositelja podataka, registraciji kontrolora, prijenosu podataka u inozemstvo, načinu davanja suglasnosti za obradu osobnih podataka koji nisu posebna kategorija, obradi posebne kategorije osobnih podataka u svrhu konkursa prije zasnivanja radnog odnosa, obradi JMB od strane komunalnih poduzeća i obradi biometrijskih podataka od strane poslodavatelja u svrhu evidentiranja radnog vremena zaposlenih i kontrole prisustva na poslu, obradi JMB od strane trgovačkih poduzeća, obvezi donošenja plana sigurnosti podataka od strane pravne osobe, davanju osobne karte uz Visa karticu prilikom plaćanja i upis JMB na slip, obradi posebne kategorije podataka (medicinski podaci), objavi osobnih podataka na web stranicama, traženju ovjerene kopije osobne karte od strane službenika banke, pojašnjenju u vezi donošenja odluke o načinu obrade osobnih podataka putem video-nadzora, iznošenju osobnih podataka van BiH, načinu davanja suglasnosti za obradu osobnih podataka koji nisu posebna kategorija, obradi podataka o maloteljnoj djeci – učenicima osnovnih škola putem Interneta - Ministarstvo nauke KS, načinu davanja suglasnosti za obradu osobnih podataka prilikom zasnivanja ugovornog odnosa sa bankama, obradi osobnih podataka uporabom video-nadzora u ugostiteljskim objektima, prijenosu podataka u inozemstvo bez naznake u suglasnosti u koju zemlju se prenose, obradi osobnih podataka od strane banaka i agencija za prinudnu naplatu potraživanja, obradi posebne kategorije osobnih podataka u svrhu konkursa prije zasnivanja radnog odnosa u srednjoj školi, prijenosu podataka u inozemstvo u okviru jedne „korporacije“, obradi podataka o osuđivanosti od strane poslodavatelja po okončanju konkursne procedure, obradi osobnih podataka zaposlenih prikupljenih putem globalnog sustava pozicioniranja (GPS) od strane poslodavatelja, obradi podataka sadržanih u e-mail računima zaposlenih od strane poslodavatelja i nadzoru nad ukupnim saobraćajem izvršenim na ovaj način (kontrola posjećenih stranica na Internetu), obradi biometrijskih podataka zaposlenika u svrhu kontrole dolaska na posao i odlaska sa posla, obradi podataka zaposlenika od strane poslodavca putem fiksnog video-nadzora i mobilnih uređaja u svrhu provođenja nadzora nad zaposlenicima, pravu na pristup podacima od strane nositelja podataka

3.14. Međunarodna suradnja

Agencija je, po prirodi svog posla, upućena na međunarodnu suradnju. Jedan od mnogobrojnih zadataka i obveza odnosi se na sudjelovanje na različitim skupovima kao što su radionice, obuke, seminari, naročito međunarodne konferencije i radne grupe. Shodno mogućnostima, Agencija nastoji redovno i aktivno sudjelovati na međunarodnoj sceni i na taj način doprinosti kontinuiranom razvoju zaštite osobnih podataka u Bosni i Hercegovini, usklađivanju zakonodavstva Bosne i Hercegovine u području zaštite osobnih podataka sa europskim i svjetskim normama i standardima, te ispunjavati međunarodne obveze.

Povodom realiziranja aktivnosti iz Mape puta za implementaciju Strateškog sporazuma o suradnji između Bosne i Hercegovine i EUROPOL-a i Dodatnog upitnika o zaštiti podataka održan je radni sastanak sa predstavnicima EUROPOL-a i predstavnicima Ministarstva sigurnosti BiH. Na zahtjev

*Sarajevo-Sarajevo, Vilsonovo šetalište broj 10. - Vilsonovo šetalište broj 10.,
Tel/ Tel ++387 33 726 250, faks/ Faks 726 251*

EUROPOL-a Agencija je dostavila određena rješenja kao što su: Rješenje Državnoj agenciji za istrage i zaštitu BiH, Rješenje Graničnoj policiji BiH, Rješenje Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Srpske o izvršenju upravnih mjera, te Prijedlog amandmana na Zakon o policijskim službenicima.

Zimski sastanak Faza V Projekta Odgovornost, koji je nastavak sastanaka održanih u Galwayu (Irška) - Faza I, Parizu - Faza II, Madridu - Faza III i Briselu - Faza IV, održan je od 19. do 21. veljače u Varšavi. Organizatori sastanka bili su Centar za politiku informacijskog rukovođenja u suradnji sa Generalnim inspektoratom za zaštitu osobnih podataka (GIODO) Poljske. Od 2008. Centar za politiku informacijskog rukovođenja, sa sjedištem u Washingtonu, SAD, djeluje kao Sekretarijat za Projekat Odgovornost, koji predstavlja međunarodnu inicijativu za definiranje granica nepristrasne i poštene prakse odgovornosti, te opisuje kako se implementira u praksi. Ovaj Projekat je kolektivni napor grupe poslovnih stručnjaka, vlada, zakonodavne i akademske zajednice. Projekat opisuje pristup podacima koji se obrađuju u cilju kreativnog korištenja podataka i robusnih tokova podataka, dok potiče snažnu sigurnost i zaštitu privatnosti. Načelo odgovornosti prvi put je određeno u OECD Smjernicama za zaštitu privatnosti i prekograničnom protjeku osobnih podataka 1980. i to je prvi dogovoreni međunarodni set načela.

15. Konferencija tijela za zaštitu podataka zemalja Centralne i Istočne Europe - CEEDPA održala se u Beogradu od 10. do 12. travnja. Konferenciji su prisustvovali predstavnici tijela za zaštitu podataka iz 14 zemalja Centralne i Istočne Europe. Glavne teme Konferencije bile su: Sigurnost podataka, Obrada podataka u oblasti zapošljavanja i Neovisnost tijela za zaštitu podataka, te posebni izazovi s kojima se suočavaju. Predstavnici Agencije održali su prezentaciju na temu „Neovisnost tijela za zaštitu podataka“. Na ovom sastanku dogovoreno je da je Makedonija domaćin iduće, 16. CEEDPA-e, a Bosna i Hercegovina domaćin CEEDPA-e u 2015.

Ministar pravde Ukrajine i Ambasador Ukrajine u BiH sa suradnicima posjetili su u travnju Agenciju. Sastanak je iniciran zbog posebnog interesa ukrajinske strane za zakonodavstvo Bosne i Hercegovine u polju zaštite osobnih podataka. Osnovna tema sastanka bio je značaj zaštite osobnih podataka, priznajući doprinos europskih standarda o zaštiti osobnih podataka u institucionalnoj izgradnji obje države, te uzimajući u obzir zajednički interes u razvoju bilateralne suradnje na polju zaštite podataka. Izražena je potreba za nastavkom i poboljšanjem suradnje.

Predstavnici Agencije sudjelovali su i na Proljetnoj konferenciji tijela za zaštitu podataka pod nazivom „Zaštita privatnosti: predstojeći izazovi“ u organizaciji portugalskog tijela za zaštitu podataka, održanoj od 15. do 17. svibnja 2013. u Lisabonu. Dvodnevna Konferencija bila je sastavljena od šest sjednica sa glavnim temama: Izgradnja budućnosti prema iskustvu, Osobni podaci: biti ili ne biti, Kako garantirati prava pojedinaca na Internetu, Sigurnost informacija: obnovljeni prioriteti, Jačanje nadzora i suradnja tijela za zaštitu podataka, te Modernizacija Konvencije 108 i reforma EU zaštite podataka. Konferencija je usvojila Rezoluciju o budućnosti zaštite podataka u Europi, Rezoluciju o osiguravanju zaštite podataka u transatlantskoj zoni slobodne trgovine i Rezoluciju o osiguravanju adekvatne razine zaštite podataka u EUROPOL-u.

Potpisan je Memorandum o suradnji između Agencije za zaštitu osobnih podataka u BiH i Agencije za zaštitu osobnih podataka i slobodan pristup informacijama Crne Gore, te sa Direkcijom za zaštitu osobnih podataka Makedonije. Cilj Memoranduma je tehničko unaprjeđenje bilateralne suradnje između dva tijela koji se bave zaštitom osobnih podataka i privatnosti, kao i razmjena iskustava iz dosadašnje prakse. Memorandumom su se obje strane obvezale da kontinuirano razmjenjuju informacije koje mogu unaprijediti zaštitu osobnih podataka, kao i na organiziranje bilateralnih susreta najmanje jednom godišnje.

Predstavnik Agencije prisustvovao je 35. Međunarodnoj konferenciji Povjerenika za zaštitu podataka i privatnosti u rujnu 2013. u Varšavi. Organizator Konferencije bilo je poljsko tijelo za zaštitu podataka. Na Konferenciji se vodila diskusija o najvažnijim pitanjima koja se tiču zaštite podataka i privatnosti u modernom turbulentnom svijetu na međunarodnoj razini, jer je ista okupila više od 500 učesnika iz svih dijelova svijeta.

Bosna i Hercegovina bila je domaćin 25. Radionice upravljanja slučajem, koju je u listopadu 2013. organizirala Agencija za zaštitu osobnih podataka u BiH u Sarajevu. Radionica upravljanja slučajem održava se već dugi niz godina svake godine u drugoj zemlji, a pravo učešća imaju tijela zemalja koja sudjeluju u radu Proljetne konferencije europskih tijela za zaštitu podataka, a domaćin može biti samo zemlja koja je punopravna članica ove Konferencije. Primarni cilj Radionice je okupiti službenike iz različitih europskih tijela za zaštitu podataka i privatnosti koji rade na procedurama za upravljanje prigovorima kako bi podijelili nacionalna iskustva i dobre prakse vezano za najrelevantnije teme. Predavači na ovoj Radionici bili su predstavnici europskih i regionalnih tijela za zaštitu podataka: Mađarske, Poljske, predstavnici Europskog supervizora za zaštitu podataka (EDPS), Nizozemske, Finske, SR Njemačke, Srbije, Albanije, Slovačke, Velike Britanije, kao i domaćina Bosne i Hercegovine, koji su u sedam sesija održali 16 prezentacija. Teme koje su se obrađivale na ovoj dvodnevnoj radnoj konferenciji obuhvatile su prekogranični prijenos osobnih podataka; rapidni razvoj tehnologije, naročito Interneta, razvoj policije, kao i obradu osobnih podataka u komercijalne svrhe u vidu izravnog marketinga. Na Radionici su sudjelovala dva učesnika iz Europskog supervizora za zaštitu podataka (EDPS) i 62 učesnika koji su predstavljali 31 europsko tijelo za zaštitu podataka iz 28 zemalja (Albanija, Austrija, Belgija, BiH, Crna Gora, Češka, Danska, Finska, Francuska, Hrvatska, Mađarska, Irska, Luksemburg, Makedonija, Malta, Monako, Nizozemska, Njemačka, Norveška, Poljska, Portugal, Rumunija, Srbija, Slovačka, Slovenija, Švedska, Švicarska, Velika Britanija). Uspješno realiziranoj Radionici slijedilo je kreiranje Priručnika Radionice koji će sažeti materijale i zaključke sa ove Radionice, a koji će biti dostupni svim tijelima za zaštitu podataka putem CIRCABC (suradnička platforma, koja nudi jednostavnu distribuciju i upravljanje dokumentima) Europske komisije. Web stranicu 25. Radionice upravljanja slučajem možete pronaći na sljedećem linku:

<http://azlp.gov.ba/workshop/default.aspx>

30. plenarna sjednica Savjetodavnog odbora Konvencije (ETS 108) za zaštitu pojedinaca glede automatske obrade podataka (T-PD) održala se od 15. do 18. listopada u Strasbourgu. Glavna tema sjednice bila je Modernizacija Konvencije 108 i istoj je prisustvovao predstavnik Agencije. Sačinjen je i dostavljen odgovor da Agencija za zaštitu osobnih podataka u BiH prihvata prijedlog za članak 22.1 „modernizirane” Konvencije. Za potrebe rada T-PD-a popunjen je Upitnik o pristupu i obradi medicinskih podataka, informacije o bitnim dešavanjima u polju zaštite podataka u našoj zemlji od posljednje plenarne sjednice T-PD-a u lipnju 2012. Ured Savjetodavnog odbora Konvencije za zaštitu pojedinaca glede automatske obrade podataka (T-PD-BUR), kao radna grupa priprema dokumentaciju/materijale za razmatranje na plenarnim sjednicama Savjetodavnog odbora Konvencije (T-PD).

Ministarstvo komunikacija i masovnih komunikacija Ruske federacije - Federalna služba za nadzor komunikacija, informacijskih tehnologija i masovnih komunikacija (ROSKOMNADZOR), organiziralo je IV Međunarodnu Konferenciju pod nazivom „Međunarodna suradnja kao zaštita privatnosti u svakoj zemlji” koja se održala od 05. do 08. studenog 2013. u Moskvi. Cilj Konferencije bila je razmjena iskustva i mišljenja između tijela za zaštitu podataka različitih zemalja, kako bi se pronašla najbolja moguća rješenja i prakse za zaštitu privatnosti, što je krajnji cilj svakog pojedinačnog tijela za zaštitu osobnih podataka. Učesnici Konferencije bili su predstavnici tijela za zaštitu podataka iz Europe i azijsko-pacifičke regije, predstavnici

međunarodnih organizacija EUROPOL, EUROJUST, Vijeće Europe, te predstavnici ruskih zakonodavnih i izvršnih tijela, Internet i telekom kompanija, kao i članovi stručnog društva. Predstavnik Agencije održao je prezentaciju na temu „Sudske odluke na elektroničkoj oglasnoj ploči“.

Odlukom Odbora ministara od 10. srpnja 2013. po članku 17. Statuta Vijeća Europe i u skladu sa Rezolucijom CM/Res(2011)24 o međuvladinim odborima i podređenim tijelima, njihovim radnim zadacima i metodama rada, formiran je Ad Hoc Odbor o zaštiti podataka - CAHDATA. Ovaj Odbor okuplja predstavnike svih država članica Vijeća Europe, ostalih potpisnica Konvencije 108, te drugih neeuropskih zemalja. Pod nadležnošću Odbora ministara, CAHDATA-i je povjereni zadatak finaliziranja prijedloga modernizacije Konvencije 108 putem formalnih pregovora i Protokola o izmjenama i dopunama Konvencije. Kao rezultat rada CAHDATA-e očekuje se da ovaj Odbor finalizira konsolidiranu verziju modernizacije Konvencije, pripremi i finalizira Nacrt o izmjenama i dopunama protokola Konvencije za zaštitu pojedinaca glede automatske obrade osobnih podataka (ETS 108), te ažurira obrazloženje uz Konvenciju. Prvi sastanak CAHDATA-e održan je u Strasbourgu od 12. do 14. studenog 2013. Prema ustaljenoj praksi, potvrda prijave stalnog člana ispred BiH, a u skladu sa aktivnostima Misije Bosne i Hercegovine pri Vijeću Europe, dostavljena je Ministarstvu inozemnih poslova BiH. Predstavnik Agencije učestvuje u radu ovog Odbora.

Konferencija pravnih eksperata „Rađeći zajedno za Europu“ održala se 15. studenog 2013. na Bečkoj diplomatskoj Akademiji u organizaciji Saveznog Ureda kancelara Austrije. Tema Konferencije bila je definiranje nadležnosti i djelovanja Europske Unije i Vijeća Europe u oblastima zaštite osobnih podataka, medija i Interneta, jednakosti polova i anti-diskriminacije, te oblasti kompjuterskog (kibernetičnog) kriminala. Na Konferenciji je sudjelovao i predstavnik Agencije.

Prilikom donošenja odluke o učešću na međunarodnim skupovima, Agencija je cijenila značaj skupa kao i stavku financiranja, pa samim tim nije bila u mogućnosti da odgovori prisustvom svojih predstavnika na sve pozive na konferencije.

Direkcija za europske integracije BiH pozvala je predstavnike Agencije na neformalnu diskusiju IPA II (2014-2020) u organizaciji Delegacije Europske unije u BiH. Nakon obavljenog opsežnog istraživanja, napravljena je detaljna Analiza mogućnosti apliciranja za IPA fondove.

TAIEX instrument podrške Europske komisije

U organizaciji Agencije za zaštitu osobnih podataka Republike Hrvatske, u suradnji sa TAIEX Instrumentom tehničke pomoći za razmjenu informacija, organizirana je Radionica „Zaštita podataka - novi izazovi“ koja se održala od 31.01. do 01.02.2013. u Zagrebu. Radionica je obuhvatila pitanja koja se tiču promjena, novosti i izazova u zaštiti osobnih podataka ulaskom u EU, zaštite osobnih podataka u zdravstvu - novosti i primjena u praksi, zatim, zaštite osobnih podataka u telekomunikacijskom sektoru, kao i nove spoznaje pri zaštiti privatnosti djece na Internetu. Radionici su prisustvovali predstavnici Agencije.

U suradnji sa TAIEX programom podrške Europske komisije, Agencija je organizirala Studijsku posjetu državnih službenika Povjereniku za informacije Republike Slovenije u Ljubljani. Glavna tema koja se obrađivala bila je zaštita osobnih podataka u medicinskom sektoru. Učesnici Studijske posjete bila su dva državna službenika Agencije, te po jedan službenik iz Federalnog ministarstva zdravstva i Ministarstva zdravstva i socijalne zaštite Republike Srpske. Učesnici su imali priliku upoznati se sa praktičnim iskustvom inspektora u nadzoru medicinskog sektora i zaštiti podataka

pacijenta kroz prezentaciju slučajeva. Za vrijeme posjete predstavljani su međunarodni instrumenti za zaštitu medicinskih podataka, među kojima su najbitnije međunarodne konvencije o zaštiti medicinskih podataka, Direktiva 2011/24/EU o primjeni prava pacijenta u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti, te Uredba 883/2004 o koordinaciji socijalnih sigurnosnih sustava. Ova Studijska posjeta bila je od izuzetnog značaja, radi uvida u normativu i uspješnu praksu Republike Slovenije u obradi i zaštiti osobnih podataka u medicinskom sektoru, te sigurnosne mjere za obradu istih.

TAIEX program podrške Europske komisije, u suradnji sa Agencijom za zaštitu osobnih podataka Republike Hrvatske u svojstvu domaćina, organizirao je Radionicu na temu zaštite podataka i Interneta - „Novi izazovi“ 20. i 21. lipnja 2013. u Zagrebu. Ispred Agencije održana je prezentacija na temu „Internet pretraživači - snimanje podataka“. Ostale prezentacije održane su od strane predstavnika tijela za zaštitu podataka Italije, Velike Britanije, Njemačke i Hrvatske.

Predstavnik Agencije sudjelovao je u studijskoj posjeti Republici Francuskoj na temu „Zaštita osobnih podataka u radu policije“. Studijsku posjetu je organizirao MUP Republike Srpske koristeći se instrumentom TAIEX-a.

Mišljenja u svezi sa prijenosom podataka u inozemstvo i međunarodnom suradnjom

Agencija je dala 14 mišljenja po zahtjevima, a u svezi sa međunarodnom suradnjom i prijenosom osobnih podataka u inozemstvo, i to:

- Mišljenje grčkom tijelu za zaštitu podataka o sustavu obavještanja, zasnovanom na upotrebi TMSI koda koji emitiraju mobilni telefoni u našoj zemlji;
- Mišljenje Vijeću Europe o situaciji u BiH u području zaštite podataka, te posebnim radnjama koje bi se mogle predvidjeti u području zaštite podataka u cilju unaprjeđenja standarda zaštite podataka (npr. politike i strategije, usklađivanje zakonodavstva, poboljšano provođenje regionalnog i međunarodnog zakonodavstva, jačanje svijesti javnosti itd).
- Mišljenje UNION Banci d.d. o zakonskim mogućnostima dostavljanja informacije koja sadrži osobne podatke njihovog klijenta njemačkoj banci Commerzbank A.G.;
- Mišljenje Ministarstvu Sigurnosti BiH, povodom posjete EUROPOL-a BiH, o pojašnjenju članka 10. Zakona o zaštiti osobnih podataka Bosne i Hercegovine koji se odnosi na pojašnjenje zakonskih mogućnosti automatske obrade osjetljivih podataka;
- Mišljenje Federalnom ministarstvu za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata u vezi sa odobravanjem prijenosa osobnih podataka branitelja u Republiku Hrvatsku;
- Mišljenje Direkciji za koordinaciju policijskih tijela BiH pri Ministarstvu sigurnosti u vezi sa pojašnjenjem članka 33. stavak (2) točka h) Zakona o policijskim službenicima BiH, te pristupu navedenoj odredbi u skladu sa Zakonom o zaštiti osobnih podataka;
- Mišljenje UniCredit Banci a.d. Banja Luka o tumačenju članka 18. stavak (3) točka b) Zakona o zaštiti osobnih podataka, odnosno iznošenja podataka u državu koja nije na listi zemalja koje osiguravaju adekvatne mjere zaštite osobnih podataka;
- Mišljenje Hypo Alpe-Adria-Banci a.d. Banja Luka u svezi primjene članka 18. stavak (1) i (2) Zakona o zaštiti osobnih podataka, te o mogućnostima iznosa podataka u Republiku Srbiju, Republiku Hrvatsku, Republiku Crnu Goru, Bivšu Jugoslavensku Republiku Makedoniju, te države članice Europske unije;
- Mišljenje Sberbank BH d.d. Sarajevo u svezi sa izmjenama u zakonodavstvu koje je od značaja za postupanje Banke u skladu sa Američkim zakonom protiv utaje poreza (Foreign Account Tax Compliance Act - FATCA);

- Mišljenje UniCredit Banci a.d. Banja Luka o uvjetima koje treba da ispuni pravna osoba sa sjedištem u BiH, kako bi mogla dostavljati osobne podatke svojih klijenata i radnika, svom većinskom akcionaru i osnivaču sa sjedištem u Austriji;
- Mišljenje UniCredit Banci a.d. Banja Luka u svezi sa prijenosom podataka klijenata navedene Banke informatičkim kućama u SAD-u i Indiji, te obavljanja usluga obrade podataka od strane istih;
- Mišljenje Sberbank BH d.d. u svezi sa prijenosom osobnih podataka podnositelja zahtjeva za kredit u Rusku Federaciju i Republiku Srbiju i traženja prethodne pisane suglasnosti klijenata za prijenos njihovih osobnih podataka;
- Mišljenje pravnoj osobi o traženju suglasnosti nositelja podataka pri prijenosu osobnih podataka u inozemstvo, ako se pri prijenosu koriste Model EU Clauses (standardne ugovorne klauzule);
- Mišljenje pravnoj osobi na seriju pitanja o prijenosu osobnih podataka u inozemstvo;

Neophodno je da i u buduće Agencija nastavi i poboljša suradnju sa svim relevantnim tijelima za zaštitu podataka iz Europe, regiona i svijeta kao aktivni član ili promatrač, kao što je potrebno i da uspostavi kvalitetniju suradnju i sa drugim međunarodnim tijelima za zaštitu podataka. Sve navedeno nameću i članstva u radnim konferencijama, kao i dalje usklađivanje zakonodavstva Bosne i Hercegovine u području zaštite osobnih podataka sa europskim i svjetskim standardima, za što je neophodno proširenje ljudskih resursa Agencije.

3.15. Suradnja sa kontrolorima

U cilju podizanja svijesti zloporabi zaštite osobnih podataka i odgovornosti održan je određen broj sastanaka sa predstavnicima kontrolora. Na sastancima se razgovaralo o značaju zaštite osobnih podataka, zakonskim obvezama kontrolora do pružanja stručne pomoći u složenim predmetima.

- Održan sastanak sa predstavnicima Fondacije Jedan svijet, a razgovaralo se o Zakonu o zaštiti osobnih podataka kao i drugim temama koje se odnose na sprječavanje nasilja i diskriminacije žena,
- Održan sastanak sa predstavnicima MUP ZDK u vezi sa primjenom Zakona o slobodi pristupa informacijama u svezi sa davanjem osobnih podataka,
- Održan sastanak sa predstavnicima Regulatorne komisije za električnu energiju u FBiH u svezi sa izvršavanjem obveza propisanih Zakonom,
- Održan sastanak sa predsjednikom i sekretarom Notarske komore FBiH povodom početka vršenja inspekcijskih nadzora kod notara,
- Održan sastanak „Fraud – foruma“ u organizaciji Udruženja banaka BiH, u svezi sa mogućnostima kompromitiranja kartica zloporabom osobnih podataka,
- Održan sastanak sa predstavnicima Delegacije Međunarodnog komiteta Crvenog križa u BiH, u svezi sa tumačenjem određenih odredbi Zakona o zaštiti osobnih podataka,
- Održan sastanak sa predstavnicom JP NIO „Službeni list BiH“ u svezi sa načinom izvršavanja upravnih mjera brisanja osobnih podataka ovlaštenih osoba, zastupnika u rješenjima o registraciji koji su u elektroničkoj formi objavljeni putem zvaničnih stranica službenog lista,
- Održan sastanak sa predstavnicom Ministarstva sigurnosti BiH i predstavnikom MUP-a Republike Slovenije, u svezi sa izradom podzakonskih akata od strane agencija za provođenje zakona sa aspekta Odjela za zaštitu svjedoka SIPA – e,
- Održan sastanak sa predstavnicima Ministarstva sigurnosti BiH, predstavnikom MUP-a Slovenije i predstavnikom iz IPA 2010,

- Održan sastanak sa predstavnicima Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine u svezi sa Prijedlogom Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o sadržaju, načinu vođenja i korištenja službenih evidencija o strancima, čiji predlagač je ministarstvo,
- Učešće na prvom zajedničkom sastanku svih članova Bosne i Hercegovine u radnim timovima Konvencije o policijskoj suradnji zemalja Jugoistočne Europe,
- Održan sastanak sa predstavnicima Agencije za certifikaciju, akreditaciju i unapređenje kvaliteta zdravstvene zaštite Republike Srpske i koordinatorom Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske,
- Održan sastanak sa predstavnicima Ministarstva stambene politike KS na temu mišljenja Agencije u vezi Zapisnika sa sastanka predstavnika etažnih vlasnika i objavljivanja liste kandidata za predstavnike etažnih vlasnika,
- Održan sastanak sa predstavnicima Centra za društvena istraživanja na temu anonimizacije sudbenih presuda na Internetu,
- Održan sastanak sa predstavnicima Federalnog MUP-a, a povodom rješenja kojim se nalaže Općini Stari Grad Sarajevo, Službi za opću upravu da po službenoj dužnosti donese rješenje i izvrši ispravku netočnog podatka u matičnoj knjizi rođenih koja se vodi za mjesto Sarajevo i u matični registar unese točan podatak koji se odnosi na osobno ime tj. prezime,
- Održan sastanak sa advokatom društva Pliva d.o.o Zagreb – predstavništvo u Sarajevu, u svezi sa pojašnjenjem pojedinih instituta zakona koji se odnose na prijavljivanje zbirki osobnih podataka,
- Učešće na II Zajedničkom sastanku članova radnih grupa u okviru implementacije Konvencije o policijskoj suradnji zemalja Jugoistočne Europe,
- Održan sastanak sa advokatom iz kancelarije Marić&Co, u cilju otklanjanja nedostataka u Evidencijama o zbirci osobnih podataka kontrolora Massimo Dutti BH d.o.o,
- Održan sastanak sa Zamjenikom ministra sigurnosti u svezi sa aktivnostima Agencije poduzetim prema telekom operaterima u BiH,
- Održan sastanak sa predstavnikom projekta Odjela za sigurnosnu suradnju i predstavnikom Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH u svezi sa organizacijom obuke iz oblasti zaštite osobnih podataka,
- Održan sastanak sa predstavnicima JU „Služba za zapošljavanje Srednjobosanskog kantona“ u cilju pružanja stručnog mišljenja i pomoći u provođenju upravnih mjera naloženih Rješenjem,
- Održan sastanak sa predstavnicima Agencije za statistiku BiH i entitetskih agencija za statistiku, u svezi sa izvršenjem naložene upravne mjere nadležnim agencijama po usvojenom prigovoru nositelja osobnih podataka da izvrši ispravku netočnog podatka u popisnici,
- Održan sastanak sa predstavnicom Agencije za policijsku podršku Bosne i Hercegovine u svezi sa otklanjanjem nedostataka u evidencijama zbirci osobnih podataka,
- Održan sastanak sa ministrom komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine u svezi sa zaštitom osobnih podataka u Bosni i Hercegovini sa posebnim akcentom na zaštitu osobnih podataka u sektoru komunikacija, sadašnja rješenja, te Nacrt zakona o elektroničkim komunikacijama,
- Učešće na radno – konsultativnom sastanku u vezi sa mogućim posljedicama primjene američkih poreskih propisa (FATCA), organiziranom od strane Ministarstva financija i trezora BiH,
- Učešće na okruglom stolu koji su organizirali Udruženje tužitelja Federacije BiH i Centar za društvena istraživanja-Analitika, i koji je podržan od strane USAID-ovog projekta razvoja pravosuđa II (USAID JSDP II) na temu „Između anonimizacije i interesa javnosti: zaštita osobnih podataka u sudbenim i tužiteljskim aktima“ sa fokusom na iznalaženje optimalnih rješenja i prave ravnoteže između zaštite informacija (uključujući osobne podatke) u sudbenim i tužiteljskim aktima, sa jedne, i interesa pravosuđa i javnosti, sa druge strane.

3.16. Normativni dio

Normativne aktivnosti Agencije su stalne i raznolike. Agencija je u najvećem dijelu sudjelovala u ovoj aktivnosti kroz davanje mišljenja na određena zakonska rješenja, kao što je to naprijed navedeno.

Osim toga u 2013. sačinjeno je 18 raznih ugovora, dva pravilnika, tri odluke, dvije instrukcije, 67 rješenja, šest uvjerenja i jedan poslovnik. Sačinjen je Plan korištenja godišnjih odmora. Sačinjen je Plan implementacije Zakona o tajnim podacima. Sačinjen je Akcioni plan Agencije za zaštitu osobnih podataka u BiH za borbu protiv korupcije.

3.17. Proračun - javne nabavke

U skladu sa Zakonom o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2013. odobrena su sredstva iz Proračuna institucija BiH za potrebe rada Agencije za 2013. u visini od 1.057.000 KM. Ukupno odobrena sredstva su se odnosila na tekuće izdatke u iznosu od 1.047.000 KM i kapitalne izdatke u iznosu od 10.000 KM.

Agencija je 29.03.2013. uputila Prijedlog odluke o odobravanju sredstava tekuće rezerve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2013. na mišljenje Ministarstvu financija i trezora i Uredu za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH. Nakon dobijenih mišljenja Agencija je uputila Vijeću ministara Prijedlog odluke na odlučivanje. Nakon upućene urgencije, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 11.12.2013. donijelo Odluku o odobravanju sredstava iz tekuće rezerve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2013. u iznosu od 75.130 KM, što je uticalo na visinu ukupno odobrenih sredstava u proračunu Agencije, koja čine proračun Agencije 1.132.130 KM, za tekuće izdatke 1.117.130 KM, a za kapitalne izdatke 15.000 KM.

Prema podacima u izvještajnom razdoblju od 01.01.2013 - 31.12.2013. stanje izvršenja Proračuna je prikazano u sljedećoj tabeli:

Red. br.	Vrsta rashoda	Ekonom. kod	Odobreno za razdoblje siječanj - prosinac	Utrošeno za izvještajno razdoblje siječanj - prosinac	Razlika-Raspolož. sredstva	Procenat izvršenja %
	TEKUĆI IZDACI		1.117.130	1.044.438	72.692	93,46
1.	Bruto plaće i naknade	6111	749.690	725.231	24.459	96,73
2.	Naknade troškova zaposlenih	6112	101.440	86.752	14.688	85,52
3.	Putni troškovi	6131	28.000	19.118	8.882	68,27
4.	Izdaci telefonskih i poštanskih usluga	6132	26.000	24.050	1.950	92,50
5.	Izdaci za energiju i komunalne usluge	6133	0	0	0	0
6.	Nabavke materijala	6134	12.000	11.434	566	95,28
7.	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	6135	14.000	10.571	3.429	75,50
8.	Unajmljivanje imovine i opreme	6136	116.720	116.719	1	99,99
9.	Izdaci za tekuće održavanje	6137	14.280	9.793	4.487	68,57
10.	Izdaci za osiguranje i	6138	3.000	1.273	1.727	42,43

Sarajevo-Sarajevo, Vilsonovo šetalište broj 10. -Vilsonovo šetalište broj 10.,
Tel/ Tel ++387 33 726.250, faks/ Faks:726 251.

	bankarske usluge					
II.	Ugovorene usluge	6139	52.000	39.497	12.503	75,95
	II KAPITALNI IZDACI	8213	15.000	14.964	36	99,76
	UKUPNO		1.132.130	1.059.402	72.728	93,57

Sa 31.12.2013. utrošena sredstva Agencije iznose 1.059.402KM. Procenat izvršenja proračuna za razdoblje 01.01.2013 – 31.12. 2013. iznosi 93,57%. Sačinjen je i dostavljen Dokument okvirnog proračuna (DOP) Agencije za zaštitu osobnih podataka u BiH za razdoblje 2014. do 2016. po programima na osnovu Instrukcije za proračunske korisnike br. 1 i dostavljen MFT BiH. Izvršen je redovan popis imovine i obveza Agencije za 2013. Sačinjeno je Izvješće o popisu imovine i obveza Agencije za 2012.

Sačinjen je Programa rada Agencije za 2014. Sačinjeni su ciljevi za državne službenike, a u svezi sa ocjenom rada. Sačinjen je i dostavljen Kancelariji za reviziju institucija BiH i Ministarstvu financija i trezora BiH Odgovor na Izvješće o finansijskoj reviziji za 2012. U skladu sa aktom Ureda za reviziju institucija BiH, dostavljeni su podaci za Reviziju učinka iz oblasti upravljanja ugovorima o djelu i ugovorima o privremenim i povremenim poslovima u institucijama BiH.

Sačinjen je i dostavljen Parlamentarnoj skupštini Odgovor na poslaničko pitanje koje se odnosi na Zahtjev da sve institucije u BiH, čiji je osnivač Parlamentarna skupština BiH ili Vijeće ministara BiH, dostave informaciju o visini primanja (neto plaća, topli obrok, putni troškovi, dnevnice, troškovi odvojenog života, te ko koristi službeno vozilo) za ravnatelja, zamjenika i pomoćnika ravnatelja, te rukovoditelje sektora ili službi u prva tri mjeseca 2013.

Sačinjen je i dostavljen Odgovor na poslaničko pitanje koji se odnosi na Zahtjev za pristup informacijama, te visinu troškova reprezentacije i toplog obroka za 2010, 2011, i 2012.

Prisustvovalo se radionici pod nazivom „Kako dobiti sredstva iz EU fondova“. Obavljani su i drugi neophodni poslovi vezani za materijalno – finansijsko poslovanje koji obuhvataju: vođenje pomoćnih evidencija (utroška goriva, reprezentacije, mobilnih i fiksnih telefona, organiziranje putovanja u inozemstvo za uposlenike Agencije, praćenje realizacije potpisanih ugovora), praćenje utrošaka sredstava za tekuće izdatke.

U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, i raspoloživim stanjem proračuna sačinjen je Plan javnih nabavki za 2013. i Izmijenjeni plan javnih nabavki za 2013. Agencija je, poštujući zakonske procedure tokom 2013, pokrenula i provela niže navedene postupke nabavki.

Agencija je pokrenula i provela postupke javnih nabavki u vrijednosti od 61.300,71 KM i to: putem konkurentskog 44.454,86 KM i putem izravnog postupka 16.845,85 KM.

Obrađeno 292 računa; šest naloga za knjiženje osnovnih sredstava; 121 nalog za knjiženje blagajne; 36 izdatih narudžbenica; 38 trebovanja. Od blagajničkih poslova: obrađeno 28 naloga za službeni put u inozemstvo; 77 naloga za službeni put u zemlji, proknjiženo 121 blagajničkih dnevnika, proknjiženo 37 naloga blagajne za uplatu, proknjiženo 283 naloga blagajne za isplatu; dostavljeno pet zahtjeva za podizanje gotovine Ministarstvu financija i trezora, izvršen polog sredstava u blagajnu i evidentiranje u blagajničkom dnevniku.

U okviru administrativnog dijela obavljane su slijedeće redovne aktivnosti:

Sarajevo-Sarajevo, Vilsonovo šetalište broj 10. -Vilsonovo šetalište broj 10.,
Tel/ Tel ++387 33 726 250, faks/ Faks 726 251

- primljeno i formirano 1214 novi predmet;
- protokolirano je 3987 akata (dolazni, otpremljeni i vlastiti);
- unutar Agencije, po sektorima i odsjecima, zaduženo je 3239 akata;
- primljeno i protokolirano 301 račun;
- primljeno i protokolirano 124 službena glasnika i 22 stručna časopisa;
- putem kurira, ptt-a i e-maila iz Agencije je otpremljeno 1890 akata;
- arhivirano 736 predmeta.

Izviješće revizije

Ured za reviziju institucija BiH izvršila je završnu reviziju finansijskih izvješća i usklađenosti poslovanja sa odgovarajućim zakonima i propisima za 2012. Prema mišljenju Ureda finansijska izvješća Agencije prikazuju fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obveza na dan 31.12.2012. Finansijsko poslovanje Agencije u tijeku 2012. bilo je u svim materijalno značajnim aspektima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, to jeste, pozitivno sa isticanjem predmeta, iz razloga što Agencija nije imala urađen Akcioni plan borbe protiv korupcije, te Strateški plan Agencije.

Agencija je u 2013. poduzela aktivnosti na izradi te donijela Akcioni plan borbe protiv korupcije, a u suradnji sa Agencijom za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije. Agencija je, također, donijela Strateški plan koji podrazumijeva aktiviranje kapaciteta na modernizaciji radnih kapaciteta i povećanju djelotvornosti i učinkovitosti.

3.18. Obuke

Agencija je u suradnji sa tijelima za državnu službu održala po dvije obuke iz oblasti zaštite osobnih podataka na svim razinama vlasti. Zainteresiranost državnih službenika u javnim tijelima, za zaštitu osobnih podataka je velika, ukoliko se uzme u obzir da se na jednu obuku prijavi 150 – 170 službenika. Međutim, iz tehničko-organizacijskih razloga, kao i jednostavnijeg i lakšeg rada predavača-službenika Agencije, obuke se održavaju u manjim grupama koje obuhvataju maksimalno 30 polaznika obuke.

Tako su u 2013. održane obuke za državne službenike kako slijedi:

- U organizaciji Agencije za državnu službu Bosne i Hercegovine, za državne službenike zaposlene u institucijama Bosne i Hercegovine, održane 2 obuke u Sarajevu. Obukama je prisustvovalo ukupno 49 državnih službenika.
- U organizaciji Agencije za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine, za državne službenike zaposlene u institucijama Federacije Bosne i Hercegovine, održane 2 obuke, i to u Tuzli i Zenici. Obukama je prisustvovalo ukupno 56 državnih službenika.
- U organizaciji Agencije za državnu upravu Republike Srpske, za državne službenike zaposlene u institucijama Republike Srpske, održane 2 obuke u Banja Luci. Obukama je prisustvovalo 69 državnih službenika.
- U organizaciji Vlade Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, Odjeljenje/Odjel za stručne i administrativne poslove-Pododjel za ljudske resurse, održane 2 obuke za državne službenike u tijelima Vlade Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine u Brčkom. Obuci je prisustvovalo ukupno 40 državnih službenika.

- Obuka u oblasti zaštite osobnih podataka za predavače Agencije za školovanje i stručno usavršavanje kadrova Bosne i Hercegovine i osposobljavanje njihovih predavača za samostalno provođenje obuka u oblasti zaštite osobnih podataka, kako bi isti mogli dalje vršiti obuke za policijske službenike policijskih tijela u Bosni i Hercegovini. Obuci je prisustvovalo 15 državnih službenika i ista je održana u Mostaru.

Osim navedenih obuka za državne službenike, održane su i druge obuke na temu zaštite osobnih podataka, i to:

- Povodom 28. siječnja - Dana zaštite podataka, održana je prezentacija za studente Fakulteta za kriminologiju, kriminologiju i sigurnosne studije u Sarajevu, Pravnog fakulteta u Sarajevu i Pravnog fakulteta u Istočnom Sarajevu. Obuka je održana u prostorijama Agencije.
- U suradnji sa Ministarstvom sigurnosti Bosne i Hercegovine, a u okviru realizacije projekta nevladinih organizacija, održano ukupno 6 obuka, i to u Bihaću, Neumu, Tuzli, Laktašima, na Jahorini i Vlašiću. Naime, NVO „Medica“ Zenica i Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine organizirali su edukacije na temu „Jačanje kapaciteta glavnih aktera u pružanju adekvatne pravne, psihosocijalne i zdravstvene pomoći, podrške, zaštite i zbrinjavanja stranaca žrtava trgovine ljudima u BiH“ u okviru koje je bila i edukacija na temu Zakona o zaštiti osobnih podataka sa posebnim akcentom na obradu osobnih podataka žrtava trgovine ljudima, kao posebne kategorije osobnih podataka. Na posljednjoj edukaciji prisustvovali su i Državni koordinator Samir Rizvo, te predstavnici OHR-a, ICITAP-a, IOM-a, OSCE-a, Delegacije Evropske Unije u BiH i Ambasade SAD-a u BiH.

Agencija, kao jedan od prioriteta, podržava i osposobljavanje svojih službenika kako bi isti mogli na profesionalan način izvršavati svoje obveze. U tom smislu, službenici Agencije prisustvovali su raznim konferencijama, obukama, seminarima radionicama i drugim događajima kojih je bilo ukupno 28.

IV. ZAKLJUČCI

Shvatanje važnosti zaštite osobnih podataka je u porastu. Samo broj prigovora koji su podneseni Agenciji povećan je za oko 25 % u odnosu na prethodnu godinu. Isto se odnosi i na zahtjeve za davanje mišljenja kojih smo u protekloj godini zaprimili duplo više u odnosu na prethodni izvještajno razdoblje. Također, svijest o zaštiti osobnih podataka, ne samo građana, nego i kontrolora, svakim danom je izraženija, što se očituje kroz nastavak suradnje sa tijelima državne službe na svim razinama, održavanjem obuka za državne službenike, te velikim brojem prijavljenih za prisustvo na obukama.

Agencija je, generalno, zadovoljna napretkom u oblasti zaštite osobnih podataka u izvještajnom razdoblju. Naravno, stanje nije zadovoljavajuće jer je kod nas zaštita ovog prava još uvijek novina. Određene činjenice se negativno odražavaju na zaštitu osobnih podataka. Prije svega, opća pojava nesprovođenja zakona, pa i Zakona o zaštiti osobnih podataka.

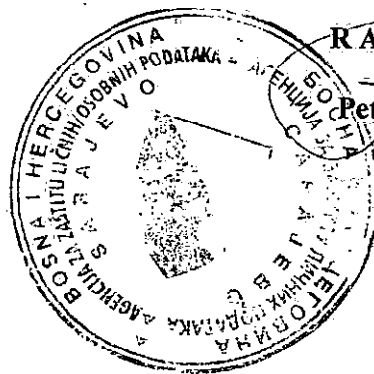
Mnogi kontrolori, nažalost, i javna tijela, nisu izvršili zakonske obveze, kao što su donošenje podzakonskog akta, plana sigurnosti osobnih podataka, prijavljivanje evidencija i sl. Da stvar bude gora, susrećemo se sa pojavom da javna tijela, u cilju anuliranja rada Agencije i same zaštite

*Sarajevo-Sarajevo, Vilsonovo šetalište broj 10. -Vilsonovo šetalište broj 10.,
Tel/ Tel ++387 33 726 250, faks/ Faks 726 251*

osobnih podataka, predlažu izmjene zakona, što je nedopustivo. Traže se izuzimanja od Zakona o zaštiti osobnih podataka. Sva ta rješenja su protivustavna i nisu u skladu sa Europskom Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda. S tim u svezi, pozivamo zakonodavna tijela u Bosni i Hercegovini da ne prihvataju zakonska rješenja kojima se uskraćuju ili ograničavaju ljudska prava. **Naprotiv, prilikom donošenja propisa zakonodavna tijela treba da djeluju hipotetički kao da će to zakonsko rješenje biti predmet ispitivanja Europskog suda za ljudska prava, sa aspekta „njegove zakonitosti“, o čemu smo već i ranije pisali.**

Nadalje, proizvoljno tumačenje zakonskih rješenja i sklonost ka krajnostima je činjenica koja karakteriše primjenu pojedinih odluka Agencije i šteti većem napretku u zaštiti osobnih podataka. Nije rijetkost da se, prije svega, javna tijela neosnovano pozivaju na zaštitu osobnih podataka ili akte Agencije kako bi onemogućili pristup informacijama na koje građani imaju pravo ili da bi prikrili određene nezakonitosti u radu.

Agencija se na neprihvatljiv način morala baviti i pitanjima koja po prirodi stvari ne bi trebalo da budu u njenom fokusu, kao što je Zakon o slobodi pristupa informacijama. Radi se o inicijativi Agencije da se izmjeni navedeni zakon, iz razloga njegovog usklađivanja sa međunarodnim standardima, koja se na više načina odrazila kao negativna posljedica po Agenciju, da bi na kraju svega dobila i obvezu da bude nositelj izmjena Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Sadržaj

I. UVOD.....	2
II. SEKTORSKA LEGISLATIVA O ZAŠTITI OSOBNIH PODATAKA	3
2.1. Zakonito presretanje komunikacija i pristup zadržanim podacima	3
2.2. Zakon o slobodi pristupa informacijama	5
III. RAD AGENCIJE ZA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA U BIH.....	7
3.1. Nadležnosti	7
3.2. Ovlaštenja	8
3.3. Neovisnost Agencije.....	8
3.4. Inspekcijski nadzori.....	10
3.4.1. Redovni inspekcijski nadzori	10
3.4.2. Revizijski inspekcijski nadzori	14
3.4.3. Vanredni inspekcijski nadzori.....	14
3.4.4. Žalbe kontrolora.....	14
3.4.5. Uporedni podaci za 2009 – 2013	15
3.5. Prigovori.....	17
3.5.1. Rješavanje po prigovorima	17
3.5.2. Izvješća o odbijenim zahtjevima nositelja podataka.....	24
3.5.3. Uporedni podaci za 2009 – 2013	25
3.6. Postupci po službenoj dužnosti	27
3.6.1. Rješavanje po službenoj dužnosti	27
3.6.2. Uporedni podaci za 2009 – 2013	29
3.7. Kažnjavanje – prekršajni nalozi	30
3.7.1. Uporedni podaci za 2009 – 2013	31
3.8. Upravni sporovi.....	32
3.8.1. Uporedni podaci za 2009 – 2013.....	32
3.9. Mišljenja.....	33
3.9.1. Stručna mišljenja Agencije	33
3.9.2. Mišljenja na zakone, podzakonske akte i druge pravne akte	37
3.9.3. Uporedni podaci za 2009 – 2013.....	40
3.10. Središnji registar	41
3.11. Informacijski sustav.....	42
3.12. Javnost rada i suradnja sa medijima	43
3.13. Help desk	44
3.14. Međunarodna suradnja.....	44
3.15. Suradnja sa kontrolorima	49
3.16. Normativni dio.....	50
3.17. Proračun – javne nabavke	51
3.18. Obuke.....	53
IV. ZAKLJUČCI.....	54
Sadržaj.....	56